Historisch Jaarboek 1992 Vlaardingen

HISTORISCH JAARBOEK VLAARDINGEN 1992

Afbeelding voorkant boek:
Keerzijde van een verguld zilveren geuzenpenning uit 1566, ontworpen door de Antwerpse medailleur Jacob Jonghelinck, ware grootte 2,4 x 2 cm. Men ziet een bedeltas afgebeeld met het randschrift IVQUES A PORTER LA BESACE (tot aan het dragen van de bedeltas). Deze woorden sluiten aan bij het randschrift op de voorzijde: 'in alles getrouw aan de koning'. Men zinspeelt hier op de benaming van de geuzen.

Afbeelding achterkant boek:
Waalstraat 1904
Bebouwing links op Kloostercomplex

Deze uitgave kwam tot stand
dankzij financiële medewerking
van de Gemeente Vlaardingen

HISTORISCH JAARBOEK VLAARDINGEN 1992

een produktie van de
Historische Vereniging Vlaardingen

met medewerking van het
Stadsarchief Vlaardingen

zestiende jaargang

Zetwerk:
Drukkerij Stout, Vlaardingen

Reprodukties en druk:
Drukkerij Stout, Vlaardingen

Cip-gegevens Koninklijke bibliotheek, Den Haag

Historisch

Historisch Jaarboek Vlaardingen / Historische Vereniging Vlaardingen -1 (1977) - E - Vlaardingen:
Historische Vereniging Vlaardingen
ISSN 0169-3964
Verschijnt jaarlijks
Zestiende jaargang. 1992 / met medew. van het Stadsarchief Vlaardingen. - i22.
ISBN 90-71731-09-X
SISO zhol 938.1 UDC 949.2*3130(058) NUGI 480
trefw.: Vlaardingen, geschiedenis, jaarboeken.

INHOUD

Pagina 7 - 8	Archeologische werkgroep Helinium
Pagina 9 - 10	Historische Vereniging Vlaardingen
Pagina 11 - 12	Stadsarchief Vlaardingen
Pagina 13 - 14	Streekmuseum Jan Anderson
Pagina 15 - 16	Visserijmuseum
Pagina 17 - 42	Kroniek van Vlaardingen 1941
Pagina 43 - 73	Kroniek van Vlaardingen 1991
Pagina 76 - 96	H.K. van Minnen door L. de Snaijer, M. Bot en R. v.d. Windt-van Minnen met een inleiding van P.J. Westerdijk
Pagina 97 - 111	Het Vlaardingse kloosterleven in de Middeleeuwen door J.P. ter Brugge
Pagina 112 - 119	Onder klein tuig door F. Loomeijer

AUTEURSRECHTEN AFBEELDINGEN (voor zover bekend) of voor publicatie afgestaan:

R. Dijkstra, Vlaardingen Kroniek 1991
A. Wapenaar, Vlaardingen, blz. 16
M.A. Struys, Vlaardingen, blz. 62
Collectie H.K. van Minnen, blz. 87, 88, 89, 90, 93
Randstad Fotodienst, blz. 95
J. Muis, Maassluis, blz. 112
Archief Visserijmuseum, blz. 114, 116
F. Loomeijer, Rotterdam, blz. 113, 115
J. Kaiser, Wewelsfleth, blz. 117
H. de Groot, Tijnaarloo, blz. 118
Collectie J. v. Hees, Vlaardingen, blz. 94
Gemeentelijk Archief, Vlaardingen, Kroniek 1941, blz. 85
Foto Ronde, Vlaardingen, blz. 86
Renate Hoyer, Rodgau (Dld), blz. 71
Collectie L. de Snayer, blz. 76, 77, 79, 80, 82, 83
Fotodienst Rotterdamsch Nieuwsblad, blz. 91

OVER ONZE AUTEURS:

L. de Snaijer (1931) volgde een fijnmechanische opleiding te Leiden en trad in 1954 in dienst bij het Unilever Research Laboratorium, werkte vele jaren als Hoofd Fijnmechanica en (later ook) Glastechniek. De laatste jaren voor zijn VUT in 1988 als Staffunctionaris Planning & Calculatie. Was raadslid voor de CHU(PCG) 1966-1974, Lid Provinciale Staten van Z.H. 1980-1986 en is vanaf 1986 raadslid CDA.

M. Bot (1936) trad in 1952 in dienst van de gemeente Vlaardingen. Tot aan de vervulling van zijn militaire dienstplicht was hij op verschillende afdelingen van de gemeentesecretarie werkzaam.
Na zijn dienstplicht werd hem de functie ambtenaar culturele zaken aangeboden. Als zodanig was hij van 1958 tot 1 september 1992 werkzaam.

Riet van der Windt-van Minnen was voor haar huwelijk in 1960, 6 jaar werkzaam bij Havenbedrijf Vlaardingen-Oost en 6 jaar bij Cincinnati-Nederland. Zij deed er de loonadministratie en personeelszaken. Heeft 3 kinderen. Nu is zij actief op diverse terreinen van het vrijwilligerswerk en verenigingsleven.

Jeroen P. ter Brugge (1967) studeerde pre- en protohistorische archeologie in Leiden en legde het doctoraal-examen af met een scriptie over de middeleeuwse nederzettingsontwikkeling van Vlaardingen. Als veldwerk-coördinator van de archeologische werkgroep Helinium verricht hij veel oudheidkundig bodemonderzoek in Vlaardingen en omstreken.

Frits Loomeijer (1953) studeerde sociaal-economische geschiedenis aan de RU te Groningen. Van 1978 tot 1990 werkte hij als free-lance journalist/publicist op maritiem-historisch gebied. Van 1985 tot 1990 was hij tevens werkzaam als wetenschappelijk medewerker van het Noordelijk Scheepsvaartmuseum te Groningen. Sinds 1990 is hij direkteur van het Visserijmuseum te Vlaardingen.

ARCHEOLOGISCHE WERKGROEP HELINIUM

Eind december 1991 telde afdeling 'Helinium' van de Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland (A.W.N.) 66 leden en 11 donateurs.
Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 26 februari 1991, gehouden in het Stadsarchief te Vlaardingen, legden beide secretaressen, de dames I. Weerdesteijn-Van Dam en T. Willemstijn-Breedveld, hun bestuursfunctie neer. Het nieuwe bestuur werd als volgt samengesteld:
J.P. ter Brugge, voorzitter; mevr. B. Erlings-Roos, secretaresse; J.M. Moree, penningmeester; M.A. Struijs, bibliothecaris en J.J. van der Donck,lid.
Het bestuur kwam tien maal bijeen. Op de regionale vergadering, op 7 oktober 1991 in Rotterdam, en de Afgevaardigdendag van de A.W.N., te Haarlem op 16 november, was de vereniging door de voorzitter vertegenwoordigd.

Werkavonden

De werkavonden werden in de regel op de eerste en de derde woensdag van de maand gehouden. In het Hollandiagebouw en in de boerderij aan de Zuidbuurt werden de resultaten van de opgravingen 'Fonotheek' en 'Waaigat' verder verwerkt. In verband met de tentoonstelling 'Vlaardingen in de middeleeuwen' in V&D Vlaardingen werden in augustus en september extra werkavonden gehouden.

Lezingen

De vijf georganiseerde lezingen werden in het algemeen goed bezocht. Na de Algemene Ledenvergadering vertelde drs. E. Bult over de opgravingen in Romeins Valkenburg in Zuid-Holland. Op 7 mei 1991 was drs. M. Verbruggen aan het woord over 'donken', rivierduinen in het Nederlandse rivierengebied. De Vlaardingen-cultuur stond in een tweetal lezingen centraal. Op 10 september 1991 kregen de oorsprong en de culturele verbindingen van deze cultuur de volle aandacht in een lezing van prof. dr. L.P. Louwe Kooijmans. Een overzicht van vindplaatsen in Nederland werd door J.M. Moree gepresenteerd op 12 november 1991. J.P. ter Brugge sloot op 14 januari 1992 het lezingenseizoen met een boeiend relaas van de opgravingen 'Fonotheek' en 'Waaigat' in relatie tot de middeleeuwse nederzettingsontwikkeling van Vlaardingen.
Op uitnodiging van de stadsarchivaris hield P.G. Heinsbroek op 18 december 1991 een lezing over 'Het versierde sarcofaagdeksel en de stenen sarcofaag van Thitbald uit Vlaardingen, in vergelijking met Friese versierde zerken'. Verdere lezingen werden verzorgd door J.P. ter Brugge voor de A.W.N.-afdeling Rijnstreek en door J.M. Moree voor de Historische Vereniging Maasland, het NIVON, de vrouwengroep van de Hervormde Gemeente van de Bethelkerk en de bejaardengroep van de Hervormde Gemeente (wijk-centrum).

Excursie

De vereniging bezocht op 30 november 1991 de tentoonstelling van de opgegraven schatten van Troje in het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden.

Exposities

In de vestiging van Vroom en Dreesman te Vlaardingen werd de expositie 'Vlaardingen in de middeleeuwen' georganiseerd, terwijl in het woninginrichtingsbedrijf 'Het Waaigat' aan de Markt een expositie werd ingericht met ter plaatse aangetroffen vondsten, onder de titel 'Eeuwen onder het Waaigat'.

Terra nigra

Van het mededelingen- en contactblad Terra nigra kwamen zes nummers uit en wel de nrs. 116A tot en met 121. Met ingang van nr 120 veranderde het blad van formaat en uiterlijk. Uiteenlopende onderwerpen kwamen aan bod. Zo schreef P.J. Westerdijk een artikel over Steenhuizen en werden de onderzoeksresultaten van de 15e-16e eeuwse zilveren muntschat uit de Vleersteeg vastgelegd in een verhaal van M.A. Struijs.

Bibliotheek

Door aankoop en schenkingen werd het boekbezit uitgebreid tot 350 exemplaren. Alle boeken zijn opgenomen in een geautomatiseerd gegevensbestand, zodat de bibliotheek in de toekomst door middel van

auteursnaam of een trefwoord als IJzertijd toegankelijk is. In september verscheen een auteurscatalogus.

Nieuwe Werkruimte

Begin 1991 werd bekend dat 'Helinium' het Hollandiagebouw zou moeten verlaten. Na veel onzekerheid kreeg de werkgroep weliswaar een nieuwe werkruimte aangeboden, namelijk de stal van de boerderij 'Hoogstad', Westlandseweg 254, maar het zal nog wel enige tijd duren eer die ruimte geschikt is voor het houden van lezingen en werkavonden.

Veldwerk

'Waaigat'
In januari 1991 werden de opgravingen bij de nieuwbouw van het woninginrichtingsbedrijf 'Het Waaigat' afgerond. Als laatste werd een liftschacht gegraven die tot op de natuurlijke ondergrond kon worden onderzocht. Het oudste vondstmateriaal dateert uit de 11e eeuw. De afvallagen die hier voor ophoging zorgden, bevatten resten van houten palen en vlechtwanden, onderdelen van bebouwing uit de 11e en 12e eeuw. Door goede conserveringsomstandigheden waren voorwerpen van hout, leer en textiel uitstekend bewaard. Met name het schoeisel levert een belangrijke bijdrage aan de kennis van deze vondstcatagorie, van welk materiaal uit de volle middeleeuwen weinig bekend was.

'Schoolstraat'
Bij de aanleg van een nieuwe riolering in de Schoolstraat konden enkele waarnemingen worden gedaan. Bewoningsresten en met name terp-ophogingslagen (de Schoolstraat ligt radiaal georiënteerd op de Vlaardingse kerkheuvel) werden onderzocht. Het oudste vondstmateriaal dateert uit de 11e-12e eeuw.

'Hogewerf'
Tussen het Liesveldviaduct en de Schepenstraat werd in september, met bereidwillige medewerking van de Gemeente Vlaardingen en met behulp van een graafmachine, een proefsleuf gegraven. In een meters dik kleipakket werden vier humeuze niveaus waargenomen. Het onderste bevatte ijzertijd-scherven, terwijl het hoogste in verbinding stond met een gegraven gracht. Uit deze langzaam opgevulde, circa 7,5 meter brede gracht kon aardewerk uit de 7e/8e tot 12e eeuw worden opgeborgen. Een aansluitend boorproject resulteerde in de bepaling van een minimum lengte van de gracht, die op ongeveer 60 meter kon worden vastgesteld. In april 1992 zal door de R.O.B. een opgraving worden uitgevoerd.

Cultuurprijs

Op 14 september 1991 werd 'Helinium' onderscheiden met de cultuurprijs 'D'Akerboom' van de Gemeente Vlaardingen, bestaande uit een door Leen Droppert vervaardigd beeldje.
Uit handen van de burgemeester van Vlaardingen, de heer A.A.J.M. van Lier, kon voorzitter Ter Brugge een cheque van 1000 gulden in ontvangst nemen, als zijnde de 'goede doelprijs' van de stichting Haring- en Bierfeest.

Schenkingen

Dankbaar kan worden gememoreerd dat de vereniging diverse schenkingen heeft mogen ontvangen in de vorm van geld, materiaal (zoals kantoorinventaris), boeken en gereedschappen.

Het nieuwe onderkomen van 'Helinium' bevindt zich in de voormalige stal van boerderij 'Hoogstad', Westlandseweg 254, uiterst links op deze tekening, die werd gemaakt door Ger Immerzeel.

HISTORISCHE VERENIGING VLAARDINGEN

Wij waren in 1991 bijzonder verheugd met de komst van ons 1000e lid, de heer H. Bakker. Maar hier bleef het niet bij, want per 31 december telde onze vereniging zelfs 1070 leden.

De Algemene Ledenvergadering werd gehouden op 19 februari in de aula van het Groen van Prinsterer Lyceum.
Tijdens deze bijeenkomst werd op voordracht van het bestuur de waarnemend voorzitter, de heer W.C. den Breems, gekozen tot voorzitter.
Vervolgens werd afscheid genomen van mevrouw M. van Papeveld-Hörst, die om persoonlijke reden niet langer deel kon uitmaken van het bestuur.
De reglementair aftredende bestuursleden, mevrouw E.C. van der Vlis-Dijkema en de heer W. van de Wetering, werden herkozen.
De twee kandidaten voor de bestaande vakatures, de heren J.A.C. Mathijssen en A. Ouwendijk, werden door de aanwezige leden gekozen tot lid van het bestuur.

Het Tijd-Schrift kwam tweemaal uit. In het eerste nummer een veelheid van onderwerpen: het ontstaan van de 'Scheveningse buurt' en van de Willem Beukelszoonstraat alsmede de geschiedenis van het pand nummer 2 in deze straat, de sloop van het pakhuis 'Amerika',

Voorzitter Den Breems en het duizendste lid de heer H. Bakker.

een reaktie op het artikel 'Het Vlaardingen uit mijn jeugd' (in nummer 43), de stempelfabriek van Van Minnen, een herinnering aan de stoffenwinkel van Van der Schaft, opnieuw de Vlaardingse brandweer, de Vlaardingse Stoomboten Maatschappij in de periode 1913-1915 en de opstelling van het Van Peteghem orgel in de Grote Kerk.
Het tweede nummer besteedde aandacht aan het 100 jarig bestaan van de spoorlijn Schiedam-Vlaardingen -Maassluis en aan de Vlaardingse haringvisserij van 1950 tot heden.
Even gevarieerd was het door de lezingencommissie samengestelde programma.
Op de eerste bijeenkomst hield professor dr. C. van Bree zijn vervolglezing 'Hoe Vlaardings is ons Vlaardings II?'.
Na de algemene ledenvergadering vertelde de oud-rector van het Groen van Prinsterer Lyceum op voor hem vertrouwde grond over 'zijn' leerlingen, die uitgroeiden tot bekende schrijvers.
De heer L.A. Buijnsters hield een lezing over de historie van onze gemeentepolitie.
Vlaardingen in de jaren 60 was het thema van een filmavond over onze stad.
Ter voorbereiding op de voorjaarsexcursie naar Schoonhoven kon een presentatie over deze prachtige stad niet uitblijven. Oud-stadsgenoot de heer M.J. van de Hoeven vertelde met veel verve over zijn huidige woonplaats.
In samenwerking met de Historische Vereniging Maassluis werd aandacht besteed aan het 100 jarig bestaan van de spoorlijn Schiedam - Maassluis. De lezing werd gegeven door mevrouw J. van der Mark.
De geschiedenis van het Volksgebouw werd belicht door de heer H. van der Lee.
Het jaar werd afgesloten met een voordracht over de haringgroothandel Warmelo & Van der Drift door de heer J.L.J.M. van der Drift.

De presentatie van het Historisch Jaarboek Vlaardingen 1991 vond plaats op 12 november 1991 in school 'De Regenboog' aan de Boslaan en in de direkte nabijheid van de Joodse begraafplaats, een met het 'hoofdartikel' verbonden lokatie. De schrijver van dit artikel 'Joden in Vlaardingen, 18e eeuw - 1935 (1943)', de heer H.J. Luth overhandigde het eerste exemplaar van het jaarboek aan een vertegenwoordiger van het bestuur van de Nederlands Israëlitische Gemeente te Rotterdam. Aansluitend brachten de aanwezigen een bezoek aan de Joodse begraafplaats.
Andere bijdragen handelen over een Vlaardingse dief aan boord van het VOC-schip 'Sleewijk' en de verzwaring van de Maasdijk te Vlaardingen in 1590.
De kronieken van 1940 en 1990 alsmede de gebruikelijke jaarverslagen sluiten de uitgave af.

De voorjaarsexcursie voerde naar de tweelingstadjes Nieuwpoort en Schoonhoven aan de Lek. Een team van deskundigen had gezorgd voor een prachtige wandeling in beide stadjes.
Het 'Fort aan de Hoek van Holland' - een 106 vertrekken en ruimten tellend voormalig kustverdedigingswerk - was het doel van de najaarsexcursie.

Ter afsluiting een woord van dank aan de vele leden die hun bijdrage hebben geleverd aan de realisering van al deze aktiviteiten.

STADSARCHIEF VLAARDINGEN

Een weinig orgineel begin, maar ook nu kunnen we weer schrijven: 1991 was een druk jaar voor het Stadsarchief en zijn medewerkers. Enkele zeer speciale evenementen zullen lang in onze herinnering blijven. Allereerst was daar de zeer aktieve rol, die (het gebouw van) het Stadsarchief speelde tijdens de viering van de Nationale Open Monumentendag op14 september. Op deze dag werd tevens herdacht dat 50 jaar daarvóór Vlaardingen-Ambacht als gemeente werd opgeheven en gevoegd bij Vlaardingen. Het hoogtepunt van die dag was de sluiting van een huwelijk in de tot trouwzaal omgedoopte en -gebouwde studiezaal van het Stadsarchief. Dankzij een speciaal besluit van de Gemeenteraad kon deze unieke gebeurtenis éénmalig plaatsvinden. Een speciale commissie Ambacht-50 had gezorgd voor vele publieksaktiviteiten op en rond Plein Emaus, terwijl het Stadsarchiefgebouw als 'voormalig Raadhuis' de gehele dag verder geopend was. Naar schatting 1000 mensen hebben die dag het gebouw van binnen gezien.
Een tweede (publicitair) hoogtepunt was de Open Dag op 12 oktober in het kader van de Nationale Archievendag. Tegen de 500 mensen maakten kennis met de kunde van de restaurator, met de nostalgie van vooroorlogse films over Vlaardingen, met de informatie van een gloednieuwe dia-presentatie over het archief en met de veelheid van uitgestalde 'toppers' uit archieven en verzamelingen.

Maar liefs vier exposities waren in de loop van 1991 in het Stadsarchief te bezichtigen. In januari werden tekeningen van Klaas Wijnhorst tentoongesteld ('Sfeer in Vlaardingen'), van 11 juni tot 14 september hingen pentekeningen van Dini van Leeuwen te pronken ('Vlaardingen getekend'), in oktober en november was de genealogische tentoonstelling 'Wie ben ik, waar woon ik en wat doe ik voor de kost?' te zien en vanaf eind november werd de expositie 'Kalenders' getoond, een verzameling van 60 meest oude kalenders uit de collecties van het Stadsarchief.
Daarbij kunnen tot slot ook nog de ontelbare keren dat archivaris en medewerkers buiten de archiefpoorten traden met publikaties, lezingen en excursies gevoegd worden.

Het aantal bezoekers aan de studiezaal overtrof alle cijfers uit voorafgaande jaren. In 1991 kwamen 814 bezoekers (in 1990: 720), die in totaal 2631 bezoeken aflegden (in 1990: 2502). Dat betekende dat de studiezaal een gemiddelde bezetting van 69,8 % kende. De toenemende publiciteit die het Stadsarchief kreeg in de lokale media resulteerde in het feit, dat het aantal Vlaardingse bezoekers explosief is gestegen in vergelijking met voorgaande jaren. Deze tendens dient uiteraard verder gestimuleerd te worden: het Stadsarchief is er voor de Vlaardingers.

Op inventarisgebied werd in het verslagjaar hard gewerkt aan de ordening en - vooral - de schoning van het archief van het Gemeentebestuur over de jaren 1813 - 1945. In december 1991 lag een 'voorlopige inventaris' in de studiezaal, zodat vanaf dat moment de gemeentelijke bestuursarchieven voor iedereen raadpleegbaar waren. Ook de archieven van de Zaal Harmonie (1834 - 1991) zijn voor elke geïnteresseerde geheel toegankelijk gemaakt.
Van de volgende particuliere instellingen werden archivalia verworven:
- Biljartvereniging 't Oosten (aanvulling, 1950 - 1985)
- Collectie Jan Bot (1834 - 1991)
- Hervormde Gemeente Vlaardingen (aanvulling, 1868 - 1960)
- Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen, afd. Vlaardingen (aanvulling, 1978-1988)
- Voetbalvereniging SV De Hollandiaan/Satelliet Combinatie (1939 - 1991)
- Vlaardingse Zwemclub VZC (1970 - 1985)

De fotocollectie werd in 1991 uitgebreid met ca 500 foto's, de meeste door aankoop en schenking. Daarnaast werd de verzameling verrijkt met enkele tekeningen en prenten van o.a. Dini van Leeuwen, Ger Immerzeel, Cor Maarleveld en A. Boer.
Ook werden veel geluids- en videobanden verworven voor de Audiovisuele Documentatie van het Stadsarchief, zoals een film uit 1921 (met luchtopnamen van Vlaardingen), een uit 1930 (feesten t.g.v. de vijftigste verjaardag van H.M. de Koningin) en een uit 1935 (over de Sunlight-zeepfabrieken). In 1993 hoopt het Stadsarchief video-afspeelapparatuur aan te kunnen schaffen, zodat bezoekers niet alleen meer voor papier en perkament, maar ook voor celluloid en magneetbanden terecht kunnen in het gebouw aan Plein Emaus.
Aan het einde van het verslagjaar kwam - tot grote

vreugde van de archiefmedewerkers - de realisatie van de uitbreiding van het archiefgebouw een stuk dichterbij. In december kon beschikt worden over een voorbereidingskrediet, zodat de gemeentearchitect kon starten met het maken van definitieve bouwplannen ten behoeve van een forse vergroting van de depotruimte, een nieuwe opslag cq studiezaal voor de Topografische Atlas, een kantine en een extra kantoorruimte voor het personeel. Wanneer de paden niet gekruist worden door obstakels kan in de eerste helft van 1992 het bouwkrediet aangevraagd worden, waarna vol verwachting uitgekeken zal worden naar het slaan van de eerste paal....
Dit waren wat elementen uit een druk 1991. Veel zaken zijn nog onbesproken gebleven, zoals de voortgang van de automatiserings- en de indiceringsprojecten en de vele documentatiewerkzaamheden, of de reünie van oud-gemeenteambtenaren van Vlaardinger-Ambacht en de excursie die 50 enthousiaste mensen met de stadsarchivaris maakten naar de expositie 'Archiefschatten" in de Nieuwe Kerk in Amsterdam. Het complete jaarverslag-1991 is op verzoek ter inzage in de studiezaal van het Stadsarchief. Dán wordt U tot in details 'bijgepraat' over het reilen en zeilen van een jaar bewaren en ter beschikking stellen van het cultureel-historisch erfgoed van de stad Vlaardingen.
Voor U ! !

J.A.C. Mathijssen,
stadsarchivaris.

Aanwinst fotocollectie, Oosthavenkade, hoek Schiedamseweg, maart 1956

STREEKMUSEUM JAN ANDERSON

In het verslagjaar was het een eeuw geleden dat Koos Vorrink in Vlaardingen werd geboren. Ter gelegenheid werd aan zijn geboortehuis een gedenkplaat onthuld. Ook ons museum wijdde een expositie aan dit feit.

Ondanks dat aan deze expositie onder meer door een viertal omroepen aandacht werd geschonken was het bezoekersaantal lager dan werd verwacht. Door de tentoonstelling over muziek in de Tweede Wereldoorlog, het museum-weekend en de Vlaardinger-Ambachtdag kwamen er echter in totaal toch meer bezoekers in dan het voorgaande jaar. Sinds de opening in 1976 mochten wij meer dan 60.000 bezoekers in het streekmuseum welkom heten.

Veel grotere aantallen mensen echter kregen een beeld uit onze 150 verzamelingen. Dat kon omdat vaak een beroep op ons gedaan werd delen uit te lenen. Voorbeelden hiervan zijn: het inrichten van een oud kamertje in een bejaardentehuis in Spijkenisse, het leveren van materiaal voor exposities over de spoorwegen, het onderwijs, zuivelbereiding, bakkerij, molens, tegels en sportvisserij. Ook werden exposities verzorgd over de geschiedenis van de drogisterij, opstellingen gemaakt in de hal van het oude stadhuis bij het Haring- en Bierfeest en Koninginnedag en in Sliedrecht een expositie gehouden over decemberfeesten. Vele duizenden bezoekers konden dus ook buiten het museum genieten van ons bezit.

Ook op bescheidener schaal konden we anderen met onze collectie van dienst zijn. Bijvoorbeeld met een oude handwagen, een geschilderde slee, lesmateriaal aan diverse scholen over WO II en gedichten voor de 5-mei-herdenking.

Daarnaast konden we ook nog op andere wijze bijdragen leveren. We openden een tentoonstelling over tegels in Naaldwijk, hielden lezingen - o.a. over Vlaardinger Ambacht - , organiseerden een aantal stadwandelingen en een bustocht. Dat het snoepwinkeltje vele malen in de Vlaardingse bejaardenhuizen te zien was en er cursussen werden gegeven aan de VVV en ambtenaren van de gemeente mag toch ook wel vermeld worden. Een actief 1991 dus en daarom is het geen overbodige luxe dat we sinds kort tijdens de openstelling van het museum worden bijgestaan door suppoosten van het Serviceteam Vlaardingen.

Naast een groot aantal groepen die ons museum dit jaar bezocht, konden we ook enkele kleine 'groepjes' welkom heten. Een achttal bruidsparen vond, met het oog op de toekomst gericht, het museum een mooie achtergrond voor een bruidsreportage.

Ook in 1991 werd van vele kanten bijgedragen aan de uitbreiding en instandhouding van de collectie. Rein Sap verzorgde het bindwerk en de papierrestauraties. Wagenmaker Verhulst restaureerde een wagenwiel en in Delft werd een stuk Delfts aardewerk van de Griekse A gerestaureerd.
Er werden 1255 prenten ontvangen, waaronder een orginele potloodtekening van Anton Pieck, 7 aquarellen van M. de Keyzer uit 1941 en 74 programma's van voorstellingen in de Stadsgehoorzaal.
Ook de collectie over WO II werd weer uitgebreid. Een kartonnen distributiedoos, Rode Kruistelegrammen van een Vlaardingse zeeman, een vol blik met de befaamde kaakjes die rond de bevrijding werden uitgeworpen en per schip aangevoerd, een armband van de Technische Nothilfe, een collectekussen met speldjes. Uit vroegere tijden ontvingen we een benen Romeinse dobbelsteen, een bronzen armband met slangekop, twee Romeinse sleutels en een versierde Wanfriedkom. En uit nieuwere, maar toch vervlogen tijden, een wimpel met signaalhoorn van de A.J.C.,

Onze inzending eau-de-cologneflesjes op de Jaarbeurs te Utrecht: een tentoonstelling over de drogisterij.

een fietsvlaggetje van de Rode Valken en diverse speldjes.

En, altijd vertederend, kinderspeelgoed zoals theeserviesjes, een kinderwasbakje, grammofoonplaten over Piggelmee, een houten legpuzzel, een brandweerauto. Maar als klapstuk van 1991: het houten tolbord met tarieven dat tot 1931 aan de Maassluissedijk bij de Zuidbuurtseweg gestaan heeft. Deze laatste aankoop werd mogelijk gemaakt door een bankinstelling.

Het Stichtingsbestuur bestond in 1991 uit: Mevrouw W.G. van Lier - te Flierhaar en de heren N.A. Nieuwstraten, J. Stigter, G.H.B. Anderson, G.J.M. Bierling, P.F.A. Pouwer en F. Nipius.

VISSERIJMUSEUM

De kop 'Museum in beweging' waarmee in 1990 een reorganisatie in gang werd gezet werd in 1991 op alle mogelijke fronten waargemaakt. In het vroege voorjaar circuleerden in de Vlaardingse politiek berichten als zou het museum wegens gemeentelijke financiële problemen per 1 januari 1992 moeten sluiten. Gelukkig bleek dit loos alarm maar de bezuinigingsdreiging voor de komende jaren bleef. De alarmerende krantenkoppen hadden als positief gevolg dat de achterban van het museum (bezoekers, Vereniging Vrienden en gelukkig ook vele politici) in het geweer kwam. Het jaarlijkse museumweekend op 20 en 21 april was mede daardoor een groot succes met meer dan 2.000 bezoekers die, zoals de live-radio-uitzending die op de zondag vanuit het museum plaatsvond duidelijk maakte, niet wensten te accepteren dat 'hun' museum zou verdwijnen.

Verbouwing

Dat laatste is gelukkig ook niet aan de orde. Integendeel, op 11 juni werd begonnen met een ingrijpende verbouwing van de eerste verdieping waardoor de capaciteit voor wisseltentoonstellingen drastisch werd vergroot. Niet alleen werd een van de twee vides van de galerij dichtgelegd en deze galerij verbonden met de voorzaal tot een grote ruimte, de oude, en nogal gedateerde videozaal werd tot doorloop- en expositieruimte veranderd en verbonden middels een stalen 'scheepstrap' met de kotterbrug. Hierdoor ontstond aan de zuidkant van het museum een sterk verbeterde 'routing'. Onderbroken door de bouwvak-vakantie in augustus werd het karwei dat voor een deel uitbesteed maar verder in eigen beheer uitgevoerd, half september beëindigd.

Joop van Dorp

Op 6 februari werd met een zeer druk bezochte receptie in het museum afscheid genomen van direkteur Joop van Dorp die met ingang van 1 januari het museum officieel verliet. Een passend afscheid voor de man die een kwart eeuw lang het museum leidde, de verhuizing van het Reedershuys naar het Huis met de Lindeboom omstreeks 1970 initieerde en vervolgens het Visserijmuseum uitbouwde tot wat het nu is.
Frits Loomeijer, interim direkteur sinds 1 maart 1990 werd op 1 maart 1991 benoemd tot de opvolger van de heer Van Dorp.

Bezoekers

Ondanks het feit dat het tentoonstellingsprogramma als gevolg van de verbouwingsaktiviteiten in 1991 beperkt was en een deel van de vaste opstelling, met name de klederdracht en sieraden, vanwege dezelfde reden niet geëxposeerd kon worden, werd de dalende lijn in het aantal bezoekers omgebogen tot een voorzichtig stijgende.
In totaal bezochten 19.774 mensen het museum. Met name het eerder genoemde museumweekend in april en ook het Haring- en Bierfeest hadden een massale toeloop tot gevolg. Ten opzichte van het voorgaande jaar betekent dit een stijging van ca. 22 % . Het aantal bezoekers van de bibliotheek bleef konstant op ruim 600, waarvan bijna 200 visserijspecialisten uit Scheveningen, Katwijk en IJmuiden als bezoeker van de maandelijkse bibliotheekavond.

Sponsoring

In de herfst van het verslagjaar werd een al langer bestaand plan uitgevoerd. In samenwerking met sportviscentrum Wout van Leeuwen, de NVVS en de OVB werd als eerste grote expositie in de nieuwe zaal een tentoonstelling over de geschiedenis en het heden van de sportvisserij ingericht. Eerder in het jaar was de heer J. Muda, direkteur van het eerder genoemde sportviscentrum, winnaar van de ondernemersprijs 1991 van de gemeente Vlaardingen. De opbrengst van *f* 5.000,- schonk hij aan het Visserijmuseum. Met dit bedrag kon een aantal poppen worden aangekocht die te zien zijn in zowel de vaste opstelling als in wisseltentoonstellingen.

Sponsoring kreeg eveneens gestalte in de nieuwe folder van het museum. Dankzij bijdragen van Heiploeg b.v. en rederij Seatrade kon een fraaie kleurenbrochure worden gemaakt waarin het museum 'op niveau' naar buiten kan treden.

Hoogendijk modellen

De Doggermaatschappij verliet in september haar oude kantoor en pakhuizen aan de Koningin Wilhelminahaven, hetgeen een goede reden was de kollektie scheepsmodellen die vanouds in de direkteurskamer stonden opgesteld aan het museum in langdurig bruikleen te geven. Zeven modellen, waarvan drie negentiende-eeuwse, vormen de belangrijkste uitbreiding van de verzameling sinds jaren. Met name de hoeker, de beugsloep VL 147 en de stoomfiets VL 190'Koningin Wilhelmina' zijn aanwinsten van 'nationaal niveau'.

Fotoproject

De samenwerking tussen museum en Vereniging Vrienden werd sterk geïntensiveerd. De belangrijkste aktiviteit op de lange termijn in dit verband is het zogenaamde fotoproject. Een werkgroep van vrienden is systematisch bezig alle orginele afdrukken in de ruim 14.000 foto's tellende kollektie op de juiste wijze op te plakken of in passe-partouts op te bergen. Van deze opnamen worden kopieën gemaakt welke in de voor het publiek toegankelijke mappen worden gestoken. Op deze wijze komen de oorspronkelijke foto's niet meer in handen van de bezoeker en worden zij nog slechts voor bijzondere doeleinden uit de kast gehaald. Deel twee van dit projekt is het opnieuw beschrijven van de kollektie en het invoeren van deze gegevens in de computer.

Stichting Exploitatie Museumkade

In het voorjaar werd een nieuwe stichting opgericht onder het voorzitterschap van de heer J. Madern. Doel van deze Stichting Exploitatie Museumkade is het realiseren van een museaal ingerichte kade voor het museum, waarvan een te bouwen replica van de vroegere houten stadskraan het meest opvallende onderdeel zal vormen.
Zeventien meter hoog zal dit imposante 'gevaarte' een machtige aandachtstrekker vormen naast de spullen die op de kade zullen komen te staan zoals een flinke stapel haringtonnen, nettenwagens en -karren. Tevens zal een steiger worden gebouwd waaraan afwisselend verschillende museumschepen die op die manier relatie met de visserij hebben, kunnen worden afgemeerd.
Uiteraard wordt er tussen de nieuwe stichting en het museum nauw samengewerkt. De benodigde gelden zullen door overheidsbijdragen, steun van kulturele fondsen en sponsoring bijeengebracht gaan worden in de jaren 1992 - '93. Naar verwachting zal de museumkade eind 1994 gereed moeten zijn.

Van de 'Hoogendijk modellen' welke door de Doggermaatschappij in langdurig bruikleen aan het museum werden gegeven, zijn de negentiende-eeuwse hoeker en het model van de eerste ijzeren beugsloep, de VL 147 uit 1892, de meest opzienbarende.

KRONIEK VAN VLAARDINGEN 1941.

Door M.A. Struijs.

Januari

1 Het aantal inwoners van Vlaardingen is 32.193: 16.108 mannen en 16.085 vrouwen.

Het aantal inwoners van Vlaardinger-Ambacht is 6.900: 3.463 mannen en 3.437 vrouwen.

In verband met de verplichte luisterbijdrage van 9 gulden per jaar worden de abonnementstarieven op de radiocentrales verlaagd met 50 cent per maand. Het maandabonnement wordt dan 27 gulden.

De handelsnaam Stahlie, Moerman & Co., Dayer 2, bankiers en commissionairs in effecten is gewijzigd in Bankiers en Effectenkantoor K. Moerman.

Dayer 2, 1 januari

De gemeenteraad besluit aan de Vlaardingse IJsclub voor de tijd van 5 jaar het terrein aan de Vaartweg voor 200 gulden per jaar te verhuren.

De collecte voor de Winterhulp brengt in Vlaardingen 685 gulden op, tegen 1.015 gulden bij de vorige collecte.

In Vlaardinger-Ambacht is de opbrengst 150 gulden, tegen 201 gulden bij de vorige collecte.

Na een botsing met zijn motorcarrier tegen een tram van de Westlandsche Stoomtram Maatschappij in Naaldwijk, overleed de 31-jarige viskoopman J. van der Plas uit Vlaardingen.

Ene E.E. uit Vlaardingen steelt een schaap uit een weide in Maasland. Het vlees van het geslachte dier werd in zijn woning aangetroffen. Samen met de medeplichtige kostganger J.H. wordt hij in verzekerde bewaring gesteld.

Ambtenaren van de rijksverkeersinspectie zetten 4 autobussen stop van de N.V. V.A.O.M. en de N.V. E.V.A.G. van de dienst tussen Vlaardingen en Schiedam. De voorziening in het autobusverkeer op dit traject is per 1 januari opgedragen aan de gemeente Rotterdam, die haar trambedrijf R.E.T. met de exploitatie heeft belast.
Deze dienst werd overigens door V.A.O.M en E.V.A.G al sedert 7 oktober 1940 bediend met behulp van houtgas.

Evagbus op Hoflaan, 1 januari

Medewerkers van de haringhandel Columbia, 8 januari

3 In samenwerking met de Stichting „Winterhulp Nederland" richt de K.O.F.A. firma Hofstee één van haar etalages in als 'Sprookjespaleis'.

De ijsbaan van de Vlaardingsche IJsclub aan de Broekweg is vanwege de verduistering alleen overdag geopend.

5 Schaatsers uit het Westland komen naar Vlaardingen. Daar aangekomen zoeken ze voor de gebruikelijke hartversterking naar café „De Hollandsche Tuin", maar 'de traditie is gebroken' want „De Hollandsche Tuin" is verkocht aan de firma Hofstee. Hoewel op de bon, zijn er nog wel ijsmoppen verkrijgbaar, zodat die traditioneel wél mee naar huis kunnen worden genomen.

6 Voor het Vlaardingse politiekorps wordt in het Handelsgebouw aan de Parallelweg twee maal per week een cursus in de Duitse taal gegeven.

Uit een ingezonden stuk blijkt dat veel van de vroegere vaste klanten van de autobusdienst V.A.O.M/E.V.A.G. de autobus uit protest hebben verruild voor de trein, 'om de directie van de R.E.T. te doen begrijpen, dat het ook zonder de trambus kan'.

8 In het Handelsregister ingeschreven de Haringhandel „Columbia", gevestigd te Vlaardingen, Parallelweg 4. Eigenaar: G. van der Windt te Vlaardingen.

In 1940 bezochten 5.777 personen de leeszaal van de Openbare Leeszaal en Bibliotheek, Oosthavenkade 38. 33.215 boeken werden uitgeleend, waarvan 20.958 romans, 8.645 studieboeken en 3.612 kinderboeken.

Werkgevers in Vlaardingen kunnen voor hun personeel dat zware arbeid verricht, extra rantsoenenbonnen aanvragen bij de Distributiedienst in de Kortestraat.

10 De verstrekking van gas en electriciteit wordt gerantsoeneerd.

De burgemeester van Vlaardingen vestigt er de aandacht op dat alle mannelijke ingezetenen van het Rijk die tussen 18 en 23 jaar zijn, zich kunnen aanmelden voor vrijwillige dienstneming bij de Nederlandsche Arbeidsdienst.

11 De Nederlandsche Unie, afdeling Vlaardingen en Omstreken, opent een propagandawinkel in Markt 57. Men hoopt hierdoor het aantal leden in Vlaardingen van 300 tot 3.000 op te voeren.

13 Beroepen als predikant voor de Hervormde Gemeente in de vacature Ds H.A. Heijer, Ds G. Lans te Meerkerk.
Als bijzonderheid wordt medegedeeld dat de vader van Ds Lans onderwijzer is geweest aan de Van Kampenschool te Vlaardingen, maar later predikant is geworden.

Op de Vlaardingse Vaart speelt personeel van Sprij's Meubelfabriek een ijshockeywedstrijd tegen personeel van de Benzo-rijwielfabriek en IJsfabriek Winzo. Uitslag: 5-8.

15 De burgemeester van Vlaardinger-Ambacht verzoekt dringend de medewerking van de burgerij voor het houden van de derde Winterhulpcollecte.

De voetgangerslantaarns dienen met ingang van heden voorzien te zijn van een goedgekeurd blauw gloeilampje. Vanaf heden wordt de controle hierop verscherpt uitgevoerd.

17 In de Grote Kerk zal een heteluchtverwarmingsinstallatie worden aangebracht.

Tot chef-commies van de Nederlandsche Spoorwegen te Vlaardingen is benoemd H.H. Bovenkamp.

De krant schrijft dat particulieren en grootbedrijven aan de Stichting „Winterhulp" geld beschikbaar hebben gesteld, een voorbeeld dat velen zouden kunnen volgen om „genoemde stichting in de gelegenheid te stellen dit zoo prachtige doel beter tot zijn recht te laten komen."

De benoemde Chef Commies H.H. Bovenkamp, 17 januari

Geopend in Schiedamseweg 57.1 een winkel in sanitaire artikelen van loodgietersbaas A. Struijs. Telefoon nr 600.

De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied verordent de aanmeldingsplicht van personen van geheel of gedeeltelijk joodsen bloede. Op niet-aanmelding wordt een gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren in het vooruitzicht gesteld.

18 Te Den Haag op 80-jarige leeftijd overleden Dirk Otto Lels, vroeger directeur van de Vlaardingsche Stoomboot Maatschappij en oudlid van de firma Hoogerwerff & Co.

20 Van gemeentewege zijn 50 personen aangenomen om sneeuw te ruimen.

Het zandtreintje, dat wordt gebruikt voor het vervoeren van zand van de Oude Haven naar de Babberspolder, bestaande uit een locomotiefje en zes kipkarren, is van de dijk gekanteld. De machinist en de stoker wisten zich in veiligheid te stellen door tijdig van de locomotief te springen.

22 De burgemeesters van Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht merken op dat zich sabotage-handelingen voordoen 'waarmede de bezettende macht zich bezig houdt'. Zij waarschuwen tegen de gevolgen hiervan en doen een beroep op de burgerij om het optreden van de overheid tegen sabotage te steunen.

In de begroting 1941 van de Gemeentelijke Reinigings- en Ontsmettingsdienst wordt de aanschaf van een derde roltrommelvuilnisauto en 3.100 uniforme huisvuilemmers opgenomen.

Feestelijke opening van de winkel van A. Struys, 17 januari

Advertentie: Gezocht: Volkstuintje van 100 roe.

Gevestigd in Dwarsbleekstraat 24, de oude timmermanswerkplaats van P. Borsboom, de firma F. van Toor, timmerman-behanger.

In Vlaardinger-Ambacht ontsnapte een grote aap, eigendom van de heer Mulder uit de Tulpstraat, uit zijn hok.
Nadat de aap enige uren van zijn vrijheid had genoten, werd hij gevangen, maar hij beet zich vast in de arm van mevrouw Mulder. In overleg met de eigenaar werd de aap daarna door een veldwachter met pistoolschoten gedood.

De burgemeester van Vlaardinger-Ambacht maakt bekend dat brandmeldingen in het vervolg moeten geschieden bij de commandopost Luchtbeschermingsdienst, Raadhuisplein, telefoon 441.

In Rio de Janeiro in Brazilië is op 68-jarige leeftijd overleden de in Vlaardingen geboren Pater W. Meyer, sedert 1904 missionaris in Brazilië.

27 Ds J. van Duyvenbooden, predikant te Rotterdam, viert zijn 40-jarig ambtsjubileum. Hij stond van 1908-1914 te Vlaardingen.

29 De burgemeester van Vlaardinger-Ambacht wijst de bevolking erop dat men voor burgerlijke gemeentelijke aangelegenheden, zoals distributie, arbeidsbemiddeling of woninguitzettingen zich niet tot de Ortskommandant der Duitsche Weermacht moet wenden, maar tot de burgemeester. De Ortskommandant dient alleen te worden betrokken in militaire aangelegenheden, zoals legering van militairen.

Om in het donker de straattelefooncellen te kunnen zien, zijn de voetstukken van de cellen wit geverfd, terwijl de verticale hoekstijlen tot 2 meter van de grond eveneens wit zijn geverfd.

31 Derde Winterhulpcollecte 'Voor het volk-door het volk'. In een persbericht hierover wordt gepoogd het wantrouwen tegen deze collecte weg te nemen, door te stellen dat geld geven niet verplicht is: er is géén dwang. Het voorlopige werkcomité van „Winterhulp", dat bestaat uit burgemeester M.C. Siezen van

Ds. J. van Duyvenbooden, 27 januari

Vlaardingen als plaatselijk directeur, H. de Groot, penningmeester en C.M. de Jongh, secretaris, verzekert dat er geen cent dáár zal komen waar het niet wèl besteed zal zijn.

Februari

1 Schaatswedstrijd van De Lier naar Vlaardingen, georganiseerd door de ijsclub „Hard gaat-ie" uit De Lier. Als eerste van de 15 deelnemers eindigde met 52 minuten P. Boekesteyn uit Maasland.

3 Het koffie- en theerantsoen wordt verminderd.

Het pand Oosthavenkade 86 wordt door de gemeente Vlaardingen verhuurd aan de Districts-rivierpolitie.

De burgemeester van Vlaardingen houdt, in verband met 'dezen veelbewogen tijd' geen nieuwjaarsrede op de eerste vergadering van de gemeenteraad in het nieuwe jaar. Een kort dankwoord voor de ontvangen nieuwjaarswensen besluit hij met de woorden '... de burgerij blijve, hoe hoog de golven ook nog mogen gaan, aaneengesloten en vastberaden achter hen, die aan het roer staan, wachten op den tijd, waarin weer in vrede opgebouwd kan worden, wat nu ter neer ligt, een tijd welke zeker komt, zoo goed als nu weer licht bezig is het donker te verdrijven'.

De derde Winterhulpcollecte brengt in Vlaardingen 1.134 gulden en 5 cent op. In Vlaardinger-Ambacht 245 gulden en 52 cent.

Aan de 19-jarige J. Westdijk, wonende Delftscheveer 21, wordt door waarnemend Commissaris van Politie J.R. Kramer het ingelijste getuigschrift van het Carnegie-Heldenfonds uitgereikt voor het redden van een drenkeling uit de Vlaardingse Vaart op 29 december 1940.

Eigenaar A. Storm van de Stationskiosk, Tabak, Sigaren- en Sigarettenhandel aan de Parallelweg is overleden. Nieuwe eigenaar is de weduwe J.A. Storm-Wapenaar.

5 Tot bestuursleden van de Gemeentelijke Dienst voor Maatschappelijk Hulpbetoon zijn benoemd de heren J.L. Jonker, J. Bot, K. Hoogerwerf en L. Spuijbroek.

De gemeenteraad van Vlaardingen is niet bereid de kosten van onderhoud van 72 mannen van de gewapende macht te betalen, ook al wil de Duitse overheid dat wel.

De kiosk van Storm, 3 februari

Onder de kop 'Sic Transit....' wordt medegedeeld dat de beperkende bepalingen tot het reizend uitoefenen van een bedrijf, er toe hebben geleid dat de weekmarkt tot slechts enkele kramen is ingekrompen.

7 Geconstateerd wordt dat de gestelde maximumprijzen voor brandhout worden overschreden. Hiertegen zal met kracht worden opgetreden.

Op 68-jarige leeftijd overleden Ph. Hartman, gepensioneerd bevolkingsagent, eerder agent van politie te Vlaardingen.

De burgemeester van Vlaardingen verzoekt prijsopgaaf bij inschrijving voor het maken van foto's voor ongeveer 4.000 onvermogenden ten behoeve van de af te geven persoonsbewijzen.

10 De hulp-agent van politie A. Bagchus krijgt het ere-diploma van het Carnegie Heldenfonds, voor het redden van een door het ijs van de Vlaardingse Vaart gezakt persoon.

De klokken van de Nederlandse Hervormde Kerken mogen alleen nog op zondagmorgen luiden.

De Nederlandsche Unie opent voor haar leden in Vlaardingen een sociale voorlichtingsdienst, die wordt geleid door F.D.J. van der Knaap, voorzitter van het Burgerlijk Armbestuur te Vlaardinger-Ambacht.

11 Winterconcert door Vlaarding's Mannenkoor „Orpheus", onder leiding van Jos Vranken Jr, in de Harmonie, met medewerking van het Dameskoor „Viva Melodia" o.l.v. mej. Jo Mulder.

12 De naam van Sal. Frenkel's Handelmaatschappij N.V., betreffende het kopen en verkopen van oud en nieuwe metalen, touwwerk enz., gevestigd Kon. Wilhelminahaven ZZ 14, wordt gewijzigd in Zuid-Hollandsche Metaalmaatschappij „Zethameta" N.V.

'Eerst verkopen zij hun vaderland en dan verraden zij hun volk'. Aldus sprak ene A.J.S. bij de Visbank tegen een colporterende Schiedammer. Het Openbaar Ministerie achtte deze uitroep, hoezeer deze ook was gedaan in een periode, waarin de gemoederen zeer geschokt zijn geweest, meer dan ergerlijk: 10 gulden boete of 10 dagen hechtenis.

Advertentie:
'Moedermelk. Allen die gezorgd hebben dat de Baby Schiks moedermelk kreeg, hartelijk dank daarvoor. Familie Schiks, Orelioplantsoen 33'.

14 De burgemeester van Vlaardingen maakt bekend dat ingevolge verordening van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied van 10 januari 1941, alle personen, die geheel of gedeeltelijk van joodsen bloede zijn en hun verblijf hebben in het bezette Nederlandsche gebied, aangemeld moeten worden. Eén en ander volgens nader genoemde bepalingen en op straffe van een gevangenisstraf van 5 jaren bij nalatigheid.

Het bestuur van de Tuinbouw Vereeniging Vlaardingen en Omstreken organiseert een cursus van 6 lessen in 'Groententeelt voor particulieren'. Men acht deze cursus noodzakelijk in verband met de tijdsomstandigheden, waarin velen in hun tuinen met tegenvallende resultaten groente trachten te kweken.
Kosten van de cursus 1 gulden en 50 cent. Er hebben zich al 25 deelnemers opgegeven

19 De directeur-Gemeentewerken vraagt prijsopgave voor het aanleggen van volkstuinen op een terrein in de Grote Vettenoordsepolder, waar 124 tuintjes van 300 vierkante meter elk moeten worden gerealiseerd.

23 De Toneelclub O.V.V. voert in het Verenigingsgebouw op het 'Spel van list en diverse soorten liefde', getiteld „Démasqué" van Gerard Nielen en Stephan Cuyk.

26 De burgemeester van Vlaardinger-Ambacht J. Luyerink, roept andermaal op tot medewerking aan de te houden Winterhulpcollecte.

In het Handelsregister ingeschreven „Orion", Lichtdrukkerij en Reproductie-inrichting, Asterstraat 9 te Vlaardinger-Ambacht.

De Luchtbeschermingsdienst krijgt de beschikking over gaspakken, terwijl in het bureau van de dienst, Schoolstraat 8, een gaslaboratorium wordt ingericht.

De luchtbeschermingsdienst showt de nieuwe gaspakken, 26 februari

Gevraagd voor Duitschland: 'Gezonde, flinke vrouwen en meisjes niet beneden de 20 jaar, voor vischindustrie, voor den tijd van 3-4 maanden, tegen goede arbeidsvoorwaarden. Aanmelden bij de Arbeidsbeurs, alhier'.

Aan werknemers die op 25 of 26 februari 1941 hebben gestaakt, mag over de stakingsdagen geen loon worden uitbetaald.

Villa Becalotti aan Westhavenkade, 3 maart

Maart

3 In de 20 kamers tellende villa „Becalotti" aan de Westhavenkade, in 1898 gebouwd voor rekening van J. van Dusseldorp en 25 jaar geleden aangekocht door de firma Sterk, is het Rijksarbeidsbureau gevestigd.

7 De inwoners van Vlaardingen worden opgeroepen tot het zelf kweken van groenten. Het gehele jaar door verzorgt de Nieuwe Vlaardingsche Courant een rubriek over het tuinieren in de diverse seizoenen.

8 Het A.N.P. meldt:
'Het op 24 Februari voor een Duitsch Krijgsgerecht in Den Haag begonnen proces tegen leden van een terreur-, sabotage- en spionnageorganisatie is op Dinsdag 4 Maart met het uitspreken van de vonnissen geeindigd. Achttien beklaagden zijn ter dood veroordeeld, zes zijn vrijgesproken, de anderen kregen tuchthuis- en gevangenisstraffen'.

Gebouw Hoge Raad Den Haag, 3 maart

Nader meldt het A.N.P.:
'In de laatste dagen heeft in het gebouw van den Hoogen Raad in Den Haag aan het Plein een proces plaats gehad tegen leidende functionarissen van en medewerkers aan een geheime organisatie, welke ten doel had sabotage- en terreurdaden tegen leden der Duitsche weermacht en daartoe behoorende inrichtingen te begaan en ook om inlichtingen aan Engeland te verstrekken met het oog op luchtaanvallen.
Het aantal verdachten bedroeg 43, die werden verdedigd door negen advocaten.
Het is geen gewoonte, dat deze soort processen in het openbaar gehouden wordt. In dit geval echter hadden de militaire autoriteiten persvertegenwoordigers toegelaten, waarbij zij zich lieten leiden door de volgende overwegingen: het publiek zou uit dit proces weder kunnen zien, hoe grondig de Duitsche justitie zulk een zaak behandelt en tevens, dat hier werkelijk recht gesproken wordt. Ook zou de Nederlandsche courantenlezer ervaren met wat voor elementen men hier te doen heeft.
Slechts twee getuigen waren in deze zaak gedagvaard.
De 43 verdachten oefenden de meest verschillende beroepen uit. Ook hadden zij behoord tot verschillende politieke partijen.
Nadat de aanklager ten aanzien van ieder der verdachten de beschuldigingen van spionnage, sabotage, verboden wapenbezit en franctireurschap e.d. had voorgelezen (...) begon het eigenlijke proces met het verhoor van den hoofdverdachte, een 43-jarige Haarlemmer. Deze gaf toe, af te weten van deze geheime organisatie, waarvan het doel was met alle beschikbare middelen hier het leven van de Duitsche bezetting onmogelijk te maken. Er was ook een orgaan, waarin tot sabotagedaden werd aangespoord. De verdachte ontkende echter in die organisatie een rol van beteekenis te hebben gespeeld. Hij ontkende haar leider te zijn, maar beweerde iemand boven zich te hebben gehad, die nu onvindbaar was. Hij zeide ook, dat het hier eigenlijk geen terreurorganisatie betrof, maar dat het de bedoeling was samen te werken met de Engelschen, wanneer deze hier zouden landen.

Uit het verdere verhoor bleek, dat de organisatie ook beschikte over ontplofbare stoffen en andere wapenen, en dat zij geheel op militaire voet geschoeid was. Degenen, die de 'militaire rangen' bekleedden, tooiden zich met schuilnamen. De hoofdverdachte, die in de organisatie den rang van kolonel bekleedde, heette 'kolonel van Verdun', terwijl te Vlaardingen ook nog een 'majoor' rondliep, die zich 'Wolf' noemde. Hij stond aan het hoofd van een wandelclub te Vlaardingen, die op een geschikte wijze kon worden ingeschakeld. Er was voorts een militaire adviseur en men werkte volgens schriftelijke aanwijzingen betreffende de wijze, waarop op bepaalde plaatsen sabotage zou kunnen worden gepleegd. Ook werden besprekingen gevoerd over vergiften, waarmede op uitgebreide schaal zou worden gewerkt. De groep Maassluis had een speciale taak, namelijk de vernieling van bruggen.
De organisatie maakte gebruik van steeds wisselende wachtwoorden waaraan de leden elkaar als zoodanig konden herkennen. De leden kenden de eigenlijke leiders niet, maar hadden alleen contact met hen door middel van verbindingsofficieren.
Voorts bleek uit het verhoor van de verdere verdachten, dat op velen van hen gegevens gevonden waren omtrent installaties van de Duitsche weermacht. Verklaard werd, dat deze gegevens, welke in opdracht gemaakt werden, bestemd waren voor Engeland.
Veel verdachten betoogden niet te weten, dat de actie der organisatie gericht was tegen de Duitsche weermacht. Zij verklaarden gedacht te hebben, dat deze actie voornamelijk gericht was tegen de N.S.B. en dat voorts de vervaardigde stukken wel eens te pas zouden kunnen komen als de oorlog hier hervat zou worden.
Gedurende het verhoor der verdachten moest de president van het Kriegsgericht herhaaldelijk wijzen op de onbeschaamdheid en de plompe wijze waarop bepaalde verdachten stonden te liegen'.

In de pleidooien kwam naar voren dat de meeste verdachten zich de draagwijdte van hun daden niet bewust zijn geweest. De laatste pleiter deed een beroep op het gericht in aanmerking te nemen dat deze verdachten gehandeld hebben uit nationale gevoelens en liefde voor hun vaderland.

12 Rijkscommissaris Seyss-Inquart houdt een rede in het Concertgebouw te Amsterdam: '...sprekende over de sabotagepogingen die hier aan het licht gekomen zijn, merkte spreker op, dat zij die zich daaraan schuldig maakten, naar de historie leert voor hun naar hun opvattingen op nationale beweegredenen gegronde offervaardigheid van goed en leven, geen aansporing zullen zijn voor hun navolgers, want de historie

heeft nooit waardering gehad voor hen, die aan den verkeerden kant stonden, ook al kon men zooals bijv. aan den Franschen adel ten tijde der revolutie, een heroïk gebaar niet ontzeggen. Spreker waarschuwde ernstig tegen dergelijke pogingen: de politieke fantasten zullen op het oogenblik, waarop met Engeland het politieke faantoom van tegenhouden en terugdraaien van het rad der geschiedenis bezwijkt, politieke fantasten voor het niets staan en de meeloopers, die hen volgen, richtingloos zijn, aan het Nederlandsche volk houvast en vertrouwen geven. Het zal dan weten, dat dit Duitschland, de kameraad van de toekomst, ook een harde strijder kan zijn. 'Met ons of tegen ons', dat is het parool en de beslissing, waarvoor iedereen staat...'.

Andermaal legt burgemeester M.C. Siezen de bedoeling van de Stichting „Winterhulp" uit: 'De Stichting „Winterhulp", op verlangen der Duitsche overheid ingesteld, wordt door Nederlanders gedaan, komt aan Nederlanders ten goede, wordt door Nederlanders van naam gecontroleerd en omtrent de besteding van de bijeengezamelde gelden behoeft niet de minste twijfel te bestaan'.

13 Het bureau van den bevelhebber van de Duitsche weermacht maakt bekend:
"Op 13 maart zijn van de achttien Nederlanders, die, zooals bekend is gemaakt, in het Haaagsche proces tegen een terreur-, sabotage- en spionnageorganisatie zijn ter dood veroordeeld, vijftien door den kogel terecht gesteld. [Te weten: Bernard IJzerdraat uit Haarlem, Leen Langstraat, Leen Keesmaat, Dirk Kouwenhoven en Frans Rietveld uit Rotterdam, Albert de Haas uit Schiedam, Henk Wielinga uit Delft, George Boon uit Lekkerkerk en de Vlaardingers Nico van der Burgh, Reyer van der Borden, Jan van der Berg, Arie Kop,

De kogelhulzen die gevonden werden, na opgraving van leden Geuzengroep, in 1945 op Waalsdorpervlakte, 13 maart

Jan Kijne, Johan Smit en Jacob van der Ende]. Een gratieverlening kwam niet in aanmerking, daar bedoelde organisatie behalve ernstige sabotagehandelingen tegen militaire inrichtingen op de laagste wijze en met de gemeenste middelen, zooals zij anders slechts bij onbeschaafde volken bekend zijn, b.v. allerlei gifmoorden en aanvallen op Duitsche militairen beraamd en in een aantal gevallen ook ten uitvoer heeft gebracht.
Slechts drie der veroordeelden heeft de bevelhebber der weermacht tot een levenslange tuchthuisstraf begenadigd, omdat zij bij het plegen der daad nog geen twintig jaar oud waren. De weermachtsbevelhebber wenscht hiermede een laatste beroep te doen op het verstand en het inzicht van de Nederlandsche jeugd. Tegelijk zijn drie te Amsterdam veroordeelde ophitsers, die tot stakingen in de provincie Noord-Holland hadden aangezet, doodgeschoten.„

15 maart

Te Den Haag overleden Dr H. Schokking, van 1903-1908 predikant van de Hervormde Gemeente te Vlaardingen.

Concert van de Mandolinevereeniging „Sonore" onder leiding van J. van der Heul en met medewerking van Marinus Flipse en Nel van der Heul, piano.

14 Evenals in andere gemeenten wordt ook in Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht het „Notstandsbeihilfe" van de Rijkscommissaris voor Nederland in werking gesteld. Dit fonds is ingesteld 'tot ondersteuning van hen die tengevolge van werkloosheid of een te laag inkomen meer dan anderen door de huidige moeilijke tijden hebben geleden'.

15 Het kerkgebouw van de Remonstrants Gereformeerde Gemeente aan de Hoflaan bestaat 50 jaar.

17 Op 66-jarige leeftijd overleden Arij van den Berg Azn, van de Eerste Vlaardingsche Melk- en Zuivelinrichting aan de Callenburgstraat, bestuurslid van het Vlaarding's Mannenkoor „Orpheus", van de afdeling Vlaardingen van de Liberale Staatspartij en oud-bestuurslid van de afd. Vlaardingen van de Nederlandsche Middenstandsbond.

19 Ook paarde- en schapevlees vallen onder de distributie.

Opgericht een voorlopige plaatselijke Raad van Advies van de Nederlandsche Unie. Het bureau van de Unie is niet meer gevestigd in de Uniewinkel aan de Markt, maar op Binnensingel 92.

21 Bericht van het Hoofd Luchtbeschermingsdienst, Th. Werner:
'Luchtalarm. In het vervolg zullen de sirene's loeien, zodra vijandelijke vliegtuigen zich boven de gemeente bevinden en daardoor gevaar voor de bevolking bestaat. Eerst als de sirene's voor de 2e maal loeien met

Arij van den Berg Azn met zijn zuivelwagen, 17 maart

dezelfde janktoon, begeeft het personeel [van de Luchtbeschermingsdienst] zich naar de diverse posten. De bevolking houdt zich tijdens luchtalarm strikt aan de reeds vermelde gedragslijnen en blijft van de straat of zoekt dekking.
Het sein 'luchtgevaar geweken' wordt gegeven met dezelfde sirenes, maar door één gerekte toon'.

22 De Nederlandsche Middenstandsbank, sedert 13 januari 1941 gevestigd in het voormalige woonhuis van Dr Stoop, Verploegh Chasséplein 1, officieel geopend.

Op de Algemene Begraafplaats ter aardebestelling van het stoffelijk overschot van Gilles van den Kerkhoff, die tijdens oorlogsgeweld op 18 maart 1941 te Rotterdam op 52-jarige leeftijd om het leven is gekomen.

26 Het gemeentebestuur van Vlaardingen doet een dringend beroep op hondenbezitters om hun honden niet de trottoirs en de stoepen te laten vervuilen: 'Vooral door de voorgeschreven verduistering is dit voor voetgangers hoogst onaangenaam en zelfs gevaarlijk'. Zeer strenge bepalingen hierover in de Algemene Politieverordening worden in het vooruitzicht gesteld.

28 Door de Vereeniging „Ons Leger" wordt de uitgave voorbereid van een nationaal gedachtenis-boek „Doodenwacht bij onze gevallenen", geschreven door de journalist en radio-reporter G.H. Hoek.

Het Zangkoor van de afdeling Vlaardingen van de

Maatschappij ter Bevordering der Toonkunst voert uit de „Johannes Passion" van Johan Sebastiaan Bach.

30 De gemeenteraad van Vlaardinger-Ambacht besluit dat voorlopig geen gelegenheid meer wordt gegeven tot het afkopen van erfpacht.

31 Verschenen is het boek „Casper van Adel", van de hand van Jaap Kolkman, onder pseudoniem Fenand van den Oever.

April

1 Het Vlaardings Dubbel Mannenkwartet en de Christelijke Harmonie Vereeniging „Sursum Corda" geven een uitvoering in de Harmonie.

2 Geslaagd voor het diploma Stuurman Kleine Handelsvaart L. Muis, C.J. Muis, H. Plokker en W. Bot.

4 In het Luxor-theater draait de avonturenfilm „De Gentlemen-vagebond", met Heinz Rühmann, Hilde Krahl en Paul Hörbiger in de hoofdrollen.

In het groentedistributielokaal, Oosthavenkade 47a, worden van gemeentewege voor alle inwoners gezouten groenten verkocht.

9 In Westhavenplaats 20, het voormalige pand van Dagblad „Voorwaarts", geopend de van de Hoogstraat afkomstige zaak van Foto Boer, annex drogisterij.

11 De Gemeentelijke Jeugdregistratie maakt bekend dat aan jongelui van 16-20 jaar gelegenheid wordt gegeven het boerenleven van nabij te leren kennen, door gedurende 3 maanden te gaan werken bij een boer elders in Nederland.

14 De R.K. Toneelvereeniging „Vondel" geeft op tweede Paasdag in de Harmonie een voorstelling van het stuk „De Vreemdeling" van Anton Coolen.

16 De verduistering in Vlaardingen laat te wensen over. De tijd van waarschuwing is voorbij. Bij elke overtreding zal proces-verbaal worden opgemaakt.

Tot kerkmeester van de R.K. parochie van Vlaardingen is door de bisschop van Haarlem benoemd G.A. Buters.

De Bouwvereeniging „Samenwerking" krijgt vergunning tot het bouwen van 44 woningen in de zogenaamde „Indische Buurt", onder architect J. Snijders te Vlaardinger-Ambacht.

NB. Zie ook het bericht van 5 september 1941.

18 De schade die herhaaldelijk ontstaat door het uit politieke motieven ingooien van ruiten, zal op de daders worden verhaald, zo heeft de SS- en Politieleider, Commissaris-Generaal voor de openbare veiligheid, bepaald.

21 De schoenen zijn 'op de bon'.

23 Opgeheven is de zaak in dameshoeden van de weduwe M.Koster, Hofsingel 2.

De waarnemend Hoofdcommissaris van Politie te Rotterdam brengt ter kennis van fabrikanten en winkeliers in het gehele land, dat het vervaardigen, verkopen, ten verkoop voorhanden hebben en het uitstallen van beeltenissen van leden van het Koninklijk Huis, in welke vorm dan ook, verboden is.

26 In het voormalige bankgebouw van de firma Stahlie, Moerman & Co., is gevestigd Schrijfmachinehandel en Copieerinrichting „Baghus", annex Centraal Woningbureau.

27 Theo Bouwmeester verzorgt met 20 van de beste cabaret- en variété-artisten een 'wereldstadprogramma' in de Harmonie, georganiseerd door de Werkgemeenschap van het Nationaal Vakverbond (NVV) „Vreugde en Arbeid".

28 Tot 1 oktober 1941 zal elke Vlaardinger van 15 jaar en ouder in persoon worden opgeroepen om zijn of haar persoonsbewijs af te halen, waarbij twee geheel gelijke en aan diverse voorschriften te voldoene foto's moeten worden meegebracht. Vanaf 1 oktober wordt men geacht dit persoonsbewijs altijd bij zich te hebben.

Wegens wateroverlast bij hevige regenval besluit de gemeenteraad tot uitbreiding ter waarde van 50.000 gulden van het rioolgemaal aan de Groeneweg.

Mei

1 Stoker E. de Bruijn en fitter J.P. Steijger zijn respectievelijk 25 en 40 jaar in dienst bij de Gemeentelijke Gasfabriek.

Het Districtskantoor van het Rijksarbeidsbureau, ook wel genoemd Gewestelijk Arbeidsbureau, wordt gevestigd in de zgn. villa „Becalotti" aan de Westhavenkade.

2 Eerste steenlegging van het Openbaar Slachthuis van Schiedam, Vlaardingen, Vlaardinger-Ambacht, Maassluis en Maasland, dat in de Babberspolder te Schiedam wordt gebouwd.

2/3 De laatste Winterhulpcollecte in het seizoen brengt in Vlaardingen 500 gulden op en in Vlaardinger-Ambacht 125 gulden.

5 Bij het omkappen van bomen aan de Maassluissedijk bleek in de holte van één ervan zich een aantal vleermuizen te bevinden, die hun winterslaap deden.

In 1941 zal geen paardenmarkt worden gehouden.

7 Er wordt een begin gemaakt met de uitreiking van persoonsbewijzen in de voormalige brandweerkazerne, Markt 17, hoek Schoolstraat.

Bij de gemeente Vlaardingen is ontvangen het ontwerp-besluit van de Secretaris-Generaal van Binnenlandse Zaken tot opheffing van zes Zuidhollandse gemeenten, waaronder de gemeente Vlaardinger-Ambacht, per 1 juli 1941.

9 Tot leider van de Geloofsgemeenschap „Het Leger des Heils" te Vlaardingen is aangesteld de heer Nijman, Evangelist te Groningen.

De afgeschafte rijwielbelastingplaatjes worden in Vlaardinger-Ambacht ingezameld om de metaalwaarde ervan te benutten voor de winterhulp.

10 De 89-jarige A. Storm en de 83-jarige G. van Kralingen, Weteringstraat 33, zijn 65 jaar getrouwd.

11 Bevestiging en intrede van Ds G. Lans Jr, als predikant van de Hervormde Gemeente in de Grote Kerk.

Ds. Lans staande links bij jubileum in Diaconiehuis, 11 mei

12 In Vlaardinger-Ambacht wordt een begin gemaakt met de uitreiking van persoonsbewijzen.
De „Fachwerber" van het Gewestelijk Arbeidsbureau is in de voormalige villa „Becalotti", of 'villa van Sterk', Westhavenkade 86, telefonisch bereikbaar onder nummer 1063.

13 Optreden in de Harmonie van Henriëtte (Heintje) Davids en Paul Ostra met de cabaret-revue „Hamstervroolijkheid".

14 Het Christelijk Gemengd Koor „Excelsior" geeft in de Nieuwe Kerk aan de Binnensingel een uitvoering van het Oratorium „Die Schöpfung" van Joseph

18 juni

Haydn. De sopraansolo's worden gezongen door Jo Vincent.

Bij de opheffing van Vlaardinger-Ambacht zullen vier van de zeven raadsleden van Vlaardinger-Ambacht zitting nemen in de Vlaardingse gemeenteraad. Hiervoor moeten twee raadsleden aftreden, om op het aantal van 23 leden te komen.

Op 73-jarige leeftijd overleden de aannemer van bouwwerken Pieter Both.

19 Te Leiden geslaagd voor het candidaats-examen Nederlandse taal- en letterkunde, de heer J. van der Schaar te Vlaardinger-Ambacht.

De koffie is afgevoerd van de lijst der distributiegoederen; de voorraad is op.

22 Op 74-jarige leeftijd overleden S. van der Kooij, oud-wethouder van de gemeente Vlaardinger-Ambacht voor de Christelijk Historische Unie.

23 Na de annexatie van Vlaardinger-Ambacht zullen de raadsleden Jac.van Toor Hzn en J.L.Jonker hun mandaat voor de gemeenteraad van Vlaardinger-Ambacht moeten neerleggen i.v.m. het maximum aantal van 23 Vlaardingse raadsleden.

26 In Leiden geslaagd voor het examen apotheker Ir A.L. Backer.

28 De gebruikelijke rondvraag in de gemeenteraad moet op last van 'hogere instantie' worden afgeschaft. Alle punten van behandeling dienen vooraf geagendeerd te worden.

Juni

4 Openbare vergadering van de N.S.B. in lokaal „Liefde & Vrede" aan de Gedempte Biersloot. Spreker J.H.L. de Bruin uit Driebergen. Voor de zaal staat een grote massa mensen, waardoor het bezoek aan de bijeenkomst aanmerkelijk werd verminderd.

7 Geopend in het pand Dayer 4 een zaak in muziek en muziekinstrumenten van muziekleraar A.J. Korpel.

9 In het Handelsregister ingeschreven de Commanditaire Vennootschap Meubelonderneming Maasland, gevestigd Landstraat 57. Beherend vennoot J. Ouwenbroek. Commanditair kapitaal 1.000 gulden.

12 Opgericht de Vereeniging voor Klein-dierteelt Vlaardingen „V.K.V.", een samenvoeging van de Vlaardingsche Pluimvee en konijnenliefhebbersvereeniging „V.P.K.V." (sedert 1923) en de Pluimvee, Konijnen- en Sierduivenfokkersvereeniging „Nut en Sport".

13 Wegens het toenemende gebruik van brandbommen bij luchtaanvallen raadt de burgemeester van Vlaardinger-Ambacht de bevolking aan van hun zolders alle brandbare voorwerpen te verwijderen en brandpreventieve maatregelen te nemen.

17 De gemeenteraad van Vlaardinger-Ambacht koopt de oude melkfabriek van de N.V. „Emous" voor 10.000 gulden plus de kosten van overdracht, terwijl een terrein aan de Asterstraat voor de bouw van een nieuwe fabriek voor 5.000 gulden met de kosten beschikbaar wordt gesteld. Eén en ander per 1 augustus 1941. Alles tengevolge van de wens van burgemeester en wethouders om de melkfabriek uit het centrum van Vlaardinger-Ambacht te verwijderen.
NB. De bouw van de nieuwe fabriek werd pas na de bezetting gerealiseerd.

18 Geopend het Gemeentelijke Sportterein aan de Van Linden van den Heuvellsingel te Vlaardinger-Ambacht.

19 Uitvoering van de Orkestvereeniging „O.N.I." en het Jubileumkoor in zaal „Liefde & Vrede".

20 In een onbewoonbaar verklaard huis aan de Vaartweg vinden frauduleuze varkensslachtingen plaats.

Van Toor's Handelmaatschappij is het gelukt een partij zoutevis-filet van ruim 1.800 hele vaten van circa 100 kg netto te importeren.

26 De Nationale Christelijke Geheelonthoudersvereeniging viert haar 50-jarig bestaan in het eigen gebouw, het Zeemanshuis aan de Westhavenplaats.

30 Mejuffrouw B. van Pinxteren is 25 jaar apothekers-assistente in Apotheek Walrave aan de Hoflaan, hoek Schiedamseweg.

De Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken waarschuwt tegen het plaatsen van Duits-vijandige opschriften op muren en schuttingen. Op de ouders van de meest jeugdige daders wordt een beroep gedaan hun kinderen te wijzen op het verkeerde en nutteloze van die baldadigheid, 'die in strijd is met de houding, welke tegenover de bezettende macht in acht genomen dient te worden'.

Juli

1 50 jaar geleden werd voor het eerst in Vlaardingen een telefoongesprek gevoerd. In 1891 begon de Nederlandsche Bell Telefoon Maatschappij in Vlaardingen met een locaal telefoonnet met 28 aansluitingen. Per 1 juli 1941 bedraagt het aantal aansluitingen 983.

2 De Brandstoffenhandel firma Maarleveld en Weiland, Emmastraat 42, is overgedaan aan L. en I. Smits.

3 Eerste van een serie van zes orgelconcerten in de Grote Kerk door Gijs de Graaf, vaste organist van de kerk.

4 De rantsoenen electriciteit en gas zijn met 25% verlaagd. Overschrijding van de toegestane hoeveelheden zal met 50% van het over de betreffende periode verschuldigde bedrag worden beboet. Om de voorgeschreven rantsoenering gas tot 75% van het verbruik van het vorige jaar te kunnen bereiken, zal 's avonds,

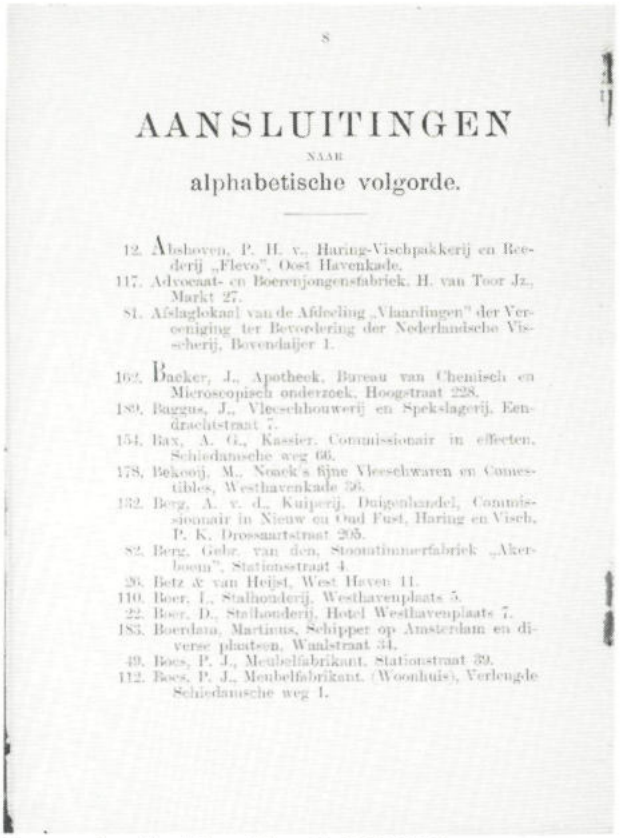

8

AANSLUITINGEN

NAAR

alphabetische volgorde.

12. Abshoven, P. H. v., Haring-Vischpakkerij en Reederij „Flevo", Oost Havenkade.
117. Advocaat- en Boerenjongensfabriek, H. van Toor Jz., Markt 27.
81. Afslaglokaal van de Afdeeling „Vlaardingen" der Vereeniging ter Bevordering der Nederlandsche Vischerij, Bovendijer 1.

162. Backer, J., Apotheek, Bureau van Chemisch en Microscopisch onderzoek, Hoogstraat 228.
189. Baggus, J., Vleeschhouwerij en Spekslagerij, Eendrachtstraat 7.
154. Bax, A. G., Kassier, Commissionair in effecten, Schiedamsche weg 66.
178. Bekooij, M., Nonck's fijne Vleeschwaren en Comestibles, Westhavenkade 56.
152. Berg, A. v. d., Kuiperij, Duigenhandel, Commissionair in Nieuw en Oud Fust, Haring en Visch, P. K. Drossaartstraat 205.
82. Berg, Gebr. van den, Stoomtimmerfabriek „Akerboom", Stationsstraat 4.
26. Betz & van Heijst, West Haven 11.
110. Boer, T., Stalhouderij, Westhavenplaats 5.
22. Boer, D., Stalhouderij, Hotel Westhavenplaats 7.
183. Boerdam, Martinus, Schipper op Amsterdam en diverse plaatsen, Waalstraat 34.
49. Boes, P. J., Meubelfabrikant, Stationstraat 39.
112. Boes, P. J., Meubelfabrikant, (Woonhuis), Verlengde Schiedamsche weg 1.

Eerste pagina uit telefoongids nr 11, 1913, 1 juli

's nachts en 's middags de druk op het gas belangrijk worden verlaagd.

7 Op 57-jarige leeftijd is te Vlaardinger-Ambacht overleden Kornelis Hoogerwerf, sedert 1919 eigenaar van de firma Hoogerwerf & Van Leeuwen, Haring- en Vischhandel te Vlaardingen.

9 Installatie van H.J. van de Wijngaart tot Commissaris van Politie, benoemd bij beschikking van de Secretaris-Generaal van Justitie.

De gemeente Vlaardingen heeft aan de inleveringsplichtigen wonende in straten waarvan de namen beginnen met A t/m C, oproepingen verzonden tot inlevering van metalen. Als verzamelplaats van de metalen is aangewezen het Afslaglokaal in het Handelsgebouw aan de Parallelweg.

11 Mejuffrouw H.J.T. Heida is de nieuwe eigenaresse van Drogisterij „De Bijenkorf", 2e Van Leijden Gaelstraat 22, in opvolging van D.E. Rietveld.

Geopend het clublokaal van „V.I.O.S.", de ontspanningsvereniging van het personeel van A.G. van der Drift's Meubelfabriek. Het lokaal is gevestigd boven het schoenenmagazijn „Hector" aan de Hoogstraat.

12 Een vendel van de W.A. (Weer Afdeling van de Nationaal Socialistische Beweging N.S.B) maakt een mars door Vlaardingen. Daarna hielden de 60 leden met muzikanten een bijeenkomst op het afbraakterrein achter de Hoogstraat. Teneur van de bijeenkomst: 'Er is maar één weg die redding brengt en dat is het Nationaal-Socialisme'. De bijeenkomst werd besloten met het zingen van „Alle man van Neerlands stam".

16 Het zwemmen in de Oude Haven, dat tijdens de hitte oogluikend werd toegelaten, is weer streng verboden.

18 Het wijnpakhuis van Gebroeders Boer aan de Smalle Havenstraat, dat uit de 17e eeuw dateert en een fraaie voorgevel heeft, in bescherming genomen door Monumentenzorg.

21 Het bedrijf der „Peppermint and Pharmaceutic Works" van F.J. van Tienen Hzn, overgeplaatst naar de nieuw geïnstalleerde fabriek Parallelweg 6. Tot die tijd was dit bedrijf in delen in Schiedam, Vlaardinger-Ambacht en Vlaardingen ondergebracht.

De burgemeester van Vlaardinger-Ambacht waarschuwt tegen opschriften en tekens op de openbare straten en wegen, welke door de Duitse autoriteiten grievend worden geacht. Er hebben al enige arrestaties plaats gehad.

23 Een paartje gaat, met getuigen en al, per fiets naar het Stadhuis om zich in de echt te laten verbinden.

25 In de Nederlandsche Staatscourant is een beschikking opgenomen van de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken betreffende wijziging van een aantal gemeenten en tot op-

Het wijnpakhuis in de Smalle Havenstraat, 18 juli

heffing van een aantal gemeenten, waaronder Vlaardinger-Ambacht, met ingang van 1 augustus 1941.

De VL 80 „Gesina" van de N.V. Vlaardingsche Stoomvisscherij, schipper H. Klinkenberg, neemt als eerste Vlaardingse schip dit jaar deel aan de trawlvisserij.

28 Tijdens een voetbalwedstrijd plotseling overleden de 34-jarige bekende „Hollandiaan" voetballer Pauw van der Roest.

29 De 1ste Trapsteeg wordt aan het verkeer onttrokken.

31 Laatste vergadering van de gemeenteraad van Vlaardinger-Ambacht, met als enige agendapunt 'Afscheid van den Gemeenteraad en het Personeel der Gemeente'.
In aanwezigheid van alle leidinggevende figuren uit de gemeente Vlaardinger-Ambacht en het personeel van de gemeente, spreekt burgemeester J. Luijerink een rede uit, waaruit passages worden aangehaald:

'Hetgeen wij reeds lang gevreesd hebben, zal nu dan toch plaats hebben. De Staatscourant no. 143 van 1941 bevat de Beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken, waarbij o.m. onze gemeente met ingang van 1 augustus 1941 wordt opgeheven en gevoegd bij Vlaardingen, behoudens de gedeelten, die bij Schiedam en Schipluiden komen.
Uw raad heeft nog getracht dit gevaar af te wenden, door te besluiten den Broekpolder en een groot gedeelte van den Babberspolder aan Vlaardingen en een aan Kethel grenzend gedeelte aan Schiedam af te staan, maar dit heeft niet mogen baten.
Wij leven in een tijd, dat men een groote opruiming houdt onder de gemeenten, teneinde krachtige centra te kunnen vormen en onze bloeiende gemeente is daarvan het slachtoffer geworden.
Het spreekt vanzelf, dat wij daarin moeten berusten en ik hoop van ganscher harte, dat groot-Vlaardingen een periode van bloei en groei tegemoet zal gaan.
Al was de verhouding tusschen de wederzijdsche gemeentebesturen nu niet steeds, zooals deze had moeten zijn, over het algemeen viel hierover niet te klagen'.

Vervolgens vergelijkt de burgemeester de situatie tussen 1920 en 1941:

'Had vóór 1920 de trek van het platteland naar de steden plaats gehad, daarna kwam daarin een kentering. Vele menschen verlangden meer rustig te wonen buiten de stad waar men werkte en daarvan heeft ook onze gemeente kunnen profiteren. De bevolking steeg in de laatste 20 jaar van 1.500 tot 7.000 inwoners...'

Er werden zoveel mogelijk een-gezinswoningen gebouwd, terwijl platte daken zoveel mogelijk werden geweerd:
Op deze wijze is dan ook een aardig tuindorp ontstaan, waarin het aangenaam is te wonen, temeer waar de belastingen betrekkelijk laag konden worden gehouden'.
In totaal heeft de gemeente 30 hectare grond in ex-

ploitatie gebracht. In 1920 was er nog slechts 200 meter straat, in 1941 is dit ongeveer 9 kilometer. Het aantal woningen in 1920 bedroeg 350, tegen 494 in 1930 en 1.734 in 1941.
Tot de belangrijkste besluiten van de gemeenteraad kunnen volgens de burgemeester de volgende worden gerekend:
De stichting van een electrisch rioolgemaal met een persleiding van 2 kilometer naar de rivier De Maas, aankoop van ca 30 hectare grond, met de aanleg van riolering en bestrating, de verbetering van het Emaus en de Bauwstraten, de reconstructie van de weg naar Schipluiden, stichting en uitbreiding van scholen, verbouwing van het raadhuis, aanleg van een 7 hectare groot recreatieterrein.
Ook financieel ging het Ambacht goed: 'Was het belastbaar inkomen 20 jaar geleden nog geen 1/2 miljoen gulden, thans is het ruim 3 1/2 miljoen'.

Vervolgens richt de burgemeester zich tot de raadsleden en tot het personeel, die en dat hij bedankt voor hun arbeid 'met zoveel toewijding en liefde verricht'.
'Ik ben mij bewust, dat ik niet altijd even soepel tegen het personeel ben opgetreden, doch bij een veelvuldig wisselen van personeel, voelde ik mij als Burgemeester en Secretaris wel verplicht zo nu en dan streng op te treden. Men begrijpe hoe moeilijk het is, zich met alles te moeten bemoeien en toch geen bemoeial te zijn, de jonge ambtenaren te leiden en te stimuleren en toch zich terug te trekken terwille van de gewenschte zelfwerkzaamheid.
Ik hoop voor de ambtenaren, die naar groot-Vlaardingen zullen overgaan, dat zij daar hun best zullen doen, opdat zij straks een sieraad zullen zijn voor het vergroote ambtenarencorps.
Over het algemeen heb ik niet te klagen gehad over de burgers van onze gemeente. Het waren behoudens een enkele uitzondering rustige en ordelijke ingezetenen; er behoefde dan ook zelden een proces-verbaal te worden opgemaakt, al valt niet te ontkennen, dat in den laatsten tijd -maar dat schrijf ik aan de bijzondere omstandigheden toe- er eenige onrust onder de bevolking is ontstaan. Vooral vernam ik den laatsten tijd veel geuite verdachtmakingen, zoo zelfs, dat ik daarvan reeds zelf de dupe ben geworden. Ik acht het dan ook gewenscht er met nadruk op te wijzen, dat ik ook nu nog ben, wat ik steeds ben geweest, en dat is voldoende bekend. Ik wil nu eindigen met de beste wenschen voor U en de uwen en ik hoop, dat het gemeentebestuur van Vlaardingen ook het gebied van 't oude Ambacht op loyale wijze zal besturen en dat wat nu nog Ambachters zijn en die morgen deel zullen uitmaken van groot-Vlaardingen, goede Vlaardingers zullen worden'.

Namens de raad wordt deze rede beantwoord door D. Bravenboer, waarin deze onder meer zegt:

'Ons tuindorp, dat de laatste tientallen jaren systematisch ontwikkelde, was ons lief geworden, en wij verheugden ons in de regelmatige aanbouw en uitbreiding'.
Het besluit tot opheffing had bij de raad algemene teleurstelling gewekt: 'Temeer daar voor deze daad o.i. geen motieven van doorslaande betekenis werden aangegeven. Alle pogingen gedurende de laatste maanden ondernomen om deze opheffing te voorkomen zijn helaas vruchteloos geweest. Onder normale omstandigheden zou mogelijk ingegaan zijn op onze bezwaren...'.
'De bouw van het complex noodwoningen, aansluitend aan onze bestaande bebouwing, waardoor onze normale expansie grootendeels werd afgesnoerd, gaf wellicht de doorslag voor opheffing. Minstens zoo spijtig als wij de annexatie onzer Gemeente aanvoelen, heeft ons teleurgesteld de bouw van dit complex op deze plaats. Wij dragen ons dorp over in goede conditie, onze financiëele situatie is gezond, ons grondbedrijf floreert'.

Vervolgens dankt hij de burgemeester voor diens initiatief en leiding: 'de stuwkracht voor uitbreiding en verbetering ging grootendeels van U uit'. Ook mevrouw Luijerink wordt in dit dankwoord betrokken: '... dat het U en Uw gezin in Uw verder leven welga'.

Na nog een kort dankwoord, waarin hij opmerkt dat het ambt van burgemeester de laatste jaren een moeilijk ambt is, maar dat hij altijd het algemeen belang voor het persoonlijk belang heeft gesteld, legt burgemeester Luijerink het teken van zijn waardigheid af en sluit het officiële gedeelte van de bijeenkomst.
Hierna wordt nog het woord gevoerd door J. Brouwer, hoofd van de openbare school, mede namens het personeel en de drie hoofden van de andere scholen in Ambacht, de heer A.A. den Boer, namens het gemeen-

tepersoneel en mevrouw Horstmann, als presidente van de Vrouwelijke Vrijwillige Hulp (VVH). Allen danken voor de ondervonden medewerking van het gemeentebestuur.
Hierna wordt de bijeenkomst gesloten en behoorde de gemeente Vlaardinger-Ambacht tot het verleden'.

Augustus

1 Ambtenaren van de gemeente Vlaardingen nemen de gemeentelijke administratie van de gemeente Vlaardinger-Ambacht over.

Ter herinnering aan de annexatie schenkt een stadgenoot ten behoeve van het museum een model van een bomschuit en een model van een haringlogger.

In verband met de verduistering zullen de leeszaal en de uitlening van de Openbare Christelijke Leeszaal en Bibliotheek weer gesloten worden met zonsondergang.

4 In werking treedt een ophaaldienst van oude metalen en afvalstoffen.

9 Overleden op 78-jarige leeftijd de bekende en geziene persoonlijkheid, timmerman Abraham Jan Versteeve.

De heer A.J. Versteeve tussen de leden van de Liefdedragers Vereniging. Hij zit 2e van rechts, 9 augustus

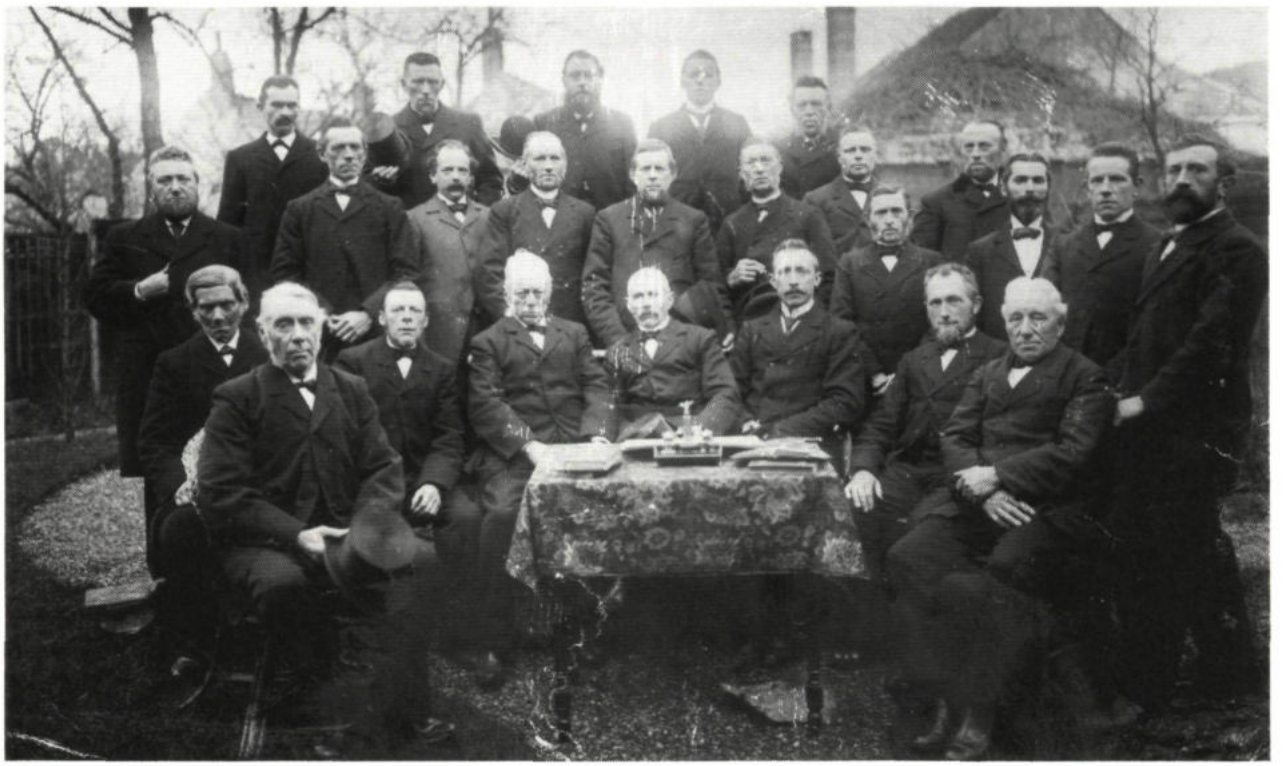

13 Op de Markt is een begin gemaakt met de electrificatie van de richtingaanwijzers voor het verkeer.

De 8e Verordening van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied bepaalt o.m. dat de taak van de gemeenteraad wordt overgenomen door het college van burgemeester en wethouders, met voor vier jaar benoemde raadslieden.

15 De oprit van de Maassluissedijk [bij de Dijklaan] geopend.

17 Met kranteartikelen wordt herdacht dat Vlaardingen 50 jaar geleden werd aangesloten op het Spoorwegnet.

18 Gesloopt worden de panden van Gezusters de Rave en P. van der Valk aan de Hoogstraat, die door de bominslag op 11 oktober 1940 werden vernield. De panden zullen ter plaatse worden herbouwd.

19 Bij het vergaan van het stoomschip IJM 432 „Raaf", op de Noordzee kwam om het leven de Vlaardinger Arij Struijs Mzn, op de leeftijd van 64 jaar. Het schip was op 15 augustus uitgevaren en op 18 augustus voor het laatst gezien.

20 De Vlaardingse beeldhouwer G. van Brandwijk stelt vier beeldhouwwerken ten toon op de „Polyantha" te Schiedam. Hij wint er een eervolle vermelding en een 2e prijs mee.

20/23 De Coöperatie „De Voorloper" houdt in de muziekzaal van het Volksgebouw, Schiedamseweg 12, een kunstplaten-expositie, met de bedoeling arbeiders te helpen bij het kiezen van een goede, smaakvolle wandversiering.

21 Aanbesteed wordt het maken van een 80 meter lange en 10 meter brede oprit in de doorbraak naar het westelijk stadsdeel, van de Hoogstraat af naar de Cronjéstraat [Verbindingsweg, nu Korte Hoogstraat]. Aan weerszijden van de oprit zullen in de naaste toekomst winkelpanden en woningen worden gebouwd. Het werk wordt gegund aan de firma Van Halem & Doornik te Leiden voor 31.150 gulden.

27 Er wordt een half-uurs busdienst van de R.E.T. ingesteld tussen het Burg. De Bordesplein in voormalig Vlaardinger-Ambacht en Schiedam.

28 Voor het woning-complex Babberspolder worden straatnamen gegeven die herinneren aan de straten in Rotterdam welke door het bombardement zijn verwoest:
Rotterdamscheweg; Ammanstraat; Benthemstraat; Commanderijstraat; Van der Duynstraat; Eleonorastraat; Franciscastraat; Goudschestraat; Pompenburgsingel; Hartmansstraat; Jonker Fransstraat; Keizerstraat; Lusthofstraat; Goudschesingel.
De naamgeving Mauritsstraat en Nadorststraat is later vervallen.

Laatste gemeenteraadsvergadering. De commentator meldt in de Nieuwe Vlaardingsche Courant: 'Er zat iets weemoedigs in de raadsvergadering van gisterenavond. Dat bleek eigenlijk alleen maar uit de zeldzaam-weinige woorden, die vielen en de stemming. Want spijts alle moderne psychologie valt het innerlijk van den Hollander in zulke omstandigheden maar slecht te doorgronden; hij zwijgt...'.

De afscheidstoespraak van burgemeester M.C.Siezen wordt namens de raad beantwoord door de nestor van de raad, de heer M. de Heer:
'Mijnheer de voorzitter,
Het ligt voor de hand, dat deze avond voor den raad van zeer bijzonderen aard is. U sprak terecht, dat we een historische gebeurtenis beleven.
U herinnerde aan het tijdvak van de ruim drie jaren dat u burgemeester van Vlaardingen mocht zijn, noemde eenige in dien tijd door den raad tot stand gebrachte werken enz., en de toevoeging van Vlaardinger-Ambacht aan onze gemeente.
U zult het verstaan, mijnheer de voorzitter, dat het voor ons niet meevalt plotseling onzen bestuurs-arbeid te moeten neerleggen.
Doch, mijnheer de voorzitter, u merkte aan het slot van uw rede op: 'De Heer regeert'. Wij kunnen de wegen des Heeren niet doorgronden, maar wij hebben in die wetenschap ons vertrouwen en onzen troost, dat, zoo ons volk in Zijne wegen wil wandelen, ook dán alle dingen zullen medewerken ten goede.
Voor uw persoonlijk aan ons gerichte dankwoord zeg ik, mede namens mijn medeleden, vriendelijk dank; onze belangstelling in de zaken der gemeente zal wel

niet verflauwen. Wij spreken den wensch uit, dat het u gegeven mag zijn, nog veel ten goede van de gemeente te kunnen doen, en Vlaardingen spoedig uit den druk opgeheven opnieuw in bloei mag toenemen'.

29 Het Gewestelijk Arbeidsbureau vraagt voor Frankrijk: meubelmakers, verwarmingsmonteurs, lassers, bouwvakarbeiders en hulpbouwvakarbeiders.

September

1 De werknemers in het kuipers- en haringpakkersbedrijf krijgen 10% loonsverhoging, die echter niet in de prijzen of tarieven mogen worden doorberekend.

Tot directeur van de Woningdienst, tevens adjunctdirecteur der Gemeente Werken op een jaarwedde van 4.250 gulden, wordt benoemd J.M. Deutekom.

Opdracht van de Rijkscommissaris voor het bezette gebied: Leerlingen van onderwijsinstellingen van joodsen bloede mogen geen onderwijs meer ontvangen van niet-joodse personen. Leerkrachten van joodsen bloede mogen geen onderwijs meer geven aan niet-joodse leerlingen.

Het Gewestelijk Arbeidsbureau vraagt voor Hollandse aannemersfirma in Duitsland (kort bij de grens): montagewerkers, monteurs, autogeenlassers, timmerlieden en bouwvakarbeiders. Hoog loon, hetwelk wekelijks aan de familie wordt uitbetaald.

Cathrien Akkermans is 12 1/2 jaar winkeljuffrouw bij Den Draak's Boekhandel N.V.

5 Ook in Vlaardingen wordt een afdeling van de Stichting „Nederlandsche Volksdienst" opgericht. De burgemeester legt in de krant uit dat die stichting langdurige gezinshulp in de ruimste zin beoogt, waartoe een organisatie van vrijwilligers zal worden opgezet, in de vorm van buurtschappen voor 10.000 inwoners. Aan het hoofd daarvan een buurtschapleider. 10 wijken per buurtschap, met aan het hoofd een wijkleider met 100 blokleiders onder zich. De burgemeester roept vrijwilligers op zich te melden.

Maison „Tiny", Schiedamseweg, houdt een expositie van model-hoeden der beste modehuizen. 'De collectie is ondanks de moeilijke tijd bijzonder geslaagd'.

De bouw van 44 woningen in de Indische Buurt door „Samenwerking" gaat niet door.

6 De Christelijke Harmonie Vereeniging „Sursum Corda" speelt in het radio-muziekfeest voor Nederlandse Harmonie- en Fanfare-orkesten in de studioconcertzaal te Hilversum voor de radio.

8 De directie van de Nieuwe Vlaardingsche Courant deelt mee dat de omvang van de krant door de voorschriften ten aanzien van het papiergebruik beperkt moet worden.

14 De kerkgelegenheid van de Gereformeerde Kerk op de zolder van de Mr J. Terpstraschool in gebruik genomen. De zaal kan circa 250 personen bevatten.

15 De inwoners van de inmiddels voormalige gemeente Vlaardinger-Ambacht melden voorkomende branden bij de verkeerde personen of instelling in plaats van bij de politie op de Markt te Vlaardingen, telefoon 21 of 921.

Voor het verblijf in de open lucht tussen 24 en 4 uur moeten 'Sonderausweisen' in het vervolg worden aangevraagd via de Commissaris van Politie.

Advertentie: 'Te koop voor 275 gulden: Duitse dog, zuiver ras, edele afstamming, 15 maanden oud, goud gestroomlijnd, stamboom aanwezig. Te bevragen: Oosthavenkade 84, Ortskommandant'.

In het vroegere raadhuis van Vlaardinger-Ambacht worden enige vertrekken ingericht als leerlokaal voor de Openbare School aan het Emaus. Wegens gebrek aan 'punten' (distributiebonnen) konden géén gordijnen worden aangeschaft. Daarom worden de ramen met gordijnen beschilderd, die 'aardig passen bij de antieke luiken van het gebouw'.

17 De motorkotter „Vooruit" VL 26 van de firma J. van der Plas te Vlaardingen is tijdens de visserij op de Noordzee op de Nederlandse kust gestrand. De bemanning bleef ongedeerd.

19 Het noemen of gebruiken van namen der levende

leden van het Huis van Oranje-Nassau is verboden, evenals het gebruik van afbeeldingen, waardoor een contact met het Huis Oranje-Nassau wordt aangeduid.

29 H.P. van der Drift is de nieuwe directeur van de N.V. Vlaardingsche Stoomvisscherij.

Oktober

1 M. Boerdam is 25 jaar organist van de Nieuwe Kerk aan de Binnensingel.

De op wachtgeld gestelde ex-burgemeester van Vlaardinger-Ambacht, J. Luijerink, verhuist naar Den Haag.

3 Tegen 30 personen die zich op straat bevonden tijdens luchtalarm wordt proces-verbaal opgemaakt.

8 Ds D.B. Hagenbeek herdenkt dat hij 30 jaar geleden werd bevestigd als predikant bij de voormalige Gereformeerde Kerk B.

17 De ophaalbrug tussen de Hoflaan en de Schiedamsedijk wordt verwijderd en het water waarover zij lag, gedempt.

Ieder kind dat een ledige tandpasta-tube inlevert bij dameskapsalon Maison "Rita", Hoogstraat 159, krijgt 1 cent.

Brug tussen Hoflaan en Schiedamsedijk, 17 oktober

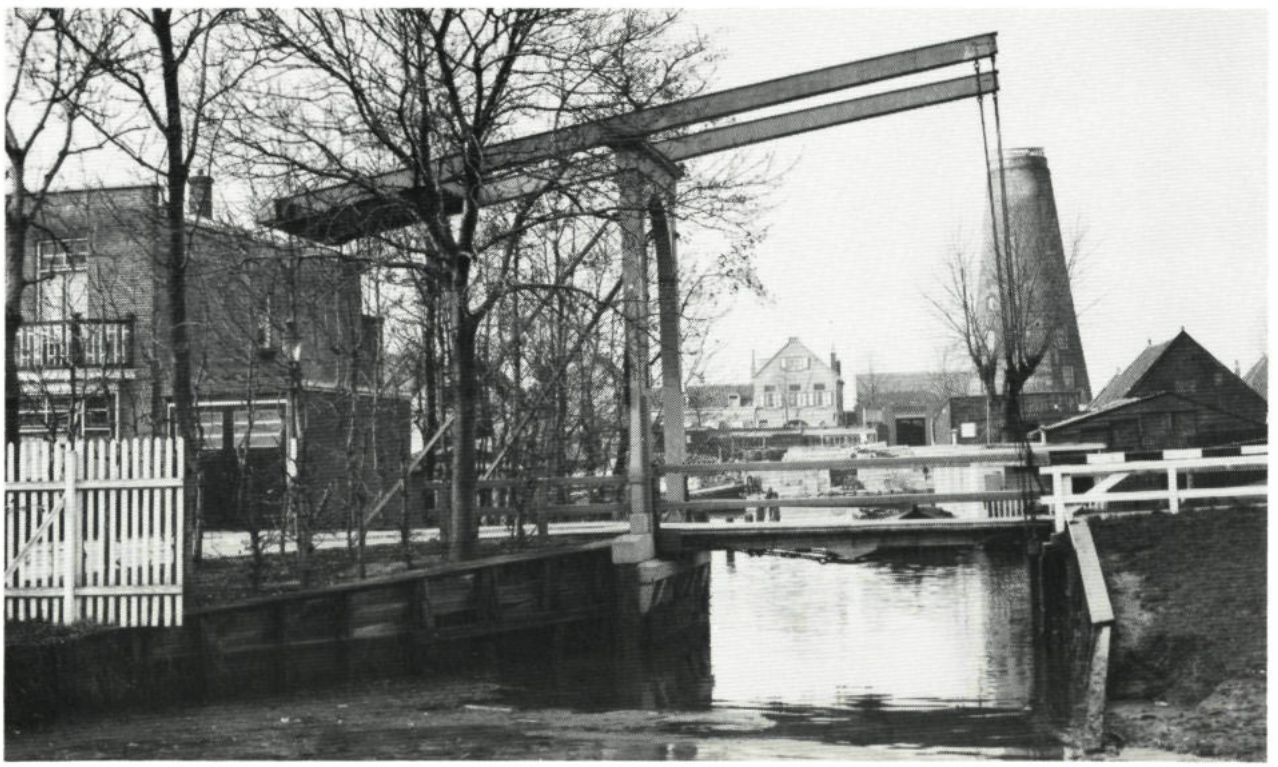

22 J.H. van de Wijngaart, Commissaris van Politie, is ook benoemd tot Commissaris van de Rijkspolitie.

25 In het nieuwe 'Rotterdamsche Dorp' in de Babberspolder vestigt zich de eerste winkel. Op het adres Rotterdamscheweg 29 wordt een zuivelwinkel van „Hollandia" gevestigd.

31 Bijeenkomst in de naaizaal van de N.V. Van Toor's Oliegoedfabriek aan de Parallelweg ter gelegenheid van het afscheid van directeur en oprichter van het bedrijf Jb.van Toor Jzn en de commissarisse mej. Johanna van Toor en de overdracht aan de nieuwe directie: de heren H. van Toor Jzn en Jb. van Toor.

November

1 L.C. van Leeuwen is 40 jaar organist van de Gereformeerde Kerk van Vlaardingen.

2 Geboren: Irene Beatrix, dochter van de heer en mevrouw Hoogerwerf-Jurgens, Prins Bernhardlaan 37 te Vlaardinger-Ambacht (!).

3 Het „Oranjepark" is gereed:
'De Sahara is verdwenen,
een product van oorlogstijd.
Als Gij 't park nu komt aanschouwen,
Hebt Gij van die ruil geen spijt'.

14 Slijterij „De Wijnoogst", Markt 36-37, maakt bekend dat tot 1 december niets meer kan worden afgeleverd: de rantsoenen van november zijn uitverkocht.

16 Uitvoering door Van Dijk's Band in de Harmonie, met medewerking van de R.K. Toneelvereeniging „Vondel", met het 'lachstuk' „Haar laatste wil" van Henk Bakker.

24 De burgemeester brengt ter kennis dat keuringen voor gegadigden voor vrijwilliger bij de Nederlandsche Arbeidsdienst zullen plaats hebben.

Jos. Katan is uitgetreden als directeur van de N.V. Taanderij- en Nettendrogerij.

L. Katan is uitgetreden als commissaris van de N.V. De Zaal Harmonie.

G. Nieuwstraten, eigenaar van de haringhandel, handel in vis- en vruchtenconserven, 2e Spoorstraat 2, is overleden. Nieuwe eigenaresse is de weduwe J. Nieuwstraten-Struijs.

25 In een uitverkochte Harmonie uitvoering van „Ein Deutsches Requiem" van Johannes Brahms door het koor van Toonkunst, onder leiding van Arnold Vranken.

28 Tegen inlevering van twee gulden, een bloemdistributiebon van 100 gram, 75 gram boter en 100 gram suiker, kan Noordegraaf's brood- en banketbakkerij, Gedempte Biersloot 144, een boterletter van 500 gram leveren.

29 Het echtpaar D. van 't Oor-van Bree uit de Peperstraat, 60 jaar getrouwd. „Sursum Corda" brengt een serenade.

„Excelsior's Jeugdkoor", afdeling B, zingt voor radiozender Hilversum II, onder leiding van Stephan Jansen, met aan de vleugel Katharina Verhoeff-Torn.

December

1 Zuster Itjeshorst, directrice van het Hofsingelziekenhuis, legt na 12 1/2 jaar dienst haar werk neer. Zij wordt opgevolgd door zuster Zelle, voorheen directrice van het Oogziekenhuis te Rotterdam.

De Vlaardinger Jan de Peinder geeft een pianovoordracht voor de Nederlandse omroep in het kader van de Mozartherdenking.

Sedert de laatste tien dagen van oktober tot de eerste dagen van december hebben drie stoomloggers en vier motorloggers uit Vlaardingen deel genomen aan de haringdrijfnetvisserij.

Ter voorkoming van „rhachitis" (zgn. 'Engelse ziekte') worden voor kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar gratis vitamine-D-tabletten verstrekt.

5 Op de stoomlogger „Gesina", VL 80, van de N.V. Vlaardingsche Stoomvisscherij is door Engelse vliegtuigen een luchtaanval uitgevoerd. Het schip is doorzeefd met kogels. Schipper F. van Loosen uit IJmuiden verloor het leven, terwijl stoker H. Vermeulen uit Vlaardingen en kok F. van Gendt uit IJmuiden, zwaar gewond werden.

9 Het brandspuithuis aan de Bleekstraat wordt voor 800 gulden verkocht aan meubelfabrikant A. Sprij, teneinde deze te doen slopen op een nader te bepalen tijdstip, als de voorgenomen nieuwbouw weer mogelijk is.

10 Bij de politie komen tal van meldingen binnen over vermiste katten. Men vreest dat de dieren voor consumptiedoeleinden worden gebruikt.

Fabrikanten mogen geen radiotoestellen meer verkopen of afleveren.

12 Met ingang van 1 januari 1942 wordt F.J. Kloet benoemd tot commandant van de brandweer, als opvolger van H. Spuijbroek.

Het zogenaamde 'witte bad' van de Vlaardingsche Bad- en Zweminrichting in de Spoorhaven, is gedeeltelijk gezonken.
(Volgens geruchten lek geschoten door een dronken Duitse militair).

15 Als vierde predikant voor de Gereformeerde Kerk van Vlaardingen is beroepen Ds H.J. Mulder te Giesen Oud- en Nieuwkerk.

Banketbakkerij Noordegraaf, Gedempte Biersloot, 28 november

Excelsior's jeugdkoor, 2 november

16 Aan de in aanleg zijnde weg van de Havenstraat naar de Cronjéstraat wordt officieel de naam „Verbindingsweg" gegeven.

17 In zaal Excelsior aan de Oosthavenkade spreekt voor de N.S.B. J.J.M. Meijers over 'Suriname en Nederland': 'Met Duitschland tegen het Bolsjewisme, ... tegen het Kapitalisme, ... voor het Nieuwe Europa, ... voor een Vrij Nederland'. De avond werd besloten met het zingen van het zesde couplet van het Wilhelmus.

19 M. Boogaerdt, hoofd van de openbare lagere school I, neemt na 44 jaar onderwijzerschap, waarvan sedert 1922 in Vlaardingen, afscheid.

20 Kerstconcert door het dameskoor „Viva Melodia", onder leiding van Jo Mulder in de Remonstrantse kerk aan de Hoflaan.

24 Aan de Technische Hogeschool te Delft geslaagd voor het propaedeutisch examen werktuigkundig ingenieur A. Hoogendijk.

24/25 Vele Vlaardingers, rooms-katholieken en niet rooms-katholieken, gaan te voet en per fiets na vier uur 's nachts naar de Sint Liduinakerk aan de Lange Haven te Schiedam, om daar de Kerstnachtmis bij te wonen, omdat deze mis wegens de verduistering niet in de Vlaardingse Joannes de Dooperkerk kon worden gehouden.

26 Uitvoering door Van Dijk's Band en de R.K. Toneelvereeniging „Vondel" in de Harmonie. Opgevoerd wordt het stuk „Kinderen van ons volk" door Anton Coolen, onder regie van J. van der Linden.

28 Concert van de Gemengde Arbeiders Zangvereeniging „Stem des Volks", onder leiding van Chris van Beek in de Remonstrantse Kerk aan de Hoflaan.

In de stad worden 5 reclamezuilen geplaatst: bij Vlaardingen-Oost, aan de Julianasingel, op de Westhavenplaats, op de Westhavenkade bij het Handelsgebouw en in de Groen van Prinstererstraat.

Vanwege een binnengekomen reaktie op de Kroniek van 1940 worden de lezers erop geattendeerd dat de oude Kronieken vrijwel uitsluitend worden samengesteld uit kranteberichten en die berichten uit slechts één krant. Andere bronnen worden slechts dan geraadpleegd als een verduidelijking nodig is, of als er aan een bepaalde tenaamstelling o.i.d. wordt getwijfeld.
Voor de lopende reeks Kronieken over de Bezettingsjaren kán echter in het geheel geen andere bron dan de krant worden gebruikt, omdat uit de archieven betreffende die periode al tijdens de Bezetting stukken zijn verwijderd, terwijl ook verdere bronnen ontbreken.
Hier komt nog bij dat de Nieuwe Vlaardingsche Courant en later De Maasmonder, onder toezicht stonden van de Bezetters, waardoor de berichtgeving ten eerste summier en ten tweede tendentieus is.
De klacht dat de Kroniek van 1940 lijkt op een "Vredeskroniek" is in zoverre te beamen, dat de krant inderdaad het idee geeft dat 'alles gewoon doorging', maar ook dat de redactie, i.c. de bevolking, in dat eerste bezettingsjaar (nog) niet goed wist waar ze aan toe was. Bovendien werden vele pagina's van de krant in beslag genomen door de aankondigingen van de te gebruiken distributiebonnen en dat heeft geen nieuwswaarde. De samensteller heeft niettemin getracht zoveel mogelijk van de problemen van de Bezettingstijd in de kroniektekst te verwerken. Maar dat kon alleen als de krant er een bericht over opgenomen had. Berichten over zaken die pas later aan het licht kwamen, maar waarover in het te behandelen jaar niets in de krant staat, behoren naar de mening van de samensteller niet als kroniektekst te worden opgenomen. Om die reden kon ook de oprichting van de Verzetsgroep De Geuzen niet worden vermeld. (Bovendien: de oprichting van een geheime organisatie komt gewoonlijk niet in de krant!). Ook het Geuzenproces kon maar net in de Kroniek 1941 worden opgenomen. Dat kon alleen op grond van het feit dat in het verslag van de rechtzitting éénmaal een enkele regel voorkomt over iemand die in Vlaardingen een wandelclub leidde. Verder blijkt in de krant uit niets dat er Vlaardingers bij het Geuzenproces waren betrokken. Die ene vermelding is er de oorzaak van dat in de Kroniek 1941 ruime aandacht aan de Geuzen kon worden geschonken, iets wat zonder die enkele vermelding niet zou zijn gebeurd.
Met de Februari-staking in 1941 is het zo, dat uit de krant niet valt af te leiden of er in Vlaardingen óók gestaakt is. Maar om deze belangrijke staking tóch te kunnen memoreren, werd het énige voorkomende bericht over die staking opgenomen, namelijk dat over de stakingsdagen géén loon uitbetaald mocht worden. Hoewel het in de Vláárdingse krant stond, was dit in feite een landelijk bericht, waarvan niet duidelijk is of het ook op Vlaardingers betrekking had. Hierdoor had het bericht dus, naar de opvatting van de samensteller, eigenlijk niet mogen worden opgenomen.

Bij dit alles komt nog, dat de kronieken die u in het Jaarboek aantreft, altijd geselecteerd zijn uit de kronieken zoals die binnen het Stadsarchief worden gemaakt. Die kronieken zijn meestal aanmerkelijk groter dan die in het Jaarboek. Alleen de Kroniek 1940 is vrijwel in haar geheel opgenomen en ook dat is een teken van het geringe nieuws dat de krant van dat jaar bevatte.

M.A.S.

KRONIEK VAN VLAARDINGEN 1991

door Marianne van Papeveld-Hörst

Januari

1 Het aantal inwoners in Vlaardingen is thans 73.731, 108 minder dan in 1990. De hoop dat in 1990 de daling van het inwonersaantal tot staan zou worden gebracht is ijdel gebleken, wel is de daling beduidend minder dan voorgaande jaren.

Het aantal werklozen is in Vlaardingen gedaald met 227 mensen (2.653 tegen 2.426). In het gebied Nieuwe Waterweg Noord is het aantal gezakt met 680 tot 7.046. Dit is een daling van 8,8 %.

Volgens de politie is de jaarwisseling relatief rustig verlopen. Na de gebruikelijke kerstboombranden ging om twee uur 's nachts de voormalige Van Houteschool in vlammen op.

2 Het opheffen van de VLOS (Vlaardingen voor Ontwikkelingssamenwerking) heeft geen gevolgen voor de al jaren bestaande vriendschapsband met het Filipijnse Bacolod. De Filipijnen Solidariteitsgroep is van plan de relatie ook de komende jaren te laten voortbestaan.

4 Laatste poging van de gemeente om de inrichting van een afvalstortplaats in het Lickebaertgebied tegen te houden. De provincie zegt de stortplaats dringend nodig te hebben en dat de Lickebaert het enige geschikte gebied daarvoor is. De gemeente meent dat de provincie uiterst onzorgvuldig is geweest. De uitspraak wordt over enkele maanden verwacht.

9 Geïnstalleerd de raadscommissie voor etnische minderheden. Voorzitter wethouder A. van Ardenne-van der Hoeven, leden Annie Attema, Leo de Snaijer, Remi Poppe, Jan Bulva, Wil van Rijn, Rien Lensvelt en Arnold van Kalken.

De woning op het Moerman-complex betrokken door het kunstenaars-echtpaar Wilma Kuil/Peter Dumas. Hiermee heeft de gemeente gebruikers gevonden voor alle onderdelen van het bezit dat 25 jaar in stand gehouden moet worden volgens de overeenkomst die ruim een jaar voor zijn overlijden met dokter Moerman werd gesloten.

10 70% van de bewoners van de Bredero-woningen in de Babberspolder geven hun fiat aan de renovatie van de woningen. Het Gemeentelijk Woningbedrijf kan nu inventariseren welke bewoners willen verhuizen. Wanneer de aannemer aan de slag gaat is nog niet bekend.

12 Officiële opening van het jongerenhonk Voor Alle Jongeren Open VAJO aan de Samuel Esmeyerstraat 2 door wethouder J. Ranshuijsen.

Geopend in het Muziekinformatie- en documentatiecentrum Ton Stolk de tentoonstelling 'Met de ogen dicht' met werk van de in Chili geboren Sandra Gallo door oud-burgemeester van Rotterdam André van der Louw.

De Vlaardingse Vredesbeweging neemt in Rotterdam deel aan de demonstratie tegen een oorlog in de Golf en voor vriendschap tussen de volkeren.

15 Ook in Vlaardingen wordt stilgestaan bij de gevolgen van de Iraakse inval in Koeweit. Op initiatief van de twee wijkgemeenten wordt in de Grote Kerk een gebedsdienst gehouden voor de vrede.

De Raad van State heeft het verzoek om de vergunning van de ca. twee meter hoge neontekst 'De negende van Oma' te schorsen afgewezen. Alleen de gemeente kan nog via onderhandelingen of een kort geding de plaatsing tegengaan. De bewoners van het flat aan de Waalstraat kunnen niets meer ondernemen.
(zie 20-21-2, 1-6, 30-8)

In het voornemen om bij de Westhavenplaats een restaurant op een dubbeldeks steiger te realiseren zit niet veel schot. Het restaurant zou komen in het lichthuis van de Willem II, een oude vuurtorenkop uit IJmuiden. Deze staat nog steeds op het terrein van de gemeente aan de Hoflaan.

16 De gemeentelijke organisatie is dringend aan een revisie toe, maar een geheel bedrijfsmatige aanpak is niet haalbaar. Raadsleden zouden zich minder met details moeten bemoeien, maar toch individueel aan-

spreekbaar blijven voor de burgers. Hiervoor is het nodig dat het ambtelijke apparaat toegankelijker en slagvaardiger wordt. Dat constateert het college in zijn eerste aanzet om de gemeentelijke organisatie te verbeteren.

17 In de Vrije Academie laatste lezing in de cyclus over Van Gogh door Gerda van Ham onder het motto 'Van Gogh en de invloed op de moderne kunst'.

Het ziekteverzuim bij de Reinigings- en ontsmettingsdienst en het Marktwezen is schrikbarend hoog. Eén op de vijf werknemers is niet inzetbaar.
De gemeente maakt zich zorgen om dit hoge afwezigheidspercentage, juist omdat ook de ROM voor een ingrijpende reorganisatie staat.

18 Met het afkondigen van een verhoogde waakzaamheid en een 24-uurs bereikbaarheid van de calamiteitenstaf neemt de gemeente een beperkt aantal voorzorgsmaatregelen in verband met de Golfoorlog.

Ds J. Hoogendam, 18 januari

Overleden op 81-jarige leeftijd in zijn woonplaats Doetinchem Ds J. Hoogendam, tot 1974 verbonden aan de wijkgemeente Grote Kerk I.

19 In de Stadsgehoorzaal opvoering van het toneelstuk 'Driekoningenavond' van William Shakespeare door de toneelgroep Argus.

19/20 De Vlaardingse kunstenaars Annette Braad en Beaty Czetö presenteren zich in hun nieuwe atelier in de voormalige bibliotheek aan de Fransenstraat 6.

20 In de Joannes de Dooperkerk viering van het 150-jarig bestaan van de Congregatie Broeders van Maastricht. De leefgemeenschap in Vlaardingen bestaat uit de broeders Harry Lausberg, Ted van der Geest, Paul van Zonneveld en Ton van Baaren. De laatste jaren houden zij zich o.a. bezig met het schrijven van brieven voor Amnesty International.

In het Delta Hotel uitreiking van de VES-prijs aan de Sportschool Tino Hoogendijk. Bij de toekenning van de prijs wordt door de'Nederlandse Vereniging van Erkende Sportscholen o.a. gekeken naar de accommodatie, de leskwaliteit en de begeleiders.

22 Atie Ranshuijsen-Hoogenboom door de Stichting Vlaardingse Kinderdagverblijven benoemd tot directeur van het op 1 april te openen Internationaal Kinderdagverblijf in de dependance van openbare school De Doorloper aan de Van Limburg Stirumstraat.

De provincie voelt niets voor het Vlaardingse idee om in de Holiërhoeksepolder huizen te bouwen, wel blijft zij druk uitoefenen om de Broekpolder vrij te geven voor woningbouw.
De eis van de provincie Zuid-Holland en het rijk om in Vlaardingen in de komende jaren 5.000 huizen te bouwen is daardoor onhaalbaar.

Uit een pas afgerond onderzoek van het Waterloopkundig Laboratorium in Delft is gebleken dat de zuivering van het water in de vervuilde Broekpolder door middel van verschillende plantensoorten nog beter werkt dan verwacht.
De biologische zuivering vindt plaats in twee grote bassins en zorgt ervoor dat het water gereinigd in de boezems (Vlaardingse Vaart) terecht komt.

22-1 mrt Traditionele Muziektiendaagse georganiseerd door de Streekmuziekschool Nieuwe Waterweg Noord.
Honderden leerlingen van beginners tot gevorderden verzorgen 40 voorstellingen in Schiedam, Maassluis en Vlaardingen.

23 De senaat van De Leutloggers besluit wegens de oorlog in de Golf het carnaval dit jaar over te slaan.

24 In het Palestijns ontmoetingscentrum aan de mr L.A. Kesperweg discussie-avond onder het motto 'De Palestijnen en de Golfcrisis' georganiseerd door de Nederlandse-Palestijnse Kring.
Vlaardingen kent de grootste gemeenschap Palestijnen in ons land.

25 Het project Bijzondere Aanpak Vandalisme BAV rond de jaarwisseling is een groot succes. Dat is de mening van de aangehouden jongeren zelf, hun ouders, de betrokken gemeentelijke instellingen en het Buro HALT.
Het project werd dit jaar voor de derde keer opgezet om vandalisme rond de jaarwisseling te voorkomen en te bestrijden.

27 In de muziekkamer van het Visserijmuseum wordt tijdens een speciaal Mozart-programma de tweehonderdste sterfdag van de componist herdacht. Carol Pharo bespeelt een kopie van een Stein-piano van rond 1770.

29 Het omzetten van het postkantoor aan de Van Hogendorplaan tot een postagentschap is voorlopig van de baan. Pas in 1994 zal worden beslist of dit kantoor rendabel genoeg is. Het uitstel geldt ook voor het sluiten van het postagentschap aan de Rozenlaan.

30 Uit angst voor mogelijk terrorisme in verband met de Golfoorlog sluit de politie beide buizen van de Beneluxtunnel, nadat er een melding over een onbeheerd achtergelaten auto werd gemaakt. Politiemensen constateren loos alarm.

31 Geopend in de Bondsspaarbank aan de Schiedamseweg een tentoonstelling van de kunstenaar Leen Droppert door B. van Meggelen, adjunct-directeur van de Academie voor Bouwkunst in Rotterdam.

A. Meerman, 31 januari

Overleden op 68-jarige leeftijd Adriaan Meerman, Ridder in de Orde van Oranje-Nassau, oprichter en oud-directeur van de bedrijven Meerman Vlaardingen bv, Meerman Konstruktie bv, Meerman Technisch Buro bv, Aannemingsbedrijf Werner bv en Aannemingsbedrijf Buynink bv.

Februari

1 Mevr. A. Mostert draagt haar praktijk als verloskundige over aan L.C. Rentes en M.J. van Unen. In 1951 nam ze de praktijk over van haar moeder. Ongeveer 12.000 kinderen in Vlaardingen zijn door haar op de wereld geholpen.

Leden van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging hebben de afgelopen weken kleine rietganzen gesignaleerd in de polder rond Vlaardingen. Deze ganzen overwinteren hoofdzakelijk in Friesland. De KNNV is verheugd over de nieuwe bezoekers.

Eremedaille voor mevrouw A. Mostert, 1 februari

2 In een brief aan de stichting De vrienden van de Gay-krant laat het gemeentebestuur weten geen trouwregister in te stellen voor mensen van hetzelfde geslacht. De stichting wil dat in zo'n register het partnerschap geregistreerd wordt.

5 In koffie- en theehuis De Zeeman aan de Hoogstraat tot begin maart een tentoonstelling met werk van de Vlaardingse kunstenaar Remi Poppe.

Bakkerij Hazenberg aan de Hoogstraat druk bezocht door Westlandse schaatsers voor de traditionele Vlaardingse ijsmoppen.

6 Om de gebrekkige conversatie tussen Nederlanders en Turken beter te laten verlopen organiseert buurthuis De Haven de cursus Turkse conversatielessen voor Nederlanders.

In het Visserijmuseum afscheidsreceptie van de directeur Joop van Dorp.

7 Door een schakelfout in de kunstmestfabriek Hydro Agri BV (voorheen Windmill) is ongeveer 1.000 liter fosforzuur in de Nieuwe Maas terechtgekomen. Rijkswaterstaat heeft een onderzoek ingesteld.

Gestart de cursus 'Ken uw stad' een serie van twintig lezingen georganiseerd door de VVV in samenwerking met het Streekmuseum Jan Anderson. De lezingen worden verzorgd door burgemeester Van Lier, Jeroen ter Brugge, Arij Maarleveld, J.A.C. Mathijssen e.a. Overweldigende belangstelling.

9 De bekende Vlaardingse tekenaar Len Munnik is door de Nederlandse Cartoonistenvereniging De Tulp onderscheiden met de Ton Smits-penning. De tekenaar krijgt de onderscheiding voor zijn hele oeuvre.

12 Overleden op de leeftijd van bijna 106 jaar Neeltje Van Stein - Oprel.

Remi Poppe, fraktievoorzitter van de Socialistiese Partij in de gemeenteraad, is door zijn partij aangewezen als lijsttrekker voor de Provinciale Staten-verkiezingen.

13 Minister H. Maij-Weggen van Verkeer en Waterstaat ontvangt in een gelede bus van de RET uit handen van wethouder A.M.A. van Ardenne - van der Hoeven het Vlaardingse Verkeersveiligheidsplan.

In een brief aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland reageren B en W op de 'startnotitie MER voor uitbreiding Afvalverwerking Botlek BV'. Het college is van mening dat nieuwe afvalverbrandings-installaties zo ver mogelijk van bewoonde en agrarische gebieden geplaatst moeten worden omdat de aard van de te verwerken stoffen behoren tot de meest verontreinigende.

Afscheid Joop van Dorp, 6 februari

Het Vlaardingse verkeersplan onder ministeriële aandacht, 13 februari

In de Franse Alpen komen 9 Nederlanders onder een lawine om het leven. Onder de slachtoffers bevindt zich een Vlaardings echtpaar.

14 Het natuur-educatief centrum van Vlaardingen verhuist in het najaar van de kinderboerderij Holywood naar een vertimmerde plantenkas aan de Hofsingel. Natuurdocent Theo van der Werf hoopt o.a. daar met de kinderen planten te kweken.

16 Mark Huizinga wint tijdens de Nederlandse kampioenschappen judo een zilveren medaille bij de heren onder 21 jaar. De 17-jarige judoka is al Nederlands kampioen bij de jeugd tot 18 jaar in de klasse tot 78 kg.

18 Het koor 'Vlaardingen tegen Apartheid' presenteert zich in het pandje van Vlaardingen Anders aan de bevolking.
Tegelijkertijd wordt de eerste cassette van de zanggroep ten doop gehouden. Het VTA-koor heeft zich toegelegd op Zuidafrikaanse en Namibische liederen. De opbrengst van de cassette komt ten goede aan het ANC.

19 Het VVD-raadslid Jan Bulva helpt in zijn geboorteland Tsjecho-Slowakije de liberalen met de opbouw van hun partij.
Bulva kwam 22 jaar geleden naar Nederland na de inval van Russische troepen in het land.

Koorleden "Vlaardingen tegen apartheid", 18 februari

20 De centrale meldkamer van de DCMR krijgt een flink aantal klachten over stankoverlast in Vlaardingen. Een onderzoek levert echter geen resultaat op.

De kunstenaar John Körmeling verliest het kort geding dat hij had aangespannen tegen de gemeente. De rechtbank oordeelde dat het spoedeisend belang van zijn verzoek niet is aangetoond. De omstreden neonreclame zal voorlopig nog niet op het dak van het flat aan de Waalstraat prijken.

21 Vlaardingse schoolkinderen hebben bijna tweemaal zo vaak last van hun luchtwegen als kinderen op het eiland Texel. Dat blijkt uit het onderzoeks rapport 'Luchtwegklachten aangekaart' van de Wetenschapswinkel Geneeskunde van de Vrije Universiteit Amsterdam.

22 De Nederlandse Spoorwegen willen de treintaxi introduceren in het Waterweggebied. Schiedam en Maassluis zijn belangrijke kandidaten voor de uitbreiding van de taxiservice van de NS. Vlaardingse treinreizigers blijven voorlopig verstoken van deze service-uitbreiding.

23 Open Dag ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van Het Zonnehuis in de nieuwe vleugel van het gebouw.
In het nieuwe gedeelte vinden 90 nieuwe psychogeriatrische bewoners onderdak. Het Zonnehuis biedt dan plaats aan 260 hulpbehoevenden.

25 Stadsarchivaris J.A.C. Mathijssen wil een tekening op perkament die zich al jaren in het Stadsarchief bevindt laten taxeren en veilen.
Het stuk handelt over de verovering van de stad Olinda de Pharnambuco in Brazilie onder leiding van generaal Hendrik C. Loncq in 1630.
In 1962 werd de tekening getaxeerd op 10.000 gulden. Uit wetenschappelijk oogpunt zou de tekening niet thuishoren in Vlaardingen.

Het Zonnehuis 25 jaar in Vlaardingen,23 februari

26 In een brief aan alle frakties van de Tweede Kamer verzoekt het gemeentebestuur de bezuinigingsplannen van de regering zo aan te passen dat de gemeenten rechtvaardiger worden behandeld.
Als de in de 'Tussenbalans' gepresenteerde voorstellen werkelijkheid worden kost dat de gemeente al dit jaar 700.000 gulden en in 1994 zelfs meer dan 5,5 miljoen gulden.

28 De wilgen aan de Trekkade zijn in gevaar.
Volgens de knotgroep Midden-Delfland speelt het Hoogheemraadschap met de gedachte de wilgen te kappen als zij niet worden geknot.
En dat terwijl de knotgroep met een ernstig tekort aan vrijwilligers kampt.
Toch hoopt zij de wilgen nog te kunnen redden.

Maart

1 Feestelijke start van de renovatie van de 210 De Snayer-woningen in de Babberspolder.

VVV-directeur Karin Hollegien ontvangt van de Autodealer Landman 6 fietsen cadeau. Martin Spork van de fietsenstalling op het Veerplein zal de fietsen voor de VVV onderhouden en verhuren.

2 In de Grote Kerk concert door de Christelijke Oratoriumvereniging Gloria Toonkunst onder leiding van Aad van der Hoeven. Op het programma staan het 'Stabat Mater' van Rossini en 'Psalm 42' van Mendelssohn.

In Amerongen wordt 'De Blauwe Schuur', het buitenverblijf van CJV Liefde en Vrede, officieel geopend. Aanwezig zijn zowel burgemeester Van Lier als zijn Amerongse ambtgenoot H.W.F. Mumsen.

3 Het echtpaar Willem Jacobus van Mourik en Elisabeth van Wunnik 65 jaar getrouwd.

6 Verkiezingen Provinciale Staten en referendum. In een enquête onder 85 procent van de raadsleden spreekt een meerderheid zich uit tegen het referendum. De bevolking stemt voor het referendum. Uitslag verkiezingen Provinciale Staten: opkomst 49,1 %, hiervan voor PvdA 21,4 %; CDA 23,3 %; VVD 13,2 %; D 66 17,7 %; SGP 3,9; Groen Links 4,4 %; RPF/GPV 3,5 %; CD 1,7 %; SP 9,5 %; SAP 0,1 %; VVP 0,1 %.

6/7 In de Grote Kerk jubileumconcerten ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het koor Progeza. Medewerking verlenen de alt Renata Heemskerk en de pianist Loek van der Leeden.

7 In verband met de jaarlijkse paddentrek is de Holyweg voorlopig tussen 5 uur 's avonds en acht uur in de morgen afgesloten voor het verkeer.
Dertig procent van de Vlaardingse huurders zijn na een verhuizing ontevreden over hun woning. Relatief groot is de ontevredenheid in de Oost- en Westwijk waar nog veel flatwoningen zonder lift en CV te vinden zijn. Dat blijkt uit een rapport van het Delftse Onderzoekinstituut voor Technische Bestuurskunde dat onderzoek heeft gedaan naar de interne migratie in Vlaardingen.

Het bestuur van het Visserijmuseum heeft besloten drs. Frits Loomeijer, sinds 1990 werkzaam als interim-directeur van het museum, te benoemen tot directeur.

De PvdA'er drs Kees van der Windt is volgens voordracht gekozen tot wethouder van o.a. onderwijs en culturele zaken. Hij is de opvolger van zijn partijgenoot A. Maarleveld.

Remi Poppe is nog steeds verreweg de meest populaire Vlaardingse politicus. Dat blijkt uit de voorkeurstemmen bij de Provinciale Verkiezingen. Poppe kreeg 2.537 stemmen. Tweede met grote achterstand werd PvdA'er Rob Suurendonk met 797 stemmen, net voor Jan van Hemert (VVD) met 780 stemmen.

8 In het stadhuis afscheidsreceptie van wethouder A. Maarleveld. Daarna afscheidsavond aangeboden door de PvdA.

9 In het Streekmuseum Jan Anderson geopend de tentoonstelling 'Door de nacht klinkt een lied'. Het koor uit de revue Kantje Boord brengt onder leiding van Dick Borst liederen uit de mobilisatie-, bezettings- en bevrijdingstijd.

12 De onderwijsteams en de medezeggenschapsraden van de openbare basisscholen De Doorloper en De Meidoorn hebben zich akkoord verklaard met het samengaan van de scholen met ingang van het nieuwe schooljaar. Aanleiding is de gestage daling van het aantal kinderen in de Babberspolder.

13 P.F. Bouwman-de Wolf voor de Rotterdamse rechtbank beëdigd tot makelaar. Zij is werkzaam bij Spuybroek makelaardij aan de Schiedamseweg.

In de Grote Kerk uitreiking van de Geuzenpenning door ministerpresident R. Lubbers aan de dochter van Bernhard IJzerdraat, een van de initiatiefnemers van de Geuzengroep en aan de Roemeense bisschop Laszlo Tökés, één van de mannen achter de Roemeense revolutie.

15 De gemeente werkt aan een 'totaal asbestverbod'. In de plaatselijke bouwverordening is het gebruik van asbest nu nog onder beperkende voorwaarden toegestaan.

Officiële beëindiging van de renovatie van het complex 512 Dura Coignet-flats in de Westwijk. Wethouder Van der Steen neemt namens de kinderen een speelwerktuig in ontvangst. Het cadeau is afkomstig van het aannemingsbedrijf SSN Bouw. De renovatie heeft 17,5 miljoen gulden gekost.

16 De raadscommissie Verkeer en Vervoer is akkoord gegaan met de reconstructie van het Plein Emaus. Volgens de gemeente keert het plein met zijn mini-rotonde terug naar de historische situatie.

De Geuzenpenning voor de Roemeense bisschop Laszlo Tökés, 13 maart

Bijna tachtig oud-eerste-elftalspelers van Fortuna geven gehoor aan een uitnodiging voor een reünie. Gezien het succes zal dit roodgeel mannendiner in de toekomst een vervolg krijgen.

17 Met een feestelijke dienst viert de Remonstrantse Gemeente aan de Hoflaan het 100-jarig bestaan van het kerkgebouw.
De dienst wordt bijgewoond door tal van oud-predikanten en zal worden geleid door oud-predikant ds G. Duinker en ds A.J. Wtenweerde.

18 De openbare basisschool De Beukenhof krijgt een vernieuwd onderkomen aan de Binnensingel waar nu al de eerste groepen onderdak hebben.
Daarmee zit de school in één gebouw centraler in de wijk.

19 Architect Jan C. Dekker van projectontwikkelaar AGS uit Heerlen presenteert zijn visie op het vernieuwde Liesveldviaduct.
Zijn plan om twee woontorens op het viaduct te plaatsen oogst veel kritiek van gemeenteraadsleden.

Verschenen het boek 'Monument voor Pepijn' van Otto de Vos. Het boek is gewijd aan de een jaar geleden plotseling overleden zoon van de schrijver.

De postzegel van 150 cent '100 jaar Oranjevrouwen op de Troon' een ontwerp van de Amsterdammer Van der Wouw, uitgeroepen tot 'Nederlandse Postzegel van het jaar 1990'.
De verkiezing is een initiatief van De Zegelkoerier te Vlaardingen.

22 Het PvdA-gemeenteraadslid G. Kester legt met onmiddellijke ingang om gezondheidsredenen zijn raadswerk neer. Hij wordt opgevolgd door Roelie van Opijnen, politiefunctionaris in Rotterdam.

23 Simone Voogd van de Flardingha Ruiter wint met haar pony Narondos in Lisse een eerste prijs bij de dressuurwedstrijden.

26 In de Burgerzaal van het stadhuis symposium onder de titel 'Alcoholmatiging en Sociale Vernieuwing'. Het vindt plaats ter gelegenheid van het 15-jarig bestaan van de werkgroep Drugs en Alcohol en is georganiseerd in samenwerking met de GGD Nieuwe Waterweg Noord.

De politie heeft zes vrouwen en zestien kinderen uit Somalië, die vermoedelijk zijn gevlucht voor het oorlogsgeweld in hun land, ondergebracht in het opvangcentrum voor asielzoekers. Een van de kinderen was zo ondervoed dat het moest opgenomen worden in het Holy-Ziekenhuis.

29 De SP is niet meer bereid tien procent van het raadsgeld van haar raadsleden af te staan voor 'leuke zaken' in de stad. Het college heeft dat aan alle partijen gevraagd. Eerder ging men wel akkoord. Het geld ging o.a. naar het in stand houden van de Harmonie/Stadsgehoorzaal.

Fietspont in de Broekpolder, 30 maart

30 De fietspontje van de Broekpolder naar de Kwakelweg in Maasland weer in de vaart. De tarieven voor de overtochten zijn gehandhaafd op 50 cent voor voetgangers en 75 cent voor fietsers.

De dames van de voetbalvereniging Zwaluwen worden met een 5 - 0 overwinning op Hillegersberg kampioen van de tweede klasse A. Daarmee heeft het verblijf van de ploeg in deze klasse slechts twee seizoenen geduurd. In de vijf jaar dat Zwaluwen over een damesteam beschikt is het team tweemaal gepromoveerd.

Het maandelijkse concert in de muziekkamer van het Visserijmuseum wordt verzorgd door het gitaarduo Pellyroggo, bestaande uit Agnes Leopold en Gert de Vries. Zij spelen o.a. werken van Scarlatti, Schubert en Bach.

April

1 1-april grap. In Groot Vlaardingen van 28 maart staat een advertentie van een aktiegroep die van Vlaardinger-Ambacht weer een zelfstandige gemeente wil maken. Regionale en plaatselijke radiozenders ruimen zendtijd in voor dit opzienbarende (plaatselijke) nieuws.

De GEWB hebben per 1 januari de huur van de geisers verhoogd van 6,20 gulden naar 7,50 gulden. De verhoging is voor het eerst merkbaar in de verrekening over de maand april.

2 Verschenen de eerste editie van het Rotterdams Dagblad, de nieuwe onafhankelijke krant die is ontstaan door de krachtenbundeling van Het Vrije Volk en het Rotterdams Nieuwsblad.

Gestart in de Billitonflat de dagverzorging voor ouderen uit de wijk. De opzet is de oudere te helpen zo lang mogelijk thuis te kunnen blijven wonen. In Vaartland is men al enkele jaren geleden begonnen met deze vorm van verzorging.

Nieuwe Vlaardingers in Holy-Noord, 3 april

Burgemeester Van Lier reikt de eremedaille in goud verbonden aan de Orde van Oranje Nassau uit aan J.A. de Wilt wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd en het 50 jaar verbonden zijn aan het winkelbedrijf W. de Wilt.

3 Kennismakingsbezoek van wethouder Van der Steen aan de bewoners van het woonwagenkamp aan de Vaart. Dit ter gelegenheid van het feit dat alle vijftien staanplaatsen verhuurd zijn.

5 De gemeentebesturen van Vlaardingen en Maassluis hebben een akkoord bereikt over de fusie van de nutsbedrijven in beide plaatsen. Het energiebedrijf voor Vlaardingen en Maassluis start op 1 januari 1992 als een zelfstandige NV. Het nieuwe bedrijf krijgt in de toekomst 110.000 aansluitingen.

6 In Triangel afscheidsreceptie van Klaas van Vliet, voorzitter van de CJV Liefde en Vrede sedert 1966.

In de Stadsgehoorzaal opvoering van de productie 'Familie is ook niet alles' door de toneelvereniging Ontspanning na Inspanning (ONI) onder regie van Arie Korpershoek.

9 In samenwerking met ondernemers gaat de gemeente het industrieterrein Groot Vettenoord grondig opknappen. Uitvoering van het plan kost 1.9 miljoen gulden.

10 Ondanks vele protesten gaat de sluiting van de postagentschappen aan de Rozenlaan en de Winkelhoeve door. De datum van de sluiting staat nog niet vast.

De gemeenteraad gaat akkoord met de subsidiëring voor het inzamelen van oud papier. De subsidie wordt verleend als aanvulling op de oud papierprijs tot 5 cent per kilo tot maximaal 10 cent. De regeling heeft een geldigheidsduur tot 31 december 1992.

11 Bewoners van de Julianalaan starten een handtekeningenaktie om de begraafplaats door groen aan het dagelijks zicht te onttrekken. Bij de uitbreiding van de begraafplaats ongeveer 22 jaar geleden werd aan hen beloofd het uitzicht door groen te belemmeren.

Klaas van Vliet, 6 april

Postagentschap Middendorp, 10 april

12 Presentatie eerste gemeentelijke voorjaarsnota. In kort bestek worden de volgende onderwerpen belicht: uitkomsten rekening 1990; prognose 1991; financieel beeld 1992 - 1995 en nieuwe beleidsvoornemens; bezuinigingen. Om de tekorten weg te werken wordt o.a. gedacht aan het afstoten van de korenmolen Aeolus, privatiseren van de Lijnbaan, het afstoten van Het Labyrint, sluiting van de bibliotheekfilialen Van Hogendorplaan en Westwijk en sluiting van het Kolpa- en het Holybad. Ook maatregelen in de belastingsfeer blijken noodzakelijk.

13 In de Stadsgehoorzaal opvoering van de thriller 'Een valstrik voor een man alleen' door de 100-jarige toneelvereniging Varia. In de hoofdrol stadsarchivaris J.A.C. Mathijssen, regie Hans Abma.

Wethouder T. van der Steen start een experiment in de Hoevenbuurt. Aan 20 bewoners worden kosteloos groenstroken overgedragen, waarbij zij dan de verantwoordelijkheid krijgen voor het onderhoud.

De basisschool Speel-Werkhoeve aan de Utrechtlaan viert haar 15-jarig bestaan met tal van aktiviteiten.
Bij de gemeente raken 27 personen hun baan kwijt als gevolg van de bezuinigingen. Bij de gemeente werken 1050 ambtenaren, exclusief onderwijzend personeel, politiemensen en werknemers bij het Holy-Ziekenhuis.

Het dameselftal van de voetbalvereniging Deltasport wordt met een 5 - 1 overwinning op Leiden kampioen in de tweede klasse. Door dit resultaat promoveren de dames onder leiding van trainer Piet van der Slot naar de eerste klasse.

Frans Hoogendijk, voorzitter van de Nederlandse Judobond, gekozen tot vice-voorzitter van de Europese Judo Unie.

14 In zaal Middelhuyse aan de Koninginnelaan viert Rita Young haar 30-jarig jubileum als artieste. Van haar sponsor ontvangt zij een eenmalige persing van een CD met zestien van haar eigen nummers.

Het damesteam van de hockeyvereniging Pollux wordt met een 8 - 1 overwinning op De IJssel overtuigend kampioen van de vierde klasse.

15 De Winter & De Lange sluit de meubelshowroom aan de Parallelweg. Het pand is gekocht door Hoogvliet Beheer BV die het pand wil verbouwen tot supermarkt. De gemeente heeft nog geen vergunning verleend.

De 'Cornelia', het schip van de zeeverkenners, ramt de noordelijke zijde van de Deltaspoorbrug. Het treinverkeer Rotterdam - Vlaardingen is korte tijd gestremd.
Het motorschip was na een motorstoring voor het eerst in twee jaar op proefvaart naar de Biesbosch.

16 SP-gemeenteraadslid Joke Fial stuurt welbewust aan op een conflict met het afdelingsbestuur. Haar doel: democratische controle binnen de partij. Aanleiding is de geslotenheid binnen de SP en de diktatoriale neigingen van Remi Poppe. Ondanks haar kritiek blijft zij lid van de SP.

17 Twee bewoners van de Westwijk zijn een handtekeningenaktie begonnen tegen de voorgenomen sluiting van het bibliotheekfiliaal aan de Dirk de Derdelaan.

18 Projectontwikkelaar Eurowoningen start binnenkort met de verkoop van de eerste woningen die aan de Vaart in Holy gebouwd zullen worden. Hiervoor is langs de Albert Schweitzersingel een informatiecentrum neergezet.

22 Dag van de Aarde. De Vereniging tegen Milieubederf, De Andere Markt, de afdeling Vlaardingen van de Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen en de milieugroep van Groen Links verzoeken de winkeliers alleen nog plastic tasjes te verstrekken als de klant daarom vraagt.

Na J. Fial eist nu ook Arnold van Wezel het vertrek van Remi Poppe uit de gemeenteraadsfraktie van de SP. Het bestuur vindt de kritiek van beide raadsleden onterecht. Van Wezel sluit een breuk tussen de raadsleden en de partij niet uit.

23 B en W geven het verzet tegen de komst van een supermarkt aan de Parallelweg op. Zij vrezen dat de eigenaar van het pand, Hoogvliet Beheer BV, een fikse schadevergoeding zal eisen omdat volgens het bestemmingsplan een bouwvergunning moet worden afgegeven.

Oud VVD-wethouder Jan Madern wordt de nieuwe voorzitter van de Stichting Nationale Gedenkdagen Vlaardingen. Hij volgt na Koninginnedag en 4 en 5 mei Willem van Pelt op. Deze is 13 jaar voorzitter geweest en woont tegenwoordig in Hendrik Ido Ambacht.

Het uit 1884 daterende monumentale pand aan de Schiedamseweg, waarin sedert 1915 Bank Mees & Hope was gevestigd wordt het nieuwe hoofdkantoor van de Vlaardingse Groep Klaasse & Klaasse.

29-2 mei Geopend in Theatercafé De Harmonie een tentoonstelling van werk van Vlaardingse kunstenaars met als thema 'mensenrechten'. In de Harmonie viering van het twintig jarig bestaan van Amnesty Vlaardingen.

Uitreiking van de koninklijke onderscheidingen door burgemeester Van Lier aan H. van Bekkum (Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw), J. Vilder (Officier in de Orde van Oranje Nassau), J. Anderson, G. Neijssel en H. Hartendorp (Ridders in de Orde van Oranje Nassau), P. van der Linden-Van Dorp, M. van Gijn, A. de Vries, A. Nooteboom, W. Huijgen, W. Elve (gouden eremedailles).

30 Koninginnedag. Wegens het slechte weer aubade in de Grote Kerk. Tal van evenementen moeten op het laatste moment naar binnen worden verplaatst. Kermis op de parkeerplaats van het Stadhuis. In het wijkpark Holy-Noord opent wethouder A. van Ardenne de lang verwachte skateboardbaan. De 45ste Oudehavenloop over 7.380 meter gewonnen door de Hagenaar Patrick Aris gevolgd door Michel de Maat.

Mei

1 Gezamenlijke 1 mei-viering van PvdA, Groen Links, VARA, FNV en Nivon. Traditiegetrouw wordt de dag begonnen met een koffie-ochtend op de Nivonboerderij. Minister Hedy d'Ancona spreekt tijdens het avondprogramma in de Harmonie. Muzikale medewerking verlenen De Stem de Volks uit Rotterdam, het 1-mei-orkest uit Maassluis en de Amazing Stroopwafels.

3 Protestdemonstratie tegen de gemeentelijke bezuinigingsvoorstellen. Op de Markt overhandigt aktieleider Jan van der Kolk ruim 13.000 handtekeningen aan wethouder J. Ranshuijsen.

Het populaire clowns-duo Bassie en Adriaan ontvangt te Rotterdam twee gouden platen voor hun laatste twee albums waarvan meer dan vijftigduizend exemplaren zijn verkocht.

3-25 In de Galerie/Artoteek tentoonstelling van werk van vier Duitse beeldende kunstenaars uit het Duitse Wetzlar. De tentoonstelling is onderdeel van een uitwisseling met deze Duitse stad. In het najaar zullen 7 Vlaardingse kunstenaars hun werk laten zien in het Rathaus van Wetzlar.

4 Dodenherdenking. Stille tocht naar het Verploegh Chasséplein. Aldaar krans- en bloemlegging. Het herdenkingswoord wordt gesproken door H.J. Neuman, oud-direkteur van het Nederlands Instituut voor Internationale betrekkingen 'Clingendael'.

5 Bevrijdingsdag. In het Hof hijsen van de vlag en toespraak door burgemeester Van Lier. Optreden van 'Liberté'. Uitreiking van het wandelboekje 'Van 't Oft naar 't Oofd'. In de Grote Kerk carillon- en orgelbespeling. Openstelling van de Stadswaag, het Visserijmuseum en de nieuwe schutsluis.

6 De CDA-raadsleden De Snaijer en Vermeer zijn bezorgd over de toren van de Grote Kerk.
Volgens het tweetal is het voeg-, hout- en zinkwerk in slechte staat.
Zij willen weten wanneer de toren de laatste onderhoudsbeurt heeft gehad.

7 Het dioxinegehalte in koemelk die afkomstig is uit het Lickebaertgebied ligt in de meeste gevallen nog steeds boven de norm van 6 picogram per gram melkvet. De melk wordt volgens een woordvoerder van Landbouw nog altijd apart gehouden.

Geopend het eerste Vlaardingse Snookercentrum aan de Markt. Eigenaren Frans Schiks en André van Tol.

7/8 De gemeenteraad gaat niet zonder meer akkoord met alle door B en W gepresenteerde bezuinigingsvoorstellen. De twee met sluiting bedreigde bibliotheken blijven open, zij het in afgeslankte vorm. Het Holybad zal worden afgestoten. Een eventuele sluiting is pas aan de orde als het nieuw zwembad op het Hoogstadterrein klaar is. Nader overleg met de sportclubs over de overdracht van velden wordt beloofd. Voor de raad is overdracht onaanvaardbaar als dat leidt tot contributieverhogingen van 100 tot 150 gulden.

11 Landelijke Fiets- en Molendag. De VVV Vlaardingen heeft in samenwerking met de VVV Maassluis een ongeveer 40 km lange fietsroute door het Westland en Midden-Delfland uitgezet. Startpunt is de molen Aeolus.

Protest! 3 mei

14 De gemeente zal in de komende jaren het aantal glasbakken aanmerkelijk uitbreiden. Verder wordt gewerkt aan plannen om andere afvalstoffen apart te gaan inzamelen. Intussen wordt steeds meer klein chemisch afval apart verzameld. In 1988 waren dat nog 22.000 kilo tegen 55.000 in 1990. De verwachting is dat dit jaar 75.000 kilo apart wordt verzameld.

15 Aan boord van de zeiljacht Minerva stelt dijkgraaf mr A.P. van den Berg, met de onthulling van het bord 'Delflandse Schutsluis', de nieuwe sluis in de haven officieel in gebruik.

16 Het aantal opvangplaatsen voor asielzoekers wordt in de komende tijd uitgebreid van 75 naar 150. Hiermee reageert de gemeente positief op het verzoek van de minister van WVC om het aantal opvangplaatsen te brengen op 2 promille van het bevolkingsaantal.

De Stichting Welzijn '90 verzet zich fel tegen de plannen van het college om de individuele hulpverlening aan migranten met ingang van 1992 onder te brengen bij het Instituut Burgerraadslieden. Volgens de stichting heeft het IBR een veel hogere drempel voor migranten.

Pater Rinus Tielen, die in Mbita (Kenya) een missiepost bemant, ontvangt van de St. Jozefmavo een gift van 10.000 gulden. Het geld is bestemd voor de St. Joseph secondary school in Kenya.

17 Bij Boekhuis Den Draak signeert de Vlaardingse schrijver Levi Weemoedt zijn onlangs verschenen bundel 'Halte Tranendal'.

De Palestijnse Vlaardinger Ibrahim Al-Baz, opbouwwerker voor migranten bij de Stichting Welzijn '90, is door het ministerie van Justitie tot ongewenste vreemdeling verklaard omdat hij een gevaar voor de nationale veiligheid zou zijn. Al-Baz is inmiddels in beroep gegaan tegen de ministeriële beschikking.

18 In de Stadsgehoorzaal tweede Vlaardingse Voetbalgala. Ad de Jong van VFC voor de tweede maal uitgeroepen tot de beste speler in de zondagcompetitie. In de zaterdagcompetitie gaat de titel naar DVO--doelman Patrick Janson. De beste ploeg is Zwaluwen.

Ibrahim Al-Baz, 17 mei

Topscorers Harry Boekholt van Zwaluwen en Marcel Zeebregts van HSC. Beste vrouwenploeg DVO'32. De bijbehorende trofee is ontworpen door de kunstenaar Kees Lesuis.

21 Evenals Joke Fial-van Wingerden op 16 mei stapt ook het raadslid Arnold van Wezel uit de SP-fraktie en gaat eveneens verder als onafhankelijk raadslid. De gemeenteraad telt nu nog drie leden van de Socialistiese Partij.

22 De gemeente stelt 13.000 gulden beschikbaar voor een onderzoek naar de toegankelijkheid van de openbare gebouwen. Het college van B en W stelt het geld met tegenzin beschikbaar. Zij had liever een goedkopere oplossing gezien.

23 Officiële ingebruikstelling van het recreatiegebied De Krabbeplas ten westen van Vlaardingen door staatssecretaris drs J.D. Gabor. Het eerste grote recreatieproject dat in het kader van de reconstructie van Midden-Delfland is gerealiseerd is genoemd naar de bedenker ir G. Krabbe.

Uitreiking van de Vlaardingse Ondernemersprijs aan

Jaap Muda. De bijbehorende geldbedrag van 5.000 gulden wordt geschonken aan het Visserijmuseum.

24 Wethouder T. van der Steen slaat de eerste paal van het Benelux Workpark. Ontwerper/bouwer van dit park dat een oppervlakte krijgt van 37.000 vierkante meter is Van der Waal bv.

De Raad van State vernietigt met directe ingang de lozingsvergunning voor de kunstmestfabriek Hydro Agri. De fabriek loost jaarlijks 40.000 kilo zware metalen en 8 miljoen kilo fosfaten op de Nieuwe Waterweg. Het bedrijf is daarmee de grootste vervuiler van ons land.

27 Uitreiking van het certificaat 'Aandeel Vlaardingen' door burgemeester Van Lier aan 55 deelnemers van de cursus 'Ken uw stad', georganiseerd door de VVV. Wegens daverend succes start in de herfst een nieuwe cursus.

28 Circa 58 huishoudens in de Zuidbuurt worden door de GEWB in de gelegenheid gesteld om voor het normale CAI-abonnementstarief de beschikking te krijgen over een schotelantenne, alsmede voor een eenmalige bijdrage van 1.659 gulden voor de grotere schotelantenne. De bewoners hebben getracht om op het CAI-net aangesloten te worden.

Ondernemersprijs voor Jaap Muda, 23 mei

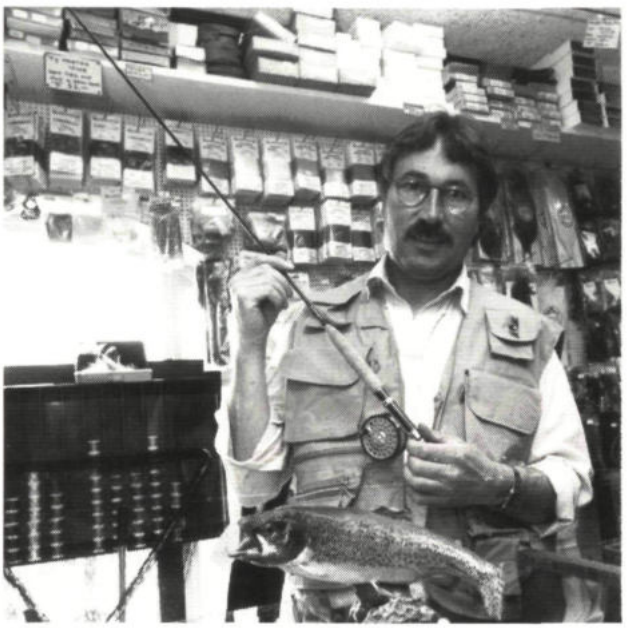

De drie winnende scholen (Jan Lighartschool, de Doorloper en de prof. Van Houteschool) van een videoprojekt van de Stadsgehoorzaal brengen een bezoek aan de Vlaardingse film- en videostudio van Fred Spierenburg om het eindresultaat van hun werk te zien. Zeventien basisscholen namen de afgelopen maanden deel aan het projekt.

In de Burgerzaal van het stadhuis presentatie van de Verwijsgids Nieuwe Waterweg Noord. Het is een gids voor mensen in het onderwijs en de jeugdhulpverlening in de regio, die ook in het jeugd- en jongerenwerk nuttig kan zijn.

29 Het ambtenarenapparaat moet ondergebracht worden in een paar sterke diensten. Daarbij wordt gedacht aan een aantal tussen de twee en de vijf. In de komende tijd buigen B en W zich over de mogelijkheden voor die nieuwe ambtelijke opzet.

De in Vlaardingen geboren Commissaris van de Koningin in Gelderland ir M. de Bruijne op 58jarige leeftijd in Nijmegen overleden.

31 De Vereniging tegen Milieubederf protesteert tegen de versnelde aanleg van een free-golfbaan in het Lickebaertgebied. Het bezwaar richt zich niet tegen free golf maar tegen het tijdstip van het kappen van bomen voor de baan.

31-1 juni De winkeliers van de Billitonlaan vieren het 40-jarig bestaan van de winkelstraat.

Juni

1 Finale 19e Vlaardings Voetbalkampioenschap. Winnaar wordt met een 3 - 1 overwinning op HVO het elftal van Fortuna.

4 Tijdens de 75e jaarvergadering van de Vlaardingse Dam Vereniging uitreiking van de prijzen van het Vlaardings damkampioenschap. Voor de zevende

keer heeft Gerrit van Maastrigt het kampioenschap op zijn naam gebracht. Hij neemt de titel over van Ton Burgerhout.

5 Bij het CDA gaan, in navolging van de VVD, stemmen op om mettertijd alsnog woningbouw in de Broekpolder mogelijk te maken. Deze raadsperiode wil het CDA daar nog niet over praten vanwege afspraken met de collegepartijen.

7 De PvdA herdenkt de honderdste geboortedag van Koos Vorrink met een tentoonstelling en een boekje. Onthulling van een gedenkplaat in de gevel van zijn geboortehuis aan de Callenburgstraat 57 door PvdA-voorzitter Marjanne Sint.

Officiële opening van het filiaal van Uitzendbureau Start aan de Schiedamseweg door Drs Rob Lubbers, voorzitter van het Regionaal Bestuur Arbeidsvoorziening Rijnmond. Het nieuwe uitzendbureau wil nog dit jaar 1.600 mensen aan werk helpen.

8 De Vlaardingse tennister Caroline Vis verliest samen met Paul Haarhuis de finale gemengd dubbel van de Open Franse kampioenschappen van Roland Garros. De Tsjech Cyril Suk en zijn zus Helena Sukova zijn met 3-6, 6-4 en 6-1 te sterk voor de Nederlandse gelegenheidscombinatie.

Overleden op 103-jarige leeftijd Cornelis van Dijk. Van Dijk was bijna 50 jaar veerman op de Maaslandse vlieten, en sinds 1906 lid van de SDAP, voorganger van de PvdA.

Dr. H.J. Kouwenhoven, predikant van de Gereformeerde Kerk van Vlaardingen met emeritaat. Ds Kouwenhoven is 30 jaar verbonden geweest aan de Gereformeerde Kerk van Vlaardingen en 17 jaar wijkpredikant van de Emmauskerk aan de Burgemeester Verkadesingel.

10 Verschenen het boekje 'Met Teckel Sue van Barneveld naar Peru', door Jaap Vink, eigenaar van de kampioensteckel Sue.

Het Greenpeace-schip Beluga voert aktie bij de kunstmestfabriek Hydro-Agri. Greenpeace eist stopzetting van lozingen en de produktie van kunstmest door deze

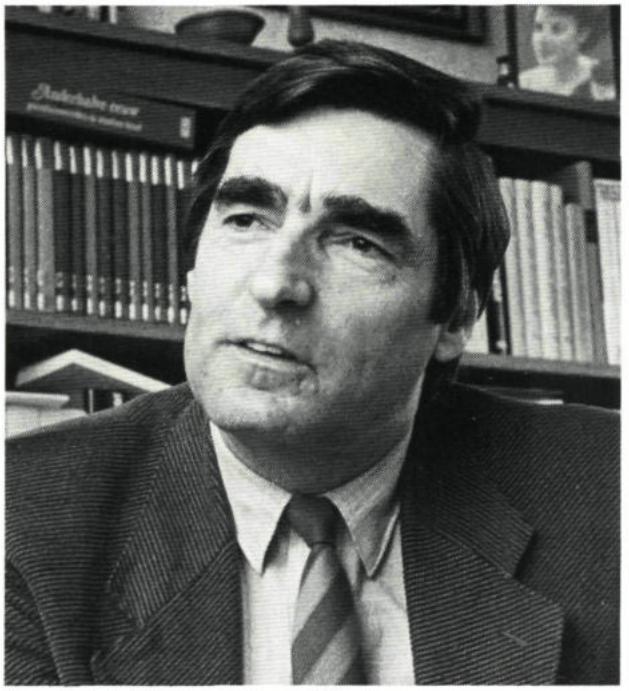

Emeritaat ds. H.J. Kouwenhoven, 9 juni

industrie.

11 De jaarlijkse braderie ten bate van de Herman Frantsen Huizen heeft dit jaar 19.684,80 gulden opgebracht.

11-14 sept In het Stadsarchief tentoonstelling van werk van Dini van Leeuwen onder het motto 'Vlaardingen getekend'.

12 Enkele honderden Vlaardingse Palestijnen houden te Den Haag een protestdemonstratie tegen de uitzetting van I. Al-Baz.

13 Overleden te Maasland op 61-jarige leeftijd A.C. Houdijk, oud-directeur van de B.V. Machinefabriek Houdijk.

14 Om meer eengezinswoningen voor jonge gezinnen te krijgen wil het gemeentebestuur in samenwerking met de woningbouwvereniging Samenwerking '77 ouderen die naar een seniorenwoning willen en een groot huis achterlaten voorrang geven. Hierbij zal

worden afgeweken van de normale huisvestingsregels.

Bewoners van de Henriëtte Roland Holststraat, Brederostraat, Huygensstraat en de Vondelstraat komen in aktie tegen sloop van hun woningen. De woningbouwvereniging Patrimonium heeft besloten om die 59 goedkope huurwoningen te slopen en te vervangen door premiekoopwoningen.

16 De mannenploeg van handbalvereniging WIK levert in Volendam een unieke prestatie. Na het behalen van het kampioenschap in de zaal en het veld, verovert de ploeg van trainer Jan Helsloot ook nog het kampioenschap van Nederland.

20 In Triangel organiseert Het Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking Nieuwe Waterweg Noord een thema-avond over 'duurzame ontwikkeling'. Spreker is Thijs de la Court van de organisatie'WISE (World Information Service on Environment and Development).

Met de „Aura" naar de Vlietlanden, 20 juni

Gestart de zomerdienst van het schip de 'Aura' met tochten door de Vlietlanden, eigenaresse Coby Piek. Afvaart vanaf de Vaartweg.

20-22 De openbare scholengemeenschap Prof. Casimir viert het 35-jarig bestaan. Zij is ontstaan uit een samenvoeging van de school D, (Nieuwe Kerkstraat), Willem de Zwijger ULO, de Rembrandt ULO en het Gemeentelijk Lyceum Vlaardingen. Ter gelegenheid hiervan verschijnt het boek 'Van Olivier tot Casimir, facetten van 130 jaar Vlaardings openbaar onderwijs', door W.J. Scholl.

22 Het Showcorps Jong Avalance behaalt tijdens het jeugdfestival in Ede een derde plaats. Op het onderdeel percussion wordt Avalance eerste en op het onderdeel color guard tweede.

23 Vlaardingse triathlon met ruim 200 deelnemers. Ter gelegenheid hiervan zijn de winkels in het centrum geopend. Een feestelijk tintje wordt gegeven door de aanwezigheid van muziek, poppentheater en mimespelen. Winnaar van de halve triathlon wordt John Engele.

26 Ernstig zieken dreigen de dupe te worden van het personeelstekort bij het Kruiswerk Nieuwe Waterweg Noord. De vraag naar intensieve zorg groeit per jaar met 50 %. Vorig jaar verzorgde het Kruiswerk ongeveer 14.000 patiënten. Er is een tekort van ca. 50 medewerkers.

27 Uitreiking van de prijs voor de maquettebouwwedstrijd 'Andere Mensen, Andere Huizen' georganiseerd door de Stichting Vakopleiding Bouwbedrijf aan Geoffrey van Rangelrooy en Fatih Celik, leerlingen van de Technische School aan de Deltaweg door wethouder K. van der Windt.

28 De huurovereenkomst met de volkstuinders op het voormalige Moerman-terrein wordt per 1 oktober beëindigd. De SP stelt vragen naar aanleiding van toezeggingen van wethouder A. van Ardenne.

Juli

1 Aan de bij de voorjaarsnota aangekondigde bezuinigingen van 11 miljoen gulden zal Vlaardingen

Natte voeten in de Händelstraat, 2 juli

niet ontkomen. De vrees bestaat dat de gemeente nog eens zes miljoen gulden moet besparen als gevolg van nieuwe regeringsmaatregelen.

2 Wethouder A. van Ardenne plaatst officieel het eerste 'Vlaardingertje' aan de Westhavenkade. Wat Amsterdammertjes voor Amsterdam zijn, zijn deze paaltjes inmiddels voor Vlaardingen. Aan de vormgeving ligt de vorm van een haring ten grondslag.

Noodweer over Zuidwest Nederland met enorme regenbuien en zware windstoten. De Händelstraat ondergelopen.

3 De gemeenteraad feliciteert raadslid Rien Lensvelt met zijn 20-jarig jubileum als raadslid.

De gemeenteraad gaat akkoord met het renovatieplan voor het schouwburgcomplex. Voor de opknapbeurt mag niet meer dan 2,5 miljoen worden uitgetrokken.

4 Leerlingen van de christelijke Jenaplan basisschool 't Kompas aan de Baarnhoeve vieren het 15-jarig bestaan. Op 150 adressen brengen kinderen een bloemengroet.

5 De Midden-Delflandraad wil meer geld besteden aan de inrichting van het recreatiegebied Midden-Delfland. Het benodigde geld denkt de raad te verdienen uit extra opbrengsten van de puinstort in de Lickebaert. Tegen de aanleg wordt fel geageerd door de gemeente.

Officiële opening van het internationale kinderdagverblijf 'Roots' aan de Goudsestraat 2.

7 Een grote, uitslaande brand legt de voormalige meubelfabriek Westlandia aan de Koningin Wilhelminahaven volledig in de as. De politie onderzoekt of er een relatie bestaat tussen de brand en een inbraak kort daarvoor in het nabijgelegen pand van de ROMI.

Feestelijke heropening van Glas- en Verfhandel Vermeer aan de Westhavenkade 7. De snelle groei van het klantenbestand maakte verhuizing van de hoek Westhavenkade/Westhavenplaats noodzakelijk.

9 Opgericht de partij 'Algemeen Belang' door oud-VVD'er Hans Dubbeldam. Hij hoopt in 1994 op raadszetels. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1990 trachtte hij ook in de raad te komen met een op liberale beginselen gegrondveste partij. Verder dan het plan is het toen niet gekomen.

De gemeente bevestigt de opsomming van de door Monumentenwacht geconstateerde gebreken aan de toren van de Grote Kerk. Voor 1992 is een bedrag van 200.000 gulden gereserveerd voor reparatie.

9/10 De gemeente nodigt 28 bekende Vlaardingers uit om te brainstormen over de promotie van de stad. Onder meer zijn voor de twee avonden uitgenodigd: G.J. Vermeer (architect); Chiem van Houweninge (acteur/auteur/tekstschrijver); A. Braad (kunstenares); M. van Veenendaal (directeur P & O Unilever); L. Munnik (cartoonist); L. Weemoedt (schrijver) en J. Anderson.

12 Reünie voor oud-leerlingen van de basisschool Het Baken (v.h. Gerbrandy/Speeldoos) aan de Korhoenlaan 1 ter gelegenheid van de opheffing van de school.

15 Melk en vlees van koeien in het Lickebaertgebied mogen niet worden verkocht tot eind 1993. Nog steeds geven metingen een te hoog en wisselend dioxinegehalte van de melk aan. Behalve het verbod op verkoop van melkprodukten blijft ook de regeling van

kracht die de betrokken boeren schadeloos stelt.

19 De provincie Zuid-Holland geeft toestemming voor de ontwikkeling van een kantoren- en bedrijvencentrum op het 'Hoogstadterrein'. Daarmee krijgt Vlaardingen 15.000 vierkante meter kantoren en 45.000 vierkante meter bedrijfsruimte erbij. De volkstuinders weigeren te verhuizen naar het voormalige terrein van De Hollandiaan.

Oud-gemeenteambtenaren van Vlaardinger-Ambacht worden door burgemeester Van Lier en stadsarchivaris Mathijssen ontvangen in het voormalig raadhuis van Vlaardinger-Ambacht, nu stadsarchief van Vlaardingen.

Mensen rond het minimum-inkomen krijgen binnenkort financiële steun. Voorgesteld wordt per jaar 135 gulden beschikbaar te stellen voor lidmaatschap van sportieve aktiviteiten, maximaal 300 gulden voor culturele aktiviteiten en 250 gulden voor andere hobby's.

20 Wethouder A. van Ardenne opent op feestelijke wijze de driving-range met enkele holes van de free golf-baan ten zuiden van de surfplas aan de Zuidbuurtseweg. In de komende maanden wordt de golfbaan met een oppervlakte van 8 hectare voltooid.

Oud-ambtenaren weer terug, 19 juli

Op het free-golfterrein zijn opnieuw overblijfselen ontdekt uit 3000 voor Christus. De vondsten sluiten aan bij de nederzetting die tussen 1959 en 1964 is opgegraven. Opmerkelijk is de vondst van vuurstenen, omdat deze in dit gebied helemaal niet voorkwamen.

21 Germain Gelderblom van de ponyclub De Flardingha Ruiters wint met de pony Condios een zilveren medaille tijdens het Europees kampioenschap samengestelde wedstrijd in Diepenheim.

25 Het college van B en W vindt dat de Holiërhoekse polder, het gebied ten westen van Vlaardingen achter de begraafplaats Holy, in de oorspronkelijke agrarische staat dient te blijven. Daarmee is een conflict ontstaan tussen de gemeente en de reconstructiecommissie Midden-Delfland die zich bezig houdt met recreatieve invulling van Midden-Delfland.

26 Het Schieland- en het Holy-Ziekenhuis zijn het eens geworden over een fusie. Als ze garantie krijgen dat er binnen vijf jaar een nieuw ziekenhuis is, zijn ze bereid flink te snijden in de huidige renovatieplannen. Een aantal renovaties wordt toch uitgevoerd omdat wachten op nieuwbouw voor een aantal aanpassingen onverantwoord wordt genoemd.

Wespen vormen een steeds groter probleem. De gemeentelijke Reinigings- en Ontsmettingsdienst moest vorig jaar 941 keer op pad om het ongedierte te bestrijden tegen 606 keer het jaar ervoor. Een verklaring hiervoor heeft de ROM niet.

Volgens een onderzoek van de Consumentenbond naar de kwaliteit van het drinkwater bevat het water in het Waterweggebied teveel nitraat en mineralen. Het nitraatgehalte bevindt zich overigens nog onder de Europese norm van 25 microgram. De waterweggemeenten betrekken hun water van het Drinkwaterleidingbedrijf Rotterdam.

28 Overleden op 100-jarige leeftijd Pieternella Knoester-Hartman.

Augustus

1 50 jaar geleden hield de gemeente Vlaardinger-

Ambacht op te bestaan. Zij werd ingelijfd bij de gemeente Vlaardingen.

3/4 In het Streekmuseum Jan Anderson vertoning van een film over het leven van de in Vlaardingen geboren Koos Vorrink en het AJC. In het museum is ook een tentoonstelling over de socialist onder het motto 'Alle socialisten in een harington'.

5 Begonnen met de sloop van de panden aan de Joubertstraat. Hiermee is een begin gemaakt met de voorbereidingen tot de bouw van het nieuwe Liesveld. Op de vrijgekomen ruimte verrijst straks een parkeergarage.

5-10 Derde Internationale Orgelweek. Het openingsconcert onder het motto 'Het Van Peteghem-orgel en het Mozartjaar' wordt verzorgd door Kamiel D'Hooghe. In 1765 heeft Mozart het prachtige instrument bespeeld in de bernardijner-abdij van Baudeloo te Gent, de oorspronkelijke standplaats van het orgel.

6 Geopend in het Zonnehuis een tentoonstelling van aquarellen van Dirk Haddeman door museumdirecteur Jan Anderson.

Er zit forse toename in het aantal illegalen dat wordt opgepakt. In de eerste zeven maanden hield de politie 50 vreemdelingen zonder een verblijfsvergunning aan. In 1990 bedroeg het aantal 60 en in 1989 waren het 43. De buitenlanders vallen door de mand bij routinecontroles in de horeca, fabrieken of het verkeer.

7 Overleden op de leeftijd van 102 jaar Sara Benard - van Zomeren.

10 Enkele specialisten uit het Holy-Ziekenhuis stichten binnenkort in een nieuw pand van het complex Holystaete de Eurokliniek, de eerste particuliere polikliniek van Nederland, waar ook fondspatiënten van de Haaglanden kunnen worden behandeld.

11 Het echtpaar P. van Berkel - H. Schoenmakers 65 jaar getrouwd.

12 Het Vlaardingse homopaar Gerard Kuipers en Frans Stello laat te Hoornaar (gemeente Giessenlanden) hun samenlevingscontract bevestigen. Het paar

Complex Holystaete, 10 augustus

zet zich al jaren in voor de mogelijkheid voor partners van hetzelfde geslacht een huwelijk te sluiten. Wettelijk is dit onmogelijk.

17 Precies 100 jaar geleden werd het NS-baanvak Schiedam-Vlaardingen-Maassluis in gebruik genomen. Ter gelegenheid hiervan worden tussen Rotterdam en Maassluis pendelritten georganiseerd met de 'Blokkendoos', één van de oudste elektrische treinen in ons land. In het Visserijmuseum Modelspoorwegen-tentoonstelling met modellen uit Nederland, België, Frankrijk, Engeland en de USA.

26 Burgemeester en wethouders zien geen aanleiding om voortaan op zondag geen evenementen meer te laten plaatsvinden. Vertegenwoordigers van een tweetal kerken hebben hierom gevraagd naar aanleiding van de winkelopening op 23 juni.

De kosten voor het inzamelen en verwerken van klein chemisch afval rijzen de pan uit. De bevolking levert het afval zo massaal in dat de reinigingsdienst de depotruimte moet verdrievoudigen. In 1989 bedroegen de kosten 136.000 gulden. Verwachting voor dit jaar: ver boven de 3 ton.

27 Vlaardingen bleef ook in 1990 de zesde haven van Nederland. De goederenoverslag liep echter wel wat terug (6 %). Dat blijkt uit het jaarverslag van de gemeentelijke havendienst. Vorig jaar werd in totaal

7,7 miljoen ton goederen overgeslagen. De totale inhoud van de binnengelopen zeeschepen was groter dan ooit.

Dansschool Van Rijswijk viert het 50-jarig bestaan met een spektakulair feest in de dansschool aan de Westhavenkade.

30 Volgens de Rotterdamse rechtbank is de gemeente verplicht om de neontekst 'De negende van OMA' van John Körmeling te plaatsen op het dak van de ouderenflat aan de Waalstraat. De bewoners hebben zich tot het uiterste verzet tegen het kunstwerk dat zij kleinerend vinden.

31 In de aula van de scholengemeenschap Prof. Casimir reünie ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de handbalvereniging WIK. J.M.J. van Kersbergen-Parlevliet krijgt uit handen van wethouder Van Ardenne de zilveren medaille verbonden aan de orde van Oranje Nassau. Zij is het enige lid dat al veertig jaar wel en wee van de club heeft meegemaakt.

De watersportvereniging De Kleiput viert het 25-jarig bestaan met een receptie in een feesttent bij de winterberging.

Willem A. Kieboom, 2 september

Onderscheiding voor mevrouw J.M.J. van Kersbergen, 31 augustus

Ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum organiseert de Stichting voor Vogel-Olieslachtoffers een donateursdag op het terrein van de eendenkooi 'Het Aalkeet-Buiten'.

September

1 De Flardingha Ruiters behalen te Ermelo het Nationaal Kampioenschap Dressuur met 282 punten.

2 Oud-burgemeester Willem A. Kieboom na een ernstige ziekte in zijn woonplaats Holten overleden. Hij was van 16 mei 1975 tot 1 januari 1982 burgemeester van Vlaardingen.

Politiekorpschef T. Spel geeft het startsein voor de actie 'Wij gaan weer naar school'. De actie heeft twee doelen: het gedrag van schoolgaande kinderen in het verkeer te verbeteren en automobilisten tot voorzichtigheid manen, omdat de scholen weer zijn begonnen.

3 CJV 'Liefde en Vrede' heet voortaan CJV Vlaardingen. De vernieuwde jongerenvereniging maakt dit bekend tijdens de opening van het nieuwe seizoen in zaal Triangel aan de Fransenstraat.

5 Het advertentieblad WeekendKrant verschijnt nu ook in Maassluis, Maasland, Maasdijk en Hoek van Holland. De nieuwe editie krijgt een oplage van 22.000 exemplaren.

De werkgroep Stad en Kunst/Stadsverzorging pleit in een brief aan de Culturele Raad voor het behoud van een rijtje dijkhuizen aan de Maassluissedijk, nu de bouw van een nieuw verzorgingstehuis bij Sclaavenburch van de baan is. Zij adviseren de leeg staande panden weer in gebruik te geven.

Functionarissen van het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur brengen een werkbezoek aan Vlaardingen. Aanleiding is de gemeentelijke aanvraag van projecten die migrantenkinderen voorbereiden op het basisonderwijs.

6 'Nieuwe Salon' in de Harmonie/Theatercafé aan de Schiedamseweg. Het vaste presentatieteam bestaat uit Dick van der Lugt en Liesbeth van der Kruit. Gasten o.a.: Ruud van Houwelingen, eindredacteur van Uw Thuisblad en gemeentevoorlichter Jan Maneij.

7 Ter gelegenheid van het 70-jarig bestaan van de SGP houdt de plaatselijke afdeling een herdenkingsavond in de Sionkerk aan het Westnieuwland. Medewerking verleent het mannenkoor Ethan. Speciale spreker is ir B.J. van der Vlies, lid van de Tweede Kamer van de SGP.

Negentiende Haring- en Bierfeest met weer tal van aktiviteiten. Opening door locoburgemeester J. Ranshuijsen. Monique de Jong gekozen tot Miss Haringen Bierfeest. Het feest trekt ca. 140.000 bezoekers.

10 Aktie 'Wij zetten door' uit onvrede over de voortgang van de sociale vernieuwing van het rijk. Wethouder A. Kool 'spijkert' tien uitgangspunten van de sociale vernieuwing aan de deur van het stadhuis.

12 De gemeente gaat in hoger beroep tegen het vonnis van de rechtbank inzake de plaatsing van het kunstwerk 'De negende van OMA'. Men hoopt dat het gerechtshof de belangen van de bewoners zwaarder zal laten wegen dan die van de kunstenaar.

12/13 Een delegatie van het stadsbestuur van het Tsjechische Moravska Trebova brengt een werkbeoek aan Vlaardingen met als doel ervaring op te doen op het terrein van milieuproblematiek.

14 Open Monumentendag. De dag staat o.a.in het teken van de 50-jarige inlijving van Vlaardinger-Ambacht bij de gemeente Vlaardingen. Ter gelegenheid hiervan mag voor één keer het oude stadhuis van Ambacht, nu Stadsarchief van Vlaardingen, weer gebruikt worden voor een trouwerij. Rebecca van de Werff en Hennie Bor beleven een historische huwelijksvoltrekking.

Welkom Uit Dag in de Stadsgehoorzaal. Wethouder Kees van der Windt, voorzitter van de Culturele Raad Vlaardingen, reikt de cultuurprijs d'Akerboom, ontworpen door de kunstenaar Leen Droppert, uit aan archeologische werkgroep Helinium.

Geopend in het warenhuis V & D de tentoonstelling 'Vlaardingen in de Middeleeuwen' van de archeologische werkgroep Helinium.

Jongeren vanaf 15 jaar kunnen gaan hooien in de Vlietlanden. De aktiviteit is georganiseerd door de Werkgroep Kampbegeleiders in samenwerking met Natuurmonumenten.

Officiële opening van het nieuwe wijkcentrum De Telder, Prof. Telderstraat 10. Het centrum is de ontmoetingsplaats voor bewoners uit het centrum en de Westwijk. De eerste aktiviteiten zijn al van start gegaan.

16-21 Basisschool 't Ambacht aan de Chrysantstraat 7 viert het zestigjarige bestaan en de heropening van het geheel gerenoveerde en uitgebreide schoolgebouw.

Bruidspaar op Open Monumentendag, 14 september

Oud-leerling en -wielrenner Teun van Vliet lost het startschot voor de sponsorloop.

17 Ook in Vlaardingen komt het gemeentepersoneel in verzet tegen de WAO- en Ziektewetplannen van de regering. Ruim 200 ambtenaren vertrekken naar een demonstratie op de Coolsingel in Rotterdam.

B en W besluiten het topless recreëren niet te verbieden. De SGP/GPV/RPF-fractie had hierom gevraagd. Volgens het college zijn er in de wet nauwelijks mogelijkheden om dit te verbieden. Bovendien geven de maatschappelijke ontwikkelingen geen aanleiding om de huidige situatie te veranderen.

18 Het 'Windmill-terrein' aan de Westlandseweg is ernstig vervuild met arseen in een vrij hoge concentratie, waarvan de herkomst onbekend is. Er moet een saneringsplan voor het gebied worden gemaakt.

20 In de stadsgalerie van het Duitse Wetzlar geopend een tentoonstelling met werk van de Vlaardingse beeldende kunstenaars Wilma Kuil, Peter Dumas, Henk Horsten, Kees Lesuis, Jan Prins, Hans Rikken en Kees Vollemans. Kunstenaars uit Wetzlar exposeerden eerder in de Galerie Artoteek in Vlaardingen.

21-27 Landelijke Vredesweek onder het motto 'Aangevochten Vrede'. De aktiviteiten in Vlaardingen worden georganiseerd door het IKV, Vlaardingen tegen (Kern)Bewapening en Kerk en Samenleving. De Vredesweek wordt afgesloten met een Maatschappelijk Avondgebed in de Remonstrantse Kerk, voorganger Lex Grandia.

24 De Doggermaatschappij (fa. Hoogendijk) heeft onlangs zes scheepsmodellen in langdurig bruikleen gegeven aan het Visserijmuseum. De aanwinst wordt tentoongesteld in de nieuwe expositiehal.

De gemeente trekt alleen nog voor het Buizengat geld uit voor bodemsanering. Volgens de Interimwet Bodemsanering moet de gemeente zelf tien procent van de kosten betalen. Maar het rijk is steeds minder vaak bereid hiervoor geld beschikbaar te stellen. In de toekomst kan dat betekenen dat bouwprojecten hierdoor in de knel komen.

Officiële opening van het nieuwe bibliotheekfiliaal voor Holy in het winkelcentrum De Loper door wethouder K. van der Windt.

25 De Prinses Julianabrug blijft gehandhaafd als fiets- en loopbrug. Het college van B en W had de verbinding willen laten verdwijnen, maar kondigt in de begroting voor het volgende jaar aan, in aansluiting op de sloop, een nieuwe voetgangers-/fietsverbinding te zullen laten bouwen.

Wilhelmina Johanna Don-Uittenbroek viert haar 101st verjaardag.

30 Presentatie van de nota 'Economische visie: Vlaardingen een stad die werkt' door wethouder A. van Ardenne. Concreet kondigt de wethouder o.a. aan: de verplaatsing van de Broekwegmarkt naar het centrum en verlenging van de markttijd van De Loper naar 16.00 uur; een aanlegplaats van de Spido aan de Maasboulevard; flexibeler winkeltijden en de komst van avondwinkels.

Overleden op 66-jarige leeftijd ten gevolge van een ongeval mevrouw J. M. Hirschel-Hoeufft, onder meer vice-voorzitter van de Stichting Visserijmuseum.

Oktober

1 Uitreiking van de Vlaardingen Promotieprijs 1991 aan de Golfclub Broekpolder. De bijbehorende prijs van 1.000 gulden wordt door de club afgestaan aan het verzorgingstehuis Vaartland voor de aanschaf van een intern videocircuit. 1.000 gulden voor het Goede Doel gaan naar de archeologische werkgroep Helinium.

Specialiteiten-restaurant De Koperen Kap 12 1/2 jaar geleden geopend. In verband met het jubileum wordt deze maand 'Het Koperen Menu' geserveerd. Voor 121/2 keer 3,75 gulden kan man genieten van een uitgebreid diner.

2 Wethouder T. van der Steen onderneemt een laatste poging het Weeshuis van sloop te redden. Binnen een half jaar moet een koper worden gevonden. Voorwaarde voor de koper is wel dat het weeshuis moet worden gerenoveerd. Daarmee is ca. 3,5 miljoen gulden gemoeid.

Eerste staking van ambtenaren sinds de Tweede Wereldoorlog in Vlaardingen. Bij de GEWB 24- uursstaking tegen de WAO- en Ziektewetplannen van het kabinet. De stakers worden toegesproken door FNV-voorzitter Johan Stekelenburg en ex-PvdA kamerlid Piet de Visser.

3 24-uursstaking bij de Gemeentelijke Reinigings en Ontsmettingsdienst.

4 Officiële opening van de nieuwbouw van het Zonnehuis door mr. Schelto Patijn, commissaris van de Koningin in Zuid-Holland. Gelijktijdig viering van het 25-jarig bestaan van het Zonnehuis.

Stadshuisambtenaren helpen collega's van de reinigingsdienst met het ophalen van huisvuil dat gisteren is blijven liggen als gevolg van een staking tegen de WAO- en Ziektewetplannen.

6 Herfstwandeling door de Broekpolder georganiseerd door de provincie Zuid-Holland in samenwerking met het recreatieschap Midden-Delfland. Onder leiding van een deskundige gids is het mogelijk een natuurexcursie door het gebied te maken.

7 Kinderboekenweek onder het motto 'Huizen in boeken'. In de Stadsgehoorzaal lezen kinderboekenschrijvers Anne Takens, Hans Hagen en Koos Meinderts voor aan kinderen van de groepen drie tot en met acht van twaalf basisscholen. In de Harmonie grote boekenmarkt.

Overleden J.H. Trommel, directeur-geneesheer van het Holy Ziekenhuis van 1 maart 1971 tot 1 oktober 1988.

9 In de Filmzaal van de Stadsgehoorzaal informatiebijeenkomst van de Vlaardingse vrijmetselaars loge Delta. Bezoekers krijgen informatie over geschiedenis,

ontwikkeling, doel, werkwijze en organisatie van de orde van de vrijmetselaars.

Een comité van bewoners- en belangenorganisaties start een langdurige campagne tegen de bezuinigingsplannen op welzijnsgebied van het gemeentebestuur met o.a. een grote aktie-manifestatie in Labyrint onder het motto 'Nee! voor een spookstad'.

Officiële opening van café Shibumi in het karakteristieke pand op de hoek Westhavenkade/Smalle Havenstraat, eigenaar Bram Wijers.

De Socialistiese Partij heeft het college van B en W gevraagd geen dag loon in te houden bij ambtenaren die vorige week aktie hebben gevoerd. De SP vindt die maatregel schandalig.

10 Onder de titel 'Haring- en Bierfeest voor horeca of bevolking' uit CJV Vlaardingen kritiek op het bestuur van de stichting Haring en Bierfeest.
Men vindt dat de prioriteiten te veel bij de horeca en te weinig bij de bevolking liggen.

Stadhuisambtenaren beschuldigen Remi Poppe in een Open Brief de WAO-akties te hebben misbruikt voor eigen doelstellingen, te weten de promotie van de SP. De ambtenaren willen niet voor een politiek karretje gespannen worden.

12 In het kader van de Nationale Archievendag houdt het Stadsarchief aan het Plein Emaus 'open huis'.
Ruim 400 bezoekers tonen grote belangstelling voor de oude films over Vlaardingen, het restauratie-atelier en de Topografische atlas.

De scouting-meisjesgroep Viool viert het 45-jarig bestaan met een reünie in het scoutcentrum en opvoering van de musical 'Lelijk' in Triangel.

14 Een team van de Vlaardingse en Schiedamse recherche heeft na twee maanden onderzoek een handel van verdovende middelen in Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam opgerold. In totaal zijn tien verdachten aangehouden. In beslag genomen werden: 6 kilo heroïne, 1 kilo cocaïne, vier vuurwapens, 5 auto's en een geldbedrag van rond 40.000 gulden.

15 Het echtpaar Nicolaas Knoop - Maria Cornelia Borsboom 65 jaar getrouwd.

16 Mevrouw H.L. Blok, voorzitter van het recreatieschap Midden-Delfland krijgt door de werkgroep Behoud Veerpontje Broekpolder - Trekkade 4.841 handtekeningen aangeboden die pleiten voor het behoud van het pontje 'De Kwakel'.

17 Het college van B en W heeft voor de invulling van het plein in winkelcentrum De Loper gekozen voor een werk van beeldend kunstenaar Dicky Brand uit Rotterdam. De naam van het kunstwerk is 'Een vallende ster voor Vlaardingen'.

19 De fraaie tweemast zeilschoener Undine afgemeerd voor het Visserijmuseum met aan boord een lading zout uit Portugal bestemd voor de firma Warmelo & Van der Drift. De lading wordt op ouderwetse wijze met assistentie van het Schiedamse zakkendragersgilde St. Anthonis gelost. Een vaatje zout geveild ten bate van het Visserijmuseum.
Opbrengst 1.325 gulden.

20 Na een grondige inspectie door de landelijke vereniging van VVV's mag de VVV-vestiging onder het stadhuis zich een I-kantoor noemen. Dat is de hoogste gradatie die een VVV-kantoor kan bereiken.

De oudste inwoner van Vlaardingen G. Maan-van Eijk viert haar 102-de verjaardag.

21 In gebruik genomen de nieuwe P.J. van der Schaarschool aan de Wilhelminastraat.

22 In de Campanjezaal van het stadhuis in Maassluis ondertekening van het Sociaal Statuut, bedrijfs-C.A.O. en richtlijnen voor de organisatie van de NV Nutsbedrijf Vlaardingen/Maassluis i.o. door de wethouders J. Ranshuijsen en A. Wustrow (Maassluis) en vertegenwoordigers van de bonden ABVA/KABO en CFO.

23 De Paulusssschool aan de Van Maerlantlaan moet wegens ontoereikend leerlingenaantal haar deuren sluiten. Al vanaf 1989 heeft de school een ontheffing. Voor een nieuwe ontheffing wordt het totaal van 75 leerlingen niet gehaald.

25 Feestelijke opening van het lokaal van het Platform Ander Vlaardingen aan de Groen van Prinstererstraat 91.

26 In de Lijndraaier laatste bijeenkomst van oud-PSP-leden en van leden van Groen Links. Lezing door het vroegere radicale PvdA-lid Piet Reckmann over de ideologie van links.

29 Voor het Weeshuis, dat sinds enkele weken te koop is, hebben zich al 15 gegadigden gemeld. Binnenkort verschijnt een boekje over de historie van het Weeshuis en de eisen die de gemeente stelt bij de verkoop.

De gemeente stelt 20.000 gulden beschikbaar voor de veerdienst Vlaardingen/Pernis. Ook Shell Nederland en de gemeente Rotterdam hebben een bijdrage geleverd. Door de financiële steun kunnen de curatoren de failliete veerdienst reorganiseren.

30 Begrotingsbehandeling 1992 tegelijk met de Meerjarenbegroting tot 1995. Groen Links heeft dit jaar zijn beschouwingen niet op papier maar komt als eerste met een audio-visuele presentatie van zijn ideeën.

31 In de Grote Kerk herdenking kerkhervorming. Prof. dr W.H. Velema houdt een toespraak met als titel 'De blijvende spiritualiteit der Reformatie'.

November

1 Geopend in de Galerie Artoteek aan de Oosthavenkade een overzicht-tentoonstelling van Wilma Kuil.

2 In de VOS aan de Claudius Civilislaan jubileumavond ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van de showband Liberté.

Overleden op 46-jarige leeftijd de Vlaardingse huisarts A. H. Meijer.

3 Overleden H.M. Broeren-Hertog de op één na oudste inwoner van Vlaardingen. Zij zou binnenkort 102 jaar zijn geworden. De oudste inwoner van Vlaardingen is G. Maan-van Eijk die op 20 oktober 102 jaar is geworden.

4 In het kader van het vestigingsbeleid van PTT Post wordt het postkantoor aan de Taanderijstraat gesloten.

Burgemeester Van Lier heeft een lans gebroken voor opheffing van de gemeente Rotterdam. In het Overlegorgaan Rijnmondgemeenten vertolkt hij de gevoelens in de gemeenteraad, dat de deelgemeenten zelfstandig moeten worden. De gemeente Rotterdam moet daarbij opgaan in een nieuw regionaal bestuur.

5 In Buurthuis De Pijpelaar officiële overhandiging van de Leen van Dijk-mars aan G. van Dijk-Hoekstra en haar dochter E. Oosters-van Dijk, beiden leden van Van Dijks Amusement Orkest. Leen van Dijk was oprichter en leider van het orkest. De mars is gecomponeerd door Dick Borst.

In een nota bepleit het CDA een flinke opknapbeurt van 't Hof. Het park moet voor grote groepen mensen aantrekkelijk gemaakt worden. Het CDA constateert dat het park niet meer de plaats inneemt die het toekomt.

De Gemeentelijke Kredietbank viert het 40-jarig bestaan met een receptie.

7-9 In de Lijnbaanhal organiseert de Vlaardingse Pluimvee en Konijnen Vereniging de jaarlijkse clubtentoonstelling.

9 Het verzorgingstehuis Vaartland viert het 25-jarig bestaan met een Open Dag en receptie. Ter gelegenheid hiervan verschijnt een boekje met een historisch overzicht van de hand van M.A. Struijs, medewerker van het Stadsarchief.

12 Centrumbewoners kunnen gratis blijven parkeren. Het college ziet af van het voornemen een tientje per maand te vragen voor bewoners die hun auto voor de deur willen parkeren.

Uitreiking van het Historisch Jaarboek Vlaardingen 1991 door H.J. Luth aan H.N. Bonnewits, secretaris van de Nederlandse Israëlitische Gemeente te Rotterdam. Artikelen o.a. De Joden in Vlaardingen, Vlaar-

dingse dieverijen aan boord van het VOC-schip Sleeswijk, alsmede de gebruikelijke kronieken van 1940 en 1990.

Stank, stof en Vlaardingen blijven onverkort met elkaar verbonden. Dat blijkt uit het Milieubelevingsonderzoek van de provincie Zuid-Holland. Vlaardingers klagen vooral over industriestank, stof- en roetneerslag. Ruim 25 % van de inwoners ziet de luchtkwaliteit als een risico voor de gezondheid.

Inzamelingsaktie voor de zusterstad Bacolod op het eiland Negros georganiseerd door de Filipijnen Solidariteitsgroep Vlaardingen. De streek werd vorige week getroffen door de wervelstorm 'Thelma'. Duizende mensen zijn omgekomen en een nog groter aantal is dakloos geworden.

14 De gemeente start een cocktailmix-wedstrijd voor alcoholvrije dranken. Men wil op deze manier het assortiment alcoholvrije dranken op o.a. recepties uitbreiden, te beginnen op de nieuwjaarsreceptie.

15 Vlaardingen beschikt over een derde hotel. Aan de Kethelweg 220 is het Campanile-hotel met 54 kamers en restaurant geopend. De vestiging wordt beheerd door Pascale en Peter Claeys.

Mevrouw T.A. Heusdens-Mansholt, 17 november

17 Overleden te Den Haag Theda Aleida Heusdens-Mansholt, weduwe van oud-burgemeester mr. J. Heusdens, ereburgeres van Vlaardingen.

19 In het Visserijmuseum overhandiging van het eerste exemplaar van het boek 'Vol en Zoet' van Peter Zuydgeest en Jan Borsboom aan stadsarchivaris J.A.C. Mathijssen.

21 Officieel in gebruik genomen het nieuwe kantoor van Klaasse & Klaasse aan de Schiedamseweg, het voormalige kantoor van de bank Mees & Hope. Het fraaie pand is in 1883 gebouwd voor de reder Adr. IJzermans.

Overleg tussen verschillende gemeentelijke diensten heeft ertoe geleid dat voortaan alle straten, pleinen en plantsoenen in het kader van het stadsbeheerprojekt 'Van Gevel tot Gevel' tweemaal per jaar in plaats van één maal aan de beurt komen voor algehele schoonmaak.

22 De gemeenten Vlaardingen en Schiedam beperken zich tot specifieke eigen belangen, waarmee ze het proces van noodzakelijke regionale coöperatie afbreuk doen.
Dat zegt de ontwikkelingsraad voor de Rotterdamse regio ROTOR in een rapport aan het Regionaal Economisch Overlegorgaan Rijnmond.

Het familiebedrijf Vogel aan de Eendrachtstraat vierde onlangs het 60 jarig bestaan. Het bedrijf werd opgericht door Dirk Vogel. Tegenwoordig wordt het geleid door de broers Cees en Dick Vogel.

23/30 De wilgenknotters beginnen weer met het knotten van wilgen langs de Vlaardingse Vaart. De groep doet dat al sinds 1975.

23/24 De wijkgemeente Grote Kerk 2 organiseert een verkoopaktie om de Evangelisch Lutherse Kerk te Colditz (het voormalige DDR-gebied) aan een nieuwe luidklok te helpen.

24 In de kapel van de begraafplaats Emaus lezing door Wim Nyenhuis uit de cyclus Villa Palagonia over het thema 'Dood, waar is uw prikkel?'

Oud-Vlaardinger A. Pontier in Hanau (Dld), 27 november

De Fortuna-aanvaller Ron Hofman speelt zijn 250-ste wedstrijd voor Fortuna.

25 Mevrouw D. van Brandwijk-Menneking viert in de Billitonflat haar 100ste verjaardag.

27 In het Duitse Hanau overhandiging van het boek 'Lager Kinzig' geschreven door oud-boekhandelaar Aart Pontier in samenwerking met Nederlandse, Franse en Belgische lotgenoten over hun gedwongen verblijf tijdens de laatste oorlogsjaren in de omgeving van Hanau aan Landrat K. Eyerkaufer.

De samenstelling van het drinkwater verandert iets. Het waterwinningbedrijf Biesbosch, waarvan Vlaardingen het water betrekt gaat een ander onthardingsmiddel gebruiken.
Verder wordt het calciumgehalte met 10 mg p.l. verhoogd en het natriumgehalte met 10 mg verlaagd. Eén en ander gebeurt zes maanden als proef.

In de Bolder overhandiging van het eerste exemplaar van het boek 'Vlaardingen veranderd...verandert' aan wethouder K. van der Windt.
Foto's: P. Zuydgeest en M.A. Struijs, eindredactie J.A.C. Mathijssen.

29 Het Ibis-hotel Rotterdam/Vlaardingen aan de Westlandseweg officieel geopend door de heer De Monchy, voorzitter van de Stichting Koninklijke Rotterdamse Diergaarde Blijdorp.
Het tot een grote Franse hotelketen behorende Ibis-hotel heeft een optie om nog eens veertig kamers te bouwen op het vroegere weiland van dokter Moerman.

Het braakliggende terrein op de hoek Hoogstraat/Peperstraat wordt voorlopig niet bebouwd. De onderhandelingen met de projektontwikkelaar zijn gestaakt. Het perceel krijgt nu tijdelijk een andere bestemming. Gedacht wordt aan een seizoengebonden verkooppunt.

In het Stadsarchief geopend een tentoonstelling van ca. 50 oude kalenders. De oudste kalender stamt uit het jaar 1862. Aanleiding is het verschijnen van de jubileumkalender van de Historische Vereniging Vlaardingen, die volgend jaar haar 25-jarig bestaan viert.

30 De Palestijn Ibrahim Al-Baz mag in Nederland blijven. Hij heeft zijn vestigingsvergunning teruggekregen en op de koop toe de Nederlandse nationaliteit gekregen.

Verschenen de dichtbundel 'Hier en daar' van Eva Timmermans. Burgemeester Van Lier ontvangt het eerste exemplaar uit handen van kunstenaar/uitgever Christiaan Heeneman.

December

1 Het postkantoor aan de Winkelhoeve gesloten. De huidige klanten moeten voortaan voor hun postzaken naar De Loper.

3 De gemeenteraad gaat akkoord met de parkeervoorstellen van het college. Dat betekent onder meer dat de centrumbewoners geen 10 gulden parkeergeld moeten betalen om verzekerd te zijn van een parkeerplaats. Dagtarief voor het parkeren in de parkeergarage(s) twee gulden. Schiedam vreest dat het winkelpubliek hierdoor uit hun stad gelokt wordt.

Mr. G.H. Gispen, curator van de failliete stichting

Mr. H.M.M. van de Pas (m), ontvangt een pauselijke onderscheiding uit handen van pastoor B. van der Helm, 8 december

Veerdiensten De Nieuwe Maas, heeft een ondernemingsplan gepresenteerd dat de veerdiensten nieuw leven moet inblazen. De gemeenten Rotterdam en Vlaardingen en de provincie Zuid-Holland en Rijkswaterstaat worden gevraagd om een jaarlijkse subsidie van ruim 1 miljoen gulden.

Ir. Th.A.A. van Miltenburg-Kraakman, directeur van de Gemeentelijke Sociale Dienst, door de gemeenteraad per 1 april 1992 benoemd tot gemeentesecretaris.

4 Met een uitgebreide actie wordt volgend jaar het hondebezit gecontroleerd.
Huis aan huis zal worden nagegaan wie er wel en wie er geen hond(en) heeft. Op die manier wil de gemeente de inkomsten uit de hondenbelasting verhogen.

8 De Vlaardingse advocaat Mr. H.M.M. van der Pas ontvangt uit handen van pastoor B. van der Helm de Ridderorde van de Heilige Gregorius, een pauselijke onderscheiding die jaarlijks maar achtmaal in Nederland wordt toegekend.

De Algemene Palestijnse Arbeidersvereniging organiseert in de St. Jozefschool een herdenkingsmanifestatie ter gelegenheid van het 4-jarig bestaan van de Intifada, de proclamatie van de Palestijnse staat en de internationale solidariteitsdag met het Palestijnse volk.

9 De organisatie Netwerk Thuiszorg Nederland heeft aan de Churchillsingel 456 een regiokantoor geopend. De NTN is vooral bekend om het werk dat zij doet voor chronisch zieken en patiënten in hun laatste levensfase.

Presentatie van het Milieubeleidsplan met maar liefst 86 beleidsvoornemens. Volgens wethouder K. van der Windt kost het de gemeente grote moeite om kundig personeel binnen te halen voor de uitvoering van het beleid.

10 Vlaardingen knoopt een stedenband aan met de Tsjechische plaats Moravska Trebova.

11 Op het terrein van de Reinigingsdienst aan de Hoflaan wordt een kringloopstation ingericht waar de bevolking onder meer papier, grof vuil, puin en ander afval kan brengen dat helemaal of gedeeltelijk voor hergebruik in aanmerking komt. Dit vuil wordt in de toekomst niet meer meegenomen door de vuilnisauto.

In de reactie op het Havenplan 2010 van de gemeente Rotterdam schrijft het college dat intensivering van het gebruik van de bedrijfsterreinen Botlek en Pernis nadelig uit zal pakken voor Vlaardingen. Vooral als de lawaaibelasting niet vermindert vreest men minder woningen te kunnen bouwen.

12 Sportpark Bijdorp bij de Schiedamse wijk Nieuwland is zo goed als zeker de plaats waar het nieuwe ziekenhuis verrijst, dat uit de fusie van Holy en Schieland zal ontstaan. Dat is volgens welingelichte bronnen de uitkomst van een lokatieonderzoek in opdracht van beide ziekenhuisbesturen.

Internationale Palestijnse Solidariteitsdag, 8 december

13 In het stadhuis officiële afscheids-receptie van gemeente-voorlichter J. Maneij. Uit handen van burgemeester Van Lier ontvangt hij de eerste speld 'Vlaardingen Vernieuwend Verder'.

Het in 1989 opgeleverde politiebureau aan de Delftseveerweg voldoet niet langer aan de eisen van het korps. Volgens commissaris A. Spel heeft het korps als gevolg van de veranderde werkwijze en enkele nieuwe taken dringend behoefte aan extra ruimte.

Explosie bij DSM Chemicals in de Botlek. Een tank met benzoënzuur raakt in brand. Grote donkere rookwolken drijven over Vlaardingen. Bij de ramp komen 6 mensen om en raken 4 personen gewond. Er worden geen concentraties gevaarlijke stoffen gemeten.

14 Het recent aangelegde pleintje op het voormalige Delvaterrein krijgt de naam Anneke Bussinkplein. Anneke Bussink heeft zich als vrijwilligster 21 jaar lang ingezet voor de projectgroep Stadsvernieuwing Vettenoordsepolder. Zij overleed vorig jaar.

18 In het Stadsarchief lezing over Sarcophagen door P.G. Heinsbroek. Onderwerp is o.a. de bontzandstenen sarcophaag met onversierde deksel, die in 1967 bij opgravingen in de Grote Kerk werd gevonden.

Wethouder T. van der Steen slaat de eerste paal voor de bouw van 76 woningen van projektontwikkelaar Eurowoningen aan de Vlaardingse Vaart.

Marika van Toor wordt met het alcoholvrije 'Prikkebijtertje' winnares van de cocktailwedstrijd uitgeschreven door de gemeente.

Het Kerkcentrum "Holy" aan de Reigerlaan is terecht aangeslagen voor onroerendgoedbelasting, heeft de belastingkamer van de Hoge Raad beslist. Er is geen aanleiding voor herziening van een eerdere uitspraak van het gerechtshof in Den Haag, die inhield dat de kerk OGB verschuldigd is.

De openbare basisscholen De Meidoorn en De Doorloper gaan per 1 augustus 1992 samen verder onder de naam Het Prisma. De scholen gaan samen om verzekerd te zijn van voldoende leerlingen.

19 Het voetveer tussen Vlaardingen en Pernis is gered voor de duur van tenminste een jaar. Vlaardingen heeft zich bereid verklaard de subsidie te verhogen van 40.000 tot 100.000 gulden.

20 Om het verbranden van kerstbomen tegen te gaan wordt er dit jaar voor elke bij de gemeente ingeleverde kerstboom 50 cent betaald. Naast de twee kwartjes maken de inleveraars ook nog kans op het winnen van een spelcomputer.

H.K. van Minnen en de wieg van de HVV

In het kader van het 25-jarig jubileum van de Historische Vereniging Vlaardingen leek het de redactie van het Historisch Jaarboek Vlaardingen een passende gedachte de historische schijnwerper te richten op één van de mede-oprichters van de vereniging: H.K. van Minnen.
Door de redactie werd ondergetekende benaderd met de vraag mogelijkheden te bedenken en te onderzoeken om dit te realiseren.
Daaruit kwam het idee naar voren om een aantal personen uit te nodigen om een bepaald facet uit het leven en werken van Van Minnen te belichten. Uiteindelijk resulteerde dit in een drietal scribenten die elk de figuur Van Minnen vanuit hun directe levens- en/of werksfeer hebben geportretteerd.
De jaren zestig waren voor de gemeente Vlaardingen veelbewogen jaren, zowel historisch als planologisch. Kort daarvóór, in oktober 1958, werd in de Zuidbuurt van de Westwijk, langs de huidige Arie Koplaan, bij graafwerkzaamheden voor de bouw van flats een fraai geslepen bijl gevonden, die naar achteraf bleek uit de Late Steentijd (± 2300 v.C.) dateerde. Bijna gelijkertijd trouwens werden belangwekkende vondsten gedaan in de Broekpolder.
In maart 1959 werd begonnen met een proefonderzoek, uitgevoerd door leden van de werkgroep Helinium in nauw contact met de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB), en het Instituut voor Prae- en Protohistorie (IPP) van de Universiteit van Amsterdam. Tot en met 1964 duurde het onderzoek in de omgeving van de Arie Koplaan en het was in dat jaar dat een deel van een, inmiddels beroemde visfuik werd gevonden. Verder waren er grootse stedebouwkundige plannen; fantasieën en utopieën werden geboren maar bleken, zoals het hoort naar hun aard, lang niet alle levensvatbaarheid te hebben.
Dit betrof niet alleen uitbreidingsplannen der gemeente, maar ook een vaak rigoureus gedachte aanpak van de oude stadskern.
Mede, of misschien wel juist daardoor werd bij een aantal ingezetenen het historisch besef wakker geschud en geactiveerd, alsmede de geest vaardig om het vaak bedreigde erfgoed te bewaren.
Zo liepen op 22 augustus 1964 H.K. van Minnen en J. Anderson na afloop van een bijeenkomst van de Historische Vereniging voor Zuid-Holland onder de zinspreuk „Vigilate Deo Confidentes" in Delft, samen naar het station. Anderson had een folder meegenomen van één van de ingerichte stands, nl. die van de historische vereniging „Die Haghe". Toentertijd bestonden er nog maar weinig plaatselijke historische verenigingen in Zuid-Holland en die er waren droegen vaak eerbiedwaardige en ontzaginboezemende namen als „Roterodanum" (Rotterdam) en „Delfia Batavorum" (Delft). Bepaald geen verenigingen waar de doorsnee-historieminnende stedeling en plattelander zich bij aansloot; die vonden die verenigingen nogal elitair en veel te deftig.
Zou voor de doorsnee-geïnteresseerden nu een niet een vereniging kunnen worden opgericht in Vlaardingen, zo vroeg Anderson zich af, en met hem anderen.
Het idee op zich leefde dus al wel, o.a. bij de stichting „Vlaardingse Gemeenschap", waar H.K. van Minnen toen voorzitter van was, maar de vraag en moeilijkheid was, hoe dat aan te pakken en welk draagvlak aan te boren en enthousiast te maken?
Anderson, bestuurslid van de afdeling Vlaardingen van „De Verzamelaar" schreef namens het dagelijks bestuur op 24 november 1964 een brief aan de „Vlaardingse Gemeenschap". In de kring van „De Verzamelaar" moeten we met name de eerste pogingen localiseren om te komen tot de oprichting van een historische vereniging. De gedachten gingen daarbij uit naar een plaatselijke afdeling van de Historische Vereniging voor Zuid-Holland (kortweg in de wandeling ook wel „Vigilate" genoemd), omdat dit meer body had en de levensvatbaarheid, groei en ontwikkeling zou stimuleren. Deze constructie was nieuw.
Anderson c.s. zag als werkzaamheden voor die nieuw op te richten vereniging:

1) het „bewaken" van het nog aanwezige historische bezit
2) het houden van excursies
3) onderzoek in archieven
4) het organiseren van lezingen
5) het uitgeven van een periodiekje
6) het vastleggen met een bandrecorder van de „Vlaardingse" taal
7) het fotograferen en filmen van de stad
8) het reproduceren van oude prenten, kaarten en foto's
9) het uitgeven van publicaties over Vlaardingen,
10) het organiseren van exposities.

De „Vlaardingse Gemeenschap" nam met genoegen kennis van een en ander en een uitnodiging tot een gesprek was snel gemaakt.
Dit werd 4 januari, des avonds ten stadhuize, en dit gesprek vond plaats tussen J. Anderson (penningmeester), K. Bouman (voorzitter) en A. Verboon (secretaris), het dagelijks bestuur van „De Verzamelaar" aan de ene kant en H.K. van Minnen en W. Groeneboom namens de „Vlaardingse Gemeenschap" aan de andere kant. Voorlopig bleef het daarbij, alhoewel... Via „De Verzamelaar" werd verzocht om het Gemeente-archief behalve overdag ook periodiek 's avonds open te stellen, wat goedgekeurd werd.
De „Vlaardingse Gemeenschap" nam een jaar lang geen hooi op de vork mede door het vertrek van haar secretaris, en herhaalde aansporingen en verzoeken van het dagelijks bestuur van „De Verzamelaar" hadden geen effect, totdat de draad weer werd opgepakt in 1966.
Ik memoreerde al, de jaren zestig waren veelbewogen, zeker voor H.K. van Minnen. Op 12 januari 1966 nam hij afscheid als raadslid en wethouder (onderwijs, kulturele aangelegenheden, sport- en jeugdzaken). De omstandigheden waaronder dat gebeurde komen in alle drie artikelen aan de orde, het meest feitelijk in die van Bot en De Snaijer. Van Minnen restte daarna, behalve veel meer 'vrije' tijd, o.a. zijn lidmaatschap van de Provinciale Staten, waarbij hij bij de Statenverkiezingen van 23 maart 1966 lijsttrekker was voor de Christelijk Historische Unie (CHU).
De laatste tijd had hij zich ontpopt als een fervent „Heemschutter" en was hij als voorzitter van meergenoemde „Vlaardingse Gemeenschap" thans wel ontvankelijk voor ideeën en vooral initiatieven tot het oprichten van een historische vereniging. Zo ontmoetten Van Minnen en Anderson c.s. elkaar wederom.
Hoewel dus geen initiatiefnemer in de ware zin des woords, was de inbreng van Van Minnen wel van essentieel belang om te komen tot oprichting van de HVV.
Hoe ging dat in zijn werk?
Het daverende succes van een op initiatief van Van Minnen (als voorzitter van de „Vlaardingse Gemeenschap") georganiseerde fototentoonstelling in het Weeshuis over allerlei facetten van het leven in Vlaardingen in vroeger tijd was de aanleiding.
Na een eerste bespreking op 22 augustus 1966 tussen J. Anderson (secretaris-penningmeester „De Verzamelaar"), A. Bijl Mz. (historisch publicist) en H.K. van Minnen werd besloten een perscommuniqué uit te geven, de reacties af te wachten om daarna verdere initiatieven te ontplooien. De reacties kwamen er en de drie bestuursleden van de vereniging in oprichting kregen medewerking (23 september 1966) van ondergetekende om de gelederen te komen versterken.

De verdere grote lijnen van het tot stand komen van de HVV zijn al geschetst door de huidige voorzitter W.C. den Breems in het speciale nummer van het verenigingsorgaan „Tijd-Schrift" (nr. 47-febr. 1992, blz. 5-16).

Ik wens u veel genoegen en informatie bij het lezen van de drie artikelen over H.K. van Minnen.

P.J. Westerdijk

HENDRIK KAREL VAN MINNEN
VAN POLITICUS TOT BESTUURDER

Raadslid van 1 september 1931 tot 12 januari 1966, waarvan Wethouder van 16 november 1945 tot 12 januari 1966, Loco-Burgemeester van 2 september 1953 tot 12 januari 1966, Lid Provinciale Staten van Zuid-Holland van 13 maart 1963 tot 3 juni 1970.

L. de Snaijer

Hendrik Karel van Minnen werd op 21 september 1900 te Vlaardingen geboren. Niemand kon toen vermoeden, dat deze Hendrik Karel van Minnen zo'n groot stempel zou drukken op de ontwikkeling van de stad Vlaardingen. Hij was het derde kind van een kostersgezin; zijn vader was, naast timmerman, ook koster van de Grote Kerk. In Vlaardingen was, rond 1900, 75% van de inwoners (13.000) lid van de Nederlandse

H.K. van Minnen

Hervormde Kerk. Het meelevend deel zocht (algemeen gesteld) een politiek tehuis. Men voelde zich niet zo thuis bij Liberalen of Anti-Revolutionairen. Zo ontstonden er eind van de vorige eeuw, vooral plaatselijk, Christelijk-Historische Kiesverenigingen. Hendrik Karel van Minnen is van jongs af met de politiek vertrouwd geweest; thuis werd er nogal eens over gesproken. Zijn grootvader H. van Minnen was één van de drie oprichters van de Christelijke Historische Kiesvereniging in Vlaardingen. De oprichting vond plaats op 3 februari 1897 en op 6 maart van datzelfde jaar waren er al 300 leden. Pas op 9 juli 1908 werden al deze plaatselijke C.H. Kiesverenigingen gebundeld en kwam de CHU tot stand met een landelijk program van beginselen. Hendrik Karel van Minnen, Kerkelijk Ontvanger van de Hervormde Gemeente, sloot zich op jonge leeftijd aan bij de CHU en werd door de kiesvereniging voor de gemeenteraadsverkiezingen van 24 juni 1931 op de zevende plaats gezet. De partij had zes zetels, won een zetel bij deze raadsverkiezingen en werd daarmee de grootste politieke partij van Vlaardingen. Op 1 september 1931 werd H.K. van Minnen geïnstalleerd in de raad, die uit 21 leden bestond onder voorzitterschap van Burgemeester A. van Walsum. Met zijn 30 jaar was hij één van de jongste raadsleden en moest hij zich op de achtergrond houden; dat was in die tijd de gewoonte. Hij werd echter al gauw een begrip, op alle terreinen aktief, met een vaardige pen en beeldend vermogen bij het schrijven van folders en opwekkingsbrieven. Tot de Tweede Wereldoorlog bekwaamde hij zich verder en was een goed raadslid. Als gevolg van een door de bezettende macht getroffen maatregel werd de gemeenteraad op 28 augustus 1941 ontbonden. Na de bevrijding stond Nederland onder militair gezag en werd met de wederopbouw begonnen, ook op politiek gebied. Op 16 november 1945 werd de nood-gemeenteraad geïnstalleerd op basis van de samenstelling van voor de bezetting. De gemeenteraad bestond nu uit 24 leden en stond onder leiding van Burgemeester M.C. Siezen. De oude gevestigde partijen waren na een onderbreking van ruim vier jaar teruggekeerd. Al snel bleek, dat de oude politieke garde van voor de oorlog op zijn retour was, behalve de inmiddels 45-jarige H.K. van Minnen. Hij werd door zijn partij voorgedragen als wethouder en door de raad gekozen.

Bij de verdeling van taken binnen dit college kreeg hij Onderwijs en Personeelszaken. Zijn inzet en werk-

lust vielen op. In 1945 moest er zoveel gebeuren en achteraf is H.K. van Minnen in die functie een onmisbare schakel gebleken bij de wederopbouw van het gemeentelijk apparaat en tot welzijn van de inwoners van Vlaardingen. Zijn kracht lag met name hierin, dat hij een sterk persoonlijk kontakt onderhield met zijn stadsgenoten en daardoor wist wat er leefde; hij werd niet voor niets vaak „H.K." genoemd.

H.K. van Minnen, CHU lijsttrekker

De eerste officiële verkiezingen voor de gemeenteraad na de tweede wereldoorlog werden gehouden op vrijdag 26 juli 1946.
Er was veel gaande in de gevestigde partijen. Inmiddels was de SDAP omgezet in de PvdA. De doorbraakgedachte was het thema. Zo waren er bekende landelijke partijgenoten van H.K. van Minnen, de heren Lieftink, Van Rhijn en Van Walsum van de CHU overgegaan naar de PvdA; ook in Vlaardingen waren er die zich aangetrokken voelden tot die gedachte. Er moest op politiek terrein iets nieuws komen. Het idee leefde dat Christenen, Humanisten en Atheïsten best in één partij konden samenwerken, de PvdA.
H.K. van Minnen, gesteund door zijn landelijke Unievoorman de heer H.W. Tilanus, verwierp deze gedachte. De eerste gemeenteraadsverkiezingen na de bevrijding waren uniek en iedereen was benieuwd hoe deze verkiezingen zouden aflopen. H.K. van Minnen werd de lijsttrekker van de CHU en iedereen, ook zijn politieke tegenstanders, zei: „Van Minnen is een sterke lijsttrekker".
Vlaardingen had op grond van haar inwonertal recht op 27 gemeenteraadsleden. De uitslag was verbluffend. Na al de diskussies en de stelling dat er geen plaats meer was voor confessionele partijen, behaalde de PvdA 10, de CHU 7, de ARP 4, de KVP 2, de VVD 1, de SGP 1 en de CPN 2 zetels. Na deze verkiezingsuitslag was duidelijk, dat H.K. van Minnen wederom zeker was van een plaats in het college. In die tijd was het nog gebruikelijk dat er een afspiegelingscollege tot stand kwam, met andere woorden, de grootste partijen maakten deel uit van het college van Burgemeester en Wethouders, oftewel de PvdA, de CHU en de ARP. Bij de verdeling van de portefeuilles kreeg Van Minnen Onderwijs, Culturele aangelegenheden en Jeugdzaken. Het behoeft weinig betoog wat dit betekende voor Van Minnen. Hij werd mede-oprichter en voorzitter van „de Vlaardingse gemeenschap en het Vakantiecomité". Wat er in die tijd voor de jeugd werd gedaan herinneren oudere Vlaardingers zich nog heel goed. Buurtverenigingen bloeiden op en de vakantiespelen vonden algemene waardering. In 1948 werden deze aktiviteiten bijgewoond door Hare Majesteit Koningin Juliana. Op 20 februari 1947 werd de gemeentelijke sportcommissie in het leven geroepen met als voorzitter H.K. van Minnen en de heren M. Goumare, H. Munster en A. Pleysier. Een opvallende prestatie van het college en met name van H.K. van Minnen was de opening op 6 augustus 1949 van „Droomland" in het Hof. Het werd een enorm succes dat in de vakantieweken van augustus meer dan 80.000 bezoekers trok, ook velen van buiten Vlaardingen. De pers sprak van een toverachtig schouwspel van natuur, techniek en muziek. De inkomsten bedroegen ƒ16.388,00 en de uitgaven ƒ17.946,00; de gemeenteraad bleek er

Raamaffiche 1946

geen enkele moeite mee te hebben het tekort van 1.558,00 aan te vullen. Om zo iets te realiseren moet er een geweldige stuwende kracht achter staan. Tijdens de voorbereidingen van Droomland vonden er op 22 juli 1949 ook nog gemeenteraadsverkiezingen plaats. De PvdA behaalde 11 zetels (winst 1), de CHU 7, de ARP 4, de KVP 3 (winst 1), de VVD 1 en de SGP 1; de CPN verloor 2 zetels en verdween uit de raad. Op 9 september 1949 werd de werkverdeling voor Van Minnen Onderwijs en Financiën; Jeugdzaken werd gewijzigd in Sportzaken. Bovendien moet men zich tevens realiseren, dat hij mededirekteur van N.V. Galettabanketfabriek was en dus met beide benen in het bedrijfsleven stond.
Het gebeurde wel eens dat Galetta de voorrang kreeg. Ambtenaren wisten echter waar hij te bereiken was en indien een handtekening gezet moest worden onder een stuk liepen ze even naar de Prins Hendrikstraat (hoek Vetteoordskade). De Electrische Banketfabriek Galetta werd opgericht in 1920 en 1 april 1964 ontbonden; de vereffenaar was H.K. Van Minnen. Vanaf 2 september 1953 werd van Minnen door het vertrek van wethouder J. Buis (PvdA) loco-burgemeester en is dit gebleven tot aan zijn vertrek op 12 januari 1966. Opvallend was dat hij alles te voet en per fiets deed (net als zijn landelijke CHU-leider H.W. Tilanus); auto's hadden niet zijn voorkeur, hij heeft er dan ook nooit één gehad.
Op 19 november 1960 vierde Van Minnen zijn zilveren jubileum als raadslid. De viering kwam vier jaar te laat, stond er in de krant, maar de gemeenteraad werd immers in bezettingstijd opgeheven. Hoewel het beleid in Vlaardingen een verantwoordelijkheid was van het gehele college, heeft Van Minnen een groot aandeel gehad en liep door zijn sterke persoonlijkheid, inzet en werkkracht voorop bij de verwezenlijking van o.a. de Stadsgehoorzaal (28 april 1952) (hij was tevens voorzitter van de Stichting Stadsgehoorzaal), het Kolpabad (8 maart 1955), de grote uitbreiding van het stadhuis (culturele aanpassing) naast het historische stadhuis op de Markt (31 augustus 1953), de voorbereidingen en realisatie van het Visserijmuseum (14 juli 1962) eerst in het Reedershuys (Westhavenkade 45) en daarna naar het huidige gebouw (Westhavenkade 53/54); tevens was hij mede-oprichter van de Historische Vereniging Vlaardingen (26 augustus 1966). Het aantal scholen groeide vanwege de naoorlogse geboortegroei. Er werd zelfs besloten op 27 augustus 1953 drie nieuwe scholen gelijktijdig te bouwen, resp. de Dr. H. Colijn-, de Nic. Beets- en de Mr. Dr. J.T.L. van der Brugghenschool en werd in aanwezigheid van H.K. van Minnen op 6 mei 1961 de eerste paal geslagen voor de Openbare Scholengemeenschap Prof. Casimir.
Naast bestaande opleidingen die werden uitgebreid en een nieuw onderkomen kregen, ontstonden er ook nieuwe opleidingen, o.a. werd op 28 mei 1953 de eerste steen gelegd voor een Technische School aan de Deltaweg (in 1959 telde deze school reeds 700 leerlingen); in 1960 werd de Analistenschool opgericht die 120 leerlingen telde; in 1953 werd een huishouden industrieschool „Die Vlaerdinghe" gebouwd; in 1964 werd de Chr. Detailhandelschool (nu Chr. Economisch College „Beneden Maas") gerealiseerd.

Paleisrevolutie

Oorzaak was een artikel in de Nieuwe Vlaardingse Courant van 12 maart 1958 met de kop „Wethouder van Minnen geen lijsttrekker der CHU?". De heer G. van Teylingen werd als opvolger genoemd. Aanleiding was een controverse tussen de CHU-raadsleden E.P. van der Veen en H.K. van Minnen; dit kwam tot uiting bij de begrotingsbehandeling van het onderwijsbeleid. Daar Van Minnen niet alleen lijsttrekker van de CHU, wethouder, loco-burgemeester maar ook voorzitter was van de plaatselijke kiesvereniging van de CHU, kon niemand om hem heen; teveel macht lag bij één persoon.
Door een aantal leden werd de heer G. van Teylingen via de bewuste krant naar voren geschoven, ook een aktief, kundig en ervaren man en een voortreffelijke representant van de CHU (adjunct-directeur van de visconservenfabriek „Columbia").
De aktie voor Gerrit van Teylingen werd gesteund door de journalist Gerard van den Berg en de studenten in de economie Jan Terleth en Henk de Boer. Het werd een langdurige vergadering in de Harmonie, waar geen stoel onbezet bleef. Deze aktie mislukte echter, aangezien de heer G. van Teylingen zich vóór de vergadering terugtrok. Op verzoek van de heer Van Minnen was de heer E.P. van der Veen voorzitter tijdens deze vergadering. Na vijf uur vergaderen kwam om één uur 's nachts de uitslag en Van Minnen werd met overweldigende meerderheid weer als lijsttrekker gekozen voor de gemeenteraadsverkiezingen van 28 mei

Weekend van 16 en 17 november 1957 Chr. Hist. Jongeren Organisatie (C.H.J.O.) Vlaardingen. Van links naar rechts: L. de Snaijer, voorzitter; Wethouder H.K. van Minnen; Echtgenote van de heer Van Minnen; CHU Tweede Kamerlid Dr. J.J.R. Schmal.

1958. De aktie tot vervanging van de heer Van Minnen had een averechts effekt. Het is nooit duidelijk geworden welke rol de heer E.P. van der Veen in deze kwestie heeft gespeeld. Kritiek op Van der Veen was er ook in deze vergadering; zijn kritiek op Van Minnen wijzigde hij door te stellen, dat het gericht was aan het gehele college van B & W (R'dams Parool 15 maart 1958). Hierdoor viel een belangrijk element voor de vernieuwers weg. Deze paleisrevolutie had tot gevolg, dat bij de gemeenteraadsverkiezingen (1958) de CHU voor het eerst sinds 1931 haar zevende zetel verloor en op 6 zetels kwam. Het einde van de bestuurder/politicus Van Minnen was voorlopig nog niet in zicht. Ter gelegenheid van de viering van de vijftigste verjaardag van Koningin Juliana werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau (29 april 1959). De jaren zestig waren in Nederland jaren van verandering en vooral de jongere generatie roerde zich. De gevestigde partijen moesten vernieuwd worden.

Machtsdeling aan de ene kant en bundeling van confessionele partijen aan de andere kant was aan de orde. Ook binnen de Unie van Vlaardingen speelden deze zaken. De heer Van Minnen bezat binnen zijn partij veel macht; hij was lijsttrekker, wethouder en voorzitter van de plaatselijke kiesvereniging van de CHU. Door die combinatie in één persoon van alle belangrijke functies ontstonden er wrijvingen; een groot aantal leden wilde van deze combinatie af. Op de vergadering van 28 december 1962 werd besloten dat een raadslid niet tegelijkertijd ook bestuurslid kon zijn. De heer Van Minnen, tot die tijd voorzitter, werd opgevolgd door de heer M. Mooy. Ook de andere raadsleden gaven hun bestuursfunctie op (zie bedankbrief H.K. van Minnen).

Ook het bestaan van en het afzonderlijk optrekken van de protestants-christelijke partijen werd steeds moeilijker uit te leggen aan de kiezers, vooral aan de jongeren. Op 19 februari 1962 werden door de AR-kiesvereniging Nederland en Oranje en de Chr.-Hist. kies-

vereniging Vlaardingen alsmede de kiesvereniging Pro Patria van de Staatkundig Geref. Partij besloten tot samenwerking bij de komende gemeenteraadsverkiezingen met één gemeenschappelijke lijst.

VLAARDINGEN, 29.12.1962.

Aan het bestuur van de christelyk-historische kiesvereniging
VLAARDINGEN.
Schiedamse Weg 63.

Mevrouw, myne heren,

Uit de stemming op de gisteren gehouden vergadering van ons bestuur met de c.h. raadsleden over de al of niet verenigbaarheid van raadslid en bestuurslid is gebleken, dat de overgrote meerderheid van het bestuur(7 voor, 2 tegen en 1 onthouding) van oordeel is dat die verenigbaarheid ongewenst is, terwyl 2 afwezige raadsleden(Niemantsverdriet en Ligthart) per brief c.q. per telefoon hadden doen weten "dat zy er ook tegen waren". Berstgenoemde voorheen ook al.

Ik meen uit deze houding van het bestuur de enig mogelyke consequentie te moeten trekken, en treed dus hiermede terug als lid en voorzitter van het bestuur en daarmede ook als voorzitter van de ledenvergadering. Het lykt my moeilyk, voorzitter te zyn als men weet dat de medebestuurders het niet eens zyn met plaats en positie van die voorzitter.

Een copie van dit schryven zend ik aan alle bestuursleden.

Onnodig te zeggen dat ik dit schryven niet met een verheugd hart verzend.

Met Uniegroet,

w.g. H.K. van Minnen.

H.K. van Minnen, lijsttrekker PCG

Hendrik Karel van Minnen werd lijsttrekker van de Prot. Chr. Groepering (PCG) met als motto „Protestanten eensgezind". Op 30 mei 1962 waren er gemeenteraadsverkiezingen; de uitslag was PvdA 14 zetels, PCG (CHU, ARP, SGP) 11 zetels, KVP 4 zetels, VVD 3 zetels, PSP 1 zetel. Op 4 september werd de gemeenteraad geïnstalleerd en bestond uit 33 leden. Als wethouders werden gekozen T. de Bruijn (PvdA), H.K. van Minnen (PCG), G. Walstra (PvdA) en M.H.L. Weststrate (PCG). Van Minnen bleef wethouder van Onderwijs, Cultuur en Sport en loco-Burgemeester (langst zittende wethouder). De gezamenlijke PCG-lijst was een voorloper van het CDA, met dien verstande, dat de combinatie alleen bestond uit Prot. Chr. Partijen (CHU, ARP en SGP); de partijen bleven bestaan en met de KVP bestonden er alleen kontakten in de Raad.

Raamaffiche 1962

Opvallend bij de onderhandelingen om te komen tot één lijst was, dat van Minnen niet betrokken is geweest bij die onderhandelingen. De onderhandelingen met de ARP en SGP werden namens de CHU in hoofdzaak geleid door de heer E.P. van der Veen. Het akkoord hield in, dat bij gelijk aantal zetels (apart hadden deze partijen 12 zetels: 6 CHU, 5 ARP en 1 SGP), verlies voor de gezamenlijke lijst voor de CHU was en winst voor de SGP. Daar de PCG-lijst in 1962, 1966 en 1970 11 zetels behaalde, betekende dit een verdeling van 5 CHU, 5 ARP en 1 SGP. De lijsttrekker was een

CHU'er (van Minnen) en bij keuze van een wethouder ook het eerst aan bod. Bij de onderhandelaars was men van mening, dat iedereen tevreden was, maar er groeide vooral bij de afdeling van de CHU het gevoel, dat de onderhandelaars van AR-huize achteraf betere onderhandelaars bleken te zijn geweest. De CHU was vooral in Vlaardingen zowel in stemmenaantal als in percentages altijd groter dan de ARP (altijd 6 of 7 zetels, de ARP 4 of 5 zetels en de SGP 1 zetel). Bij de eerste verkiezingen in 1962 met een gezamenlijke lijst bleek, dat er niet 12 zetels maar 11 zetels werden behaald. Dit betekende het verlies van de zesde CHU zetel, terwijl in werkelijkheid het verlies bij de ARP lag, die turbulente landelijke ontwikkelingen meemaakte. Maar de PCG-karavaan ging verder.

Hendrik Karel van Minnen in de eindfase van zijn politieke invloed?

In 1962 was hij lijsttrekker van de Prot. Chr. Groepering en in datzelfde jaar 62 jaar oud. Iedereen zag aankomen, dat dit de laatste keer was, maar zijn vertrek bepaalde hijzelf, ondanks kritiek van de jongere generatie en vanuit de fraktie. Bij de behandeling van de begroting 1966 op 26 november 1965 werd er stevige kritiek geuit door mevr. J. van Gent-de Ridder op het gevoerde kulturele beleid van de wethouder H.K. van Minnen. De raad had een commissie ingesteld, die een onderzoek zou instellen naar de kulturele behoefte in de gemeente Vlaardingen. In die commissie zaten Mevr. Van Gent-de Ridder (KVP) en de heren Barendregt (PvdA), Cornelisse (PvdA), Dorsman (VVD) en Van der Veen (PCG). De kritiek van vrijwel de gehele raad richtte zich tegen de wijze waarop H.K. van Minnen was opgetreden als voorzitter van de ad hoc commissie, belast met de samenstelling van een kulturele nota. Het was duidelijk, dat men opliep tegen de sterke persoonlijkheid van Van Minnen. Bij de bevolking en zijn kiezers bleef hij de populaire wethouder, iedereen groetend op straat. Na de begrotingsvergadering eind 1965 diende hij zijn ontslag in. Hij was inmiddels 65 jaar geworden. Het weggaan van H.K. van Minnen werd allerwegen betreurd, zowel voorals tegenstanders achtten het jammer dat het zo gelopen was. De houding van de wethouder ondervond veel begrip. Op 12 januari 1966 nam wethouder H.K. van Minnen (Onderwijs, Kultuur en Sport) tijdens een buitengewone openbare raadsvergadering van de gemeenteraad afscheid als raadslid en wethouder van Onderwijs, kulturele aangelegenheden, sport- en jeugdzaken.

De heer A. Meerman was de woordvoerder namens de raad en ik citeer enkele passages.
„De tijd van de felle politieke strijd lijkt voorbij,maar als het dan soms toch tot een hevig treffen komt, zijn de gevolgen even onverwacht groot. Er is niemand in deze raad, die niet graag een ander einde aan deze politieke loopbaan had gezien". Hij citeerde een uitspraak eens gedaan bij de val van een kabinet Colijn: „Nu je gaat, een kerel was je wel". Meerman zag het vertrek van Van Minnen alleen als gevolg van een kortsluiting tussen Raad en College; hij is het slachtoffer geworden van het keiharde politieke bedrijf. Aan het eind van deze buitengewone openbare raadsvergadering wordt hij onderscheiden met de Gouden Penning der gemeente Vlaardingen en liep Van Minnen de raadszaal in en gaf ieder raadslid een handdruk ter afscheid.

Groots afscheid

„Groots afscheid" was de kop van de Nieuwe Vlaardingse Courant (17 januari 1966); de afscheidsrede van H.K. van Minnen was een degelijk stuk en indrukwekkend, doorspekt met citaten uit de Bijbel. „IJdelheid der ijdelheden, zegt Prediker. Vervolgens: Vergeef mij mijn fouten die ik maakte. Ik heb getracht - bij al mijn falen - iets te volbrengen van het gebod God te dienen met ons gehele zijn en de naaste als onszelf. Ik heb ook nooit geaarzeld Gods naam te noemen als dat pas gaf. Mij verdriet het, dat in stad en land Zijn Naam bij openbare werkzaamheden zo weinig wordt genoemd, terwijl zijn geest de onze is en ons in staat stelt te doen wát wij doen". Hij eindigde met het voorlezen van Gezang 227 vers 1 en 4: Meester, men zoekt U wijd en zijd (vers 1) en Heeft onze mond U soms gesmaad (vers 4).
„Ik wens U alleen, en allen die U afgevaardigden in deze raad, deze Meester toe. Ik dank U wel."

H.K. van Minnen, nu als burger

Van Minnen was weg, althans dat dacht men in het algemeen, maar hij hield de zaken in Vlaardingen onvermoeid in de gaten. Zijn vaardige en scherpe pen

bleek weer uit persberichten, waarbij hij kritiek had als burger op wethouder T. de Bruijn van Stadsontwikkeling. Hendrik Karel van Minnen was een hartstochtelijk vechter voor het behoud van het verleden van zijn stad. In zijn kritiek noemde hij het Vlaardings Centrum een mislukking; de Hoogstraat verpauperd, de Liesveldviaductjes stinkende urinoirs. Het karakter van de oude stad was geschonden. Volgens Van Minnen had het huidige college van Burgemeester en Wethouders slechts aandacht besteed aan vier punten: woningbouw, wegenaanleg, middenstand en het creëren van parkeerruimte. In het Rotterdams Parool stond op 31 juli 1967 „Het stadscentrum bloedt uit vele wonden", volgens de burger H.K. van Minnen.
De heer T. de Bruijn, in die tijd wethouder van Stadsontwikkeling, daagde ex-wethouder H.K. van Minnen uit voor een openbaar debat. Van Minnen nam deze uitdaging aan. Het debat vond plaats op 4 september 1967 in gebouw Triangel. In de stampvolle grote zaal werd het debat scherp en stijlvol gevoerd, de aanhang van beide heren liet zich niet onbetuigd. De indruk bestond, dat de heer van Minnen iets meer applaus kreeg dan wethouder T. de Bruijn. De pers schreef dat er geen winnaar en geen verliezer was; het debat was onbeslist.
In het Rotterdams Parool van 31 juli 1967 stond: „Wat is die Hendrik Karel van Minnen voor een man?
„In sommige kringen wordt hij met De Gaulle vergeleken."

De Provinciale Staten van Zuid-Holland

Hendrik Karel van Minnen werd gevraagd om ook op een CHU-lijst voor de verkiezingen van de Provinciale Staten een plaats in te nemen. De leden van CHU-kiesverenigingen in de Statenkring Delft (het Westland en de steden Rijswijk, Delft, Schiedam, Vlaardingen, Maassluis en Rozenburg) waren van mening, dat een dergelijk bekend persoon (wethouder te Vlaardingen) een hoge plaats moest hebben op die lijst. Jarenlang werd hij als 2e geplaatst; de heer C. van Dijk uit 's-Gravenzande stond op nummer één, iemand die betrokken was bij de tuinbouw (Westland). Begin 1963 trad de heer C. van Dijk om gezondheidsredenen af als statenlid. Hendrik Karel van Minnen ging de verantwoordelijkheid niet uit de weg en werd op 13 maart 1963 lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland. H.K. van Minnen moet wel een goede gezondheid hebben gehad om deze niet onbelangrijke functie erbij te kunnen hebben. In de Staten behandelde hij namens zijn fraktie hoofdzakelijk kulturele aangelegenheden. Door deze benoeming werd onwillekeurig zijn invloed zowel in Vlaardingen als in de regio nog groter.

H.K. van Minnen, lijsttrekker CHU voor de Provinciale Staten

Hendrik Karel van Minnen had nog maar net afscheid genomen (12 januari 1966) in Vlaardingen, of hij profileerde zich als de nieuwe lijsttrekker van de CHU voor de provinciale verkiezingen, welke plaats vonden op 23 maart 1966. Door deze situatie ontstond er paniek, vooral bij de plaatselijke CHU en PCG. De angst

Kandidatenlijst Provincie 1966

Lijst 5 Christelijke Historische Unie

1 H.K. VAN MINNEN, VLAARDINGEN
2 Ir. J. van den Ende, Maassluis
3 K. de Baat, Schiedam
4 J. Verkade, Naaldwijk
5 T. Oosterom, Rijswijk
6 P.C. van Keulen, Delft
7 L. DE SNAYER, VLAARDINGEN
8 Mevr. H. van Riet-Augstburger, Rotterdam
9 Mr. D.J.J. DEN HARTOG, VLAARDINGEN
10 A. Sonneveld, Schiedam
11 F.J. Groot Enzerink, Maasland
12 Mr. G.W.D. van Heerde, Delft
13 Mr. F.H. Piket, Den Haag
14 J. Richter, Rijswijk
15 Jac. Rodenburg, Rijswijk
16 W.A. Poot, Schiedam
17 D. van Velden, Naaldwijk
18 Prof. Dr. J.M.W. Milatz, Den Haag
19 Drs. B.J. Udink, Rotterdam
20 J.C.E. Haex, Wassenaar

bestond, dat de heer E.P. van der Veen niet dezelfde uitstraling als lijsttrekker zou hebben als zijn voorganger voor de gemeenteraadsverkiezingen van 1 juni 1966 (zo'n twee maanden na de verkiezingen voor de Provincie, en **geen** gemeenschappelijke lijst).
De uitslag van de Provinciale Statenverkiezingen, met Van Minnen als lijsttrekker, werd een ware triomf. In Vlaardingen verkreeg de CHU 6.607 stemmen 16,3% (was 14,7%) ARP 4616 stemmen 11,4% (was 12,9%), SGP 1317 stemmen 3,3% (was 3,4%).
De Rotterdammer (dagblad) van 24 maart 1966 schreef „H.K. van Minnen een sterke lijsttrekker".

Zoals verwacht, bleek het een goede zet van de CHU-Statenkring Delft om H.K. van Minnen als lijsttrekker te kiezen. Van Minnen werd in hetzelfde jaar 66 jaar oud. Hij heeft zich op zijn wijze ingezet voor de provincie en verliet deze op 3 juni 1970, het jaar waarin hij 70 zou worden.

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1 juni 1966 bleek, dat de Prot. Chr. Groepering achteruit was gegaan van 32,36% (1962) naar 29,5% in 1966. De PCG bleef bij 11 zetels steken. Direct na deze uitslag ontstond er een conflict in het PCG en tien leden (CHU) verzochten om een ledenvergadering om te bereiken dat de formule 5-5-1 zou worden gewijzigd, gezien de uitslag van de twee maanden eerder gehouden Provinciale Statenverkiezingen (met aparte lijst), die naar hun mening duidelijk aangaf, hoe de krachtsverhoudingen binnen de PCG moesten zijn. Het Vrije Volk van 6 augustus 1966 meldde: H.K. van Minnen stort zich in het PCG-conflict, de formule binnen de Prot. Chr. Groepering zou 6 CHU, 4 ARP en 1 SGP moeten zijn. Het werd een roerige CHU-vergadering, die onder leiding stond van de heer W. Wiegers. De achterban van de CHU morde en stelde, dat er niet goed onderhandeld was door de heer E.P. van der Veen; de vorige Statenverkiezingen hadden ook al aangegeven, dat de verhoudingen in Vlaardingen niet klopten.

De andere partijen binnen de PCG waren niet bereid de formule te wijzigen, het bleef 5-5-1 (CHU-ARP-SGP). Hendrik Karel van Minnen bleef het reilen en zeilen van de plaatselijke politiek volgen. Het was een publiek geheim, dat de rubriek in het huis-aan-huis blad Groot Vlaardingen onder het pseudoniem „Klaas Vlaring" van zijn hand was. Na zijn statenlidmaatschap in Den Haag hield hij zich hoofdzakelijk bezig met zijn hobby: planten en bloemen. Hij gaf lezingen, vooral over fuchsia's.

Folder CHU 1966

C.H.U.

Christelijk Historische Unie

Kiesvereniging Vlaardingen
Secr. Sweelinckstraat 149

GEACHTE KIEZER

Op woensdag 23 Maart a.s.
gaat u uw stem uitbrengen op een van de candidaten, die gesteld zijn voor de Provinciale Staten.
Wij geven u ernstig in overweging uw stem dan uit te brengen op een van de candidaten van de Christelijk Historische Unie, lijst 5.
Wij geven u dit advies o.m. om de volgende redenen:

- ☆ omdat onze candidaten Gods Woord als leidraad zien voor het staatkundig denken en handelen ook in de Provinciale Staten;
- ☆ omdat zij er naar streven heel het volk te dienen (dus ook in de Provincie);
- ☆ omdat zij een vooruitstrevend Provinciaal beleid voorstaan.

Mogen we op uw stem rekenen?

Het bestuur van de kiesvereniging Vlaardingen van de C.H.U.

W. Wiegers, voorzitter
Mr. D.J.J. den Hartog, 2e voorzitter
Mej. A.den Dulk, secretaresse
G. Sluyter, penningmeester
Drs. J.Jappes, 2e secretaris
J. v. Noort, 2e penningmeester
Mevr. A.v.d.Weyden-de Heer
D.P. v.d.Burg, H.Langstraat
A.A. Soetekouw, P.J. van der Wilde

Tot slot:

Hendrik Karel van Minnen heeft een belangrijke carrière achter de rug, als politiek leider van zijn CHU, raadslid (vanaf 1931), als wethouder (vanaf 1945), loco-burgemeester (vanaf 1953) en als Provinciaal Statenlid (vanaf 1963).
Hij behoorde tot de meest bekende en besproken figuren in Vlaardingen. Een harde werker, integer, en men kan dankbaar zijn voor hetgeen hij in het belang van de Vlaardingse gemeenschap gedaan en bereikt heeft. Uit de archieven bleek, dat er niemand het aantal van ruim 34 jaar raadslidmaatschap en ruim 20 jaar wethouderschap ooit heeft bereikt.
Het besturen van de stad ging ook na het tijdperk Van Minnen gewoon door. Zo volgde op 18 januari 1966 de heer A. Meerman (ARP) hem op als wethouder en trad na ruim 8 maanden af op 6 oktober 1966.
Zijn opvolger als raadslid werd op 18 januari 1966 de heer L. de Snaijer. Op 29 november 1982 overleed op 82-jarige leeftijd een bijzonder markante Vlaardinger. Tot aan zijn dood bleef hij aktief bij inspraakprocedures, op wijkbijeenkomsten en in de Koninklijke Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde.

CULTUUR MET H.K. (VAN MINNEN)ALS WETHOUDER

M. Bot

Het is mei 1952. Ik heb zojuist de middelbare school met goed gevolg achter de rug en een baan bij de gemeente in het vooruitzicht.

Om de lange vakantie wat produktief te maken, solliciteer ik bij het vakantiecomité. Al snel word ik opgeroepen voor een „sollicitatiegesprek" met de voorzitter van het comité, de heer H.K. van Minnen, wethouder, loco-burgemeester en directeur van de banketfabriek „de Galetta" aan de Vetteoordskade/hoek Prins Hendrikstraat. Op zijn kantoor daar word ik ontvangen. Ik maak blijkbaar een vertrouwenwekkende indruk, want na enige informatie over mijzelf te hebben verstrekt, raakt de heer Van Minnen op zijn praatstoel en vertelt vervolgens honderduit over zijn eigen jeugd.

Prins Hendrikstraat met banketfabriek „De Galetta"

Als ik tenslotte zijn kantoor verlaat met het advies mij voor de honorering van mijn vakantiejob in verbinding te stellen met de penningmeester van het comité, mijn latere collega Bor van der Brink, kan ik niet bevroeden dat die aardige wethouder enkele jaren later de man zal zijn waarmee ik in verband met mijn werk bij de culturele sector van de afdeling onderwijs en culturele zaken vrijwel dagelijks contact zal hebben.

Dat moment breekt aan als ik na de vervulling van mijn diensttijd in juli 1958 bij de afdeling onderwijs terugkom.
Collega De Ligt, de ambtenaar culturele zaken, is tijdens mijn diensttijd overleden en mij wordt gevraagd culturele zaken te gaan doen. Ik deed dit met genoegen, omdat ik al voor mijn diensttijd collega De Ligt benijdde om het werk dat hij deed.

Ik kon meteen aanpakken, want het Vlaardingen van toen liep voor die tijd op cultureel gebied niet achter. De Stichting Vlaardingense Gemeenschap - in 1946 opgericht - had zich onder voorzitterschap van de heer Van Minnen danig beijverd om haar doelstellingen waar te maken.

Vlaardingen kende op dat moment commissies voor schoolconcerten, jeugdtoneel, declamatiewedstrijden en een heuse declamatiecursus, onder de bezielende leiding van de Haagse declamatrice Lily van Haghe. De commissie voor beeldende kunsten, ook al een kind van de actieve stichting, zorgde voor tentoonstellingen in de als expositiezaal ingerichte Visbank.

In de Stadsgehoorzaal, die Vlaardingen sinds 1952 dankzij een financiële injectie uit oliekringen rijk was, zorgde het Vlaardings Kunstcentrum en de Stichting Culturele Kring voor een theaterprogramma, waarin de Nederlandse en de Haagse Comedie, alsmede het Rotterdams Philharmonisch Orkest niet misstonden.

Uitvoerig werd ik bij de aanvang van mijn werk als ambtenaar culturele zaken over deze activiteiten geïnformeerd door mijnheer Van Minnen van „de Galetta", maar nu in zijn hoedanigheid van wethouder van culturele zaken. Hij stak niet onder stoelen of ban-

Winnaars van een schoolkleurwedstrijd

ken als voorzitter van de "Vlaardingse Gemeenschap" danig zijn best te hebben gedaan, om het allemaal zo ver te krijgen.

Enthousiast en met het voornemen er het beste van te maken toog ik aan het werk. Al snel kwam ik er achter, dat niet mijn afdelingshoofd mijn belangrijkste leider was, maar de wethouder zelf. Bijna dagelijks volgde hij mijn activiteiten en zette mij aan tot een aanpak van mijn taak, die het meest met zijn opvattingen daarover overeen kwam. Dat dit snel tegenstond laat zich denken. Ik zei hem dat ook. Zijn reactie was echter ontwapenend, want ik moest zijn aandacht voor mij niet uitleggen als ongeremde bemoeizucht, maar als goedwillendheid om, profiterend van zijn geweldige ervaring, mij zo snel mogelijk met het werk vertrouwd te maken.

Gaandeweg kreeg ik zicht op deze hardwerkende energieke man, die maar moeilijk iets aan anderen kon overlaten. Door de schrijvende pers werden hem al naar gelang het moment van handelen kwalificaties toegedicht als spontaan, eerlijk, maar bepaald niet tactisch, naast die van geen diplomaat, naïef, hoogmoedig en ijdel. Hij was dan ook met grote regelmaat in het nieuws.

Het was nu eenmaal een man, waar men moeilijk omheen kon. Markant was de gestalte, die kaarsrecht gezeten op de fiets dagelijks de afstand van zijn huis aan de Hofsingel naar „de Galetta" of het stadhuis overbrugde.

Zoals gezegd, een man die moeilijk iets aan anderen kon overlaten en daardoor ook iemand, die niet graag buitenspel kwam te staan.

Toen in het begin van de jaren zestig de plannen voor de realisering van het Visserijmuseum gestalte kregen, werd niet wethouder Van Minnen de voorzitter van

de daartoe opgerichte stichting, maar burgemeester Heusdens. Secretaris was op dat moment stadsarchivaris Postma. De positie van de heer Van Minnen als vice-voorzitter was, zo liet hij regelmatig blijken, niet helemaal in overeenstemming met wat hij zich daarbij had voorgesteld. Toen de heer Postma al snel als secretaris terugtrad, omdat zijn denkbeelden over hoe een visserijmuseum gestalte zou moeten krijgen niet spoorden met die van de overige bestuursleden, aarzelde de heer Van Minnen geen moment om burgemeester en wethouders voor te stellen mij als ambtelijk secretaris aan het stichtingsbestuur toe te voegen. Hij kwam zodoende door de intensieve contacten, die wij nu eenmaal hadden, toch wat dichter bij het vuur te zitten. Niet dat het hem daar uitsluitend om te doen was, want hij was van harte bereid en deed ook daadwerkelijk van alles daarvoor, om de start van het museum zo perfect mogelijk te laten zijn. Hij schuwde het detail daarbij niet.
Niet voor niets verwierf hij van burgemeester Heusdens de kwalificatie, groot in kleine dingen te zijn. Hij demonstreerde dat nog eens extra bij de opening van het museum op zaterdag 14 juli 1962 door de toenmalige commissaris van de Koningin in Zuid-Holland, mr. Klaassesz. Deze memoreerde uitvoerig de expedities van hem en burgemeester Heusdens naar de verschillende ministeries in Den Haag om rijkssteun voor het museum te verwerven.
Daarbij voelde hij zich voortdurende de prikkebijter. De burgemeester fungeerde als afhouder. Deze uitlating veroorzaakte vanzelfsprekend de nodige hilariteit. De heer Van Minnen zag hierin echter zijn kans schoon. Zodra het mogelijk was om zich aan de genodigden te onttrekken, verliet hij het stadhuis waar de toespraken werden gehouden, omdat het Reedershuys, het eerste onderkomen van het museum, daarvoor te klein was. Velen vroegen zich na korte tijd af, waar toch wel de heer Van Minnen was gebleven. Niemand wist het. Al snel werd dat evenwel duidelijk. Toen de genodigden na een wandeling van het stadhuis bij het Reedershuys arriveerden, stond daar op het bordes de heer Van Minnen met twee pakjes overheerlijke dadels, die hij bij Paalvast op de Hoogstraat was gaan kopen, om deze, zoals op zee gebruikelijk, aan „prikkebijter" Klaassesz te overhandigen, nadat deze de openingshandeling had verricht. Heel charmant dus, want ook dat was een kenmerk van de heer Van Minnen.

Er mocht geen gebeurtenis voorbij gaan zonder dat er aan een attentie voor deze of gene was gedacht. De sector jeugdvoorstelingen was een dankbaar terrein om zijn hart wat dat betreft op te halen. Met grote regelmaat bezochten wij ook per dienstauto nieuwe voorstellingen in het land om deze op geschiktheid voor het jeugdige Vlaardingse publiek te toetsen.
De heer Van Minnen toonde zich bij die gelegenheid altijd wat begaan met mijn vrijgezellenbestaan. Niet zelden attendeerde hij mij op aardige danseressen van het Nederlands Danstheater of het Scapinoballet, dan wel actrices van jeugdtoneelgezelschappen, die hij wel bij mij vond passen. Ik moet zeggen dat hij er kijk op had.

De heer Van Minnen was ook een uitstekend gastheer en het was dan ook meestal een genoegen met hem op stap te gaan en onderweg een hapje te eten. Hij kon daarentegen verfoeiend spreken over het gemak waarmee het volk zich aan een zak patat te buiten ging. Met grote regelmaat hekelde hij dat gebruik, waarvoor men wel bereid was de portemonnaie te trekken, terwijl die voor cultuuruitingen gesloten bleef.

Wie schetst echter mijn verbazing toen wij terugkerend van een voorstelling in den Haag ergens in het Westland nog iets hartigs moesten nuttigen. De heer Van Minnen liet zich bij die gelegenheid een fikse zak patat goed smaken, terwijl ik, omdat ik dat nog enigszins verantwoord achtte, een croquet had besteld. Hij bleef altijd verrassend.

Zeepkistenraces Voorstraat

Dat bleek ook steeds weer bij de organisatie van de plaatselijke Anjeractie, de jaarlijkse collecte voor de provinciale Anjerfondsen, waarop met name de amateur kunstgezelschappen een beroep konden doen voor vervanging of uitbreiding van instrumentarium, koor- of korpskleding, dan wel toneelattributen. Die Anjeracties werden vanuit De Visbank als hoofdkwartier met inzet van vooral de schooljeugd georganiseerd. Daarbij werd niet alleen de collectebus gehanteerd. Van alles en nog wat werd er verkocht, om een zo groot mogelijke opbrengst te bereiken. De heer Van Minnen was daarin heel inventief. Bloemist Schilder op de Westhavenplaats, als leverancier van anjers, die in de eerste plaats werden gesleten onder de ambtenaren in het stadhuis, toen die nog op zaterdag aanwezig waren, zal met genoegen aan deze tijd terugdenken.

Hoewel er onder zijn invloed veel goeds van de grond kwam, waren er toch ook wel minder geslaagde gebeurtenissen.
Bepaald niet tactisch was de wijze, waarop hij op enig moment de Commissie voor beeldende kunst in de wielen reed. Deze commissie werd in 1958 opgeheven, omdat de particuliere leden onder leiding van apotheker Dolf Backer niet langer hun vrije tijd in het werk van de commissie wensten te steken. Door toedoen van de heer Van Minnen herleefde zij weer in 1960 met mij als ambtelijk secretaris, een voorwaarde die de commissie aan haar heroptreden verbond.
Zij maakte een voortreffelijke start en in 1963 bleek bij de jaarlijkse verdeling van de culturele subsidie een hoger bedrag voor tentoonstellingen te zijn uitgetrokken. Daaraan ontleende de commissie vanzelfsprekend waardering voor het door haar verrichte werk. Wie schetst echter haar verbazing toen het hogere bedrag bestemd bleek voor een tentoonstelling van door middelbare scholieren vervaardigde creatieve uitingen en de heer Van Minnen het organiseren van deze tentoonstelling in eigen hand wenste te houden.

De tentoonstelling, die in de Harmonie plaats vond, werd een enorm succes vanwege de geweldige hoeveelheid ingezonden werk, die slechts door de welwillende medewerking van de fa. Koedood tijdig zichtbaar kon worden gemaakt voor de drommen familieleden die de kunstzinnige produkten van hun telgen wilden bekijken. Een voor herhaling vatbaar succes voor de heer Van Minnen, maar evenzeer verwijten van de boze commissie voor beeldende kunst.

Een ander minder geslaagde ervaring binnen het Vlaardingse betrof het aanbod van de in 1960 40 jaar bestaande Eerste Nederlandse Coöperatieve Kunstmestfabriek om Vlaardingen het in 1955 door architect Rietveld voor de grote beeldententoonstelling in het Park Sonsbeek in Arnhem ontworpen beeldenpaviljoen te schenken.
Als loco-burgemeester nam de heer Van Minnen dit aanbod van directeur W.A. den Bakker in ontvangst. Het zou een plaats moeten krijgen nabij het recreatieoord van de E.N.C.K. aan de Westlandseweg, waar vanaf de ingebruikneming vele indrukwekkende tentoonstellingen van Nederlandse beeldende kunst werden georganiseerd, met ook hier de heer Den Bakker als de grote motor.

Het was geen probleem de schenking van het fraaie paviljoen te aanvaarden, maar wel om een bedrag van ongeveer dezelfde omvang als de aankoop ervan vergde, op tafel te brengen om de noodzakelijke fundering te realiseren.
Deze sublieme kans om een interessant produkt van een groot Nederlands bouwmeester voor Vlaardingen te verwerven, ging daardoor jammerlijk voorbij en dat, terwijl de Vlaardingers door twee grote beeldententoonstellingen in de jaren vijftig in Hof en Oranjepark

Een jeugdmuziekkorps op de Korte Hoogstraat

Binnensingel, jeugdvakantietrein

al zo aan de Nederlandse beeldhouwkunst hadden kunnen ruiken.

In 1960 vierde de heer Van Minnen het feit, dat hij 25 jaar gemeenteraadslid was. Bij die gelegenheid mochten, naast diverse andere organisaties waarbij hij betrokken was, mijn collega's en ik uitvoerig genieten van het al eerder geroemde gastheerschap van de jubilaris. Duidelijk geïnspireerd door de tijdens zijn vakantiereizen naar Scandinavië opgedane ervaringen bereidde hij ons een tafel met tal van specialiteiten uit het visrijke noorden, waarover door wie erbij waren nog steeds met respect wordt gesproken. Niets was hem dan teveel om het zijn gasten naar de zin te maken. Het leek erop, dat hij onder die omstandigheden zelf het meest genoot.

Het begin van het einde van de indrukwekkende loopbaan van de heer Van Minnen betekende achteraf bezien op 8 december 1964 de installatie van de commissie onderzoek culturele behoeften.
Deze commissie was op 14 juli van dat jaar door burgemeester en wethouders ingesteld, om de culturele behoeften in deze gemeente te onderzoeken. De commissie zou zo spoedig mogelijk na de behandeling van de begroting voor 1965 worden geïnstalleerd.
Het was de bedoeling, dat zij binnen 6 maanden advies zou uitbrengen. Tot zolang zou het college geen uitvoering geven aan het principe-besluit tot het in leven roepen van een dienst voor culturele zaken.

Het was bekend, dat de heer Van Minnen niet in het minst behoefte had aan een dergelijk onderzoek. Hij

gaf blijk zelf het beste te weten wat goed was voor Vlaardingen. Node had hij dan ook ingestemd met het leiden van een dergelijke commissie.

In de Nieuwe Vlaardingse Courant werd het gemeentebestuur een culturele noodsprong verweten en de heer Van Minnen het feit dat hij zich omringd had met een gezelschap van vooral vertrouwde gezichten, dat het hem vooral niet lastig zou maken.

Op 22 december ging de commissie van start. Haar werk had aanvankelijk een goed verloop. Voor het einde van de maand juli was het concept-rapport in het bezit van de heer Van Minnen als voorzitter. Deze borg het vooralsnog in zijn bureaula, omdat hij, zoals hij later zou beweren, het rapport „zijn persoonlijke teneur" wilde meegeven.

Het spreekt vanzelf, dat de leden van de commissie daarmee niet gelukkig waren. Een van de van de commissie deel uitmakende gemeenteraadsleden nam het voortouw om aan het ongenoegen van de commissie uiting te geven. Dat gebeurde aanvankelijk in telefoongesprekken met mij als rapporteur. Uiteraard maakte ik de voorzitter deelgenoot van ieder telefoongesprek, maar zonder het gewenste resultaat. Op door commissieleden geschreven brieven reageerde hij evenmin.

Hoewel ieder lid van de commissie de bedoeling had deze onverkwikkelijke gang van zaken niet te laten uitlekken, leek tegen het einde van oktober de maat vol. Enkele gemeenteraadsleden overwogen zich uit de commissie terug te trekken. Alvorens dat te doen, werd er eerst nog een brief aan de voorzitter geschre-

Jeugdvakantieweken in Het Hof

ven. Deze brief leverde een schriftelijke reactie van hem aan een van de gemeenteraadsleden (commissielid) op, waarin stond, dat nog maar even moest worden afgewacht. Hij was met het concept bezig en dat vergde denkwerk en geen bulldozerwerk.

Deze mededeling was wel de druppel die de emmer deed overlopen. De zaak kwam nu in een stroomversnelling, zonder dat de gebeurtenissen die daarop volgden tot een bevredigend resultaat leidden. Het was daardoor niet meer te voorkomen dat deze zaak uitvoerig bij de behandeling van de begroting voor 1966 aan de orde zou komen. Na kritiek van diverse kanten volgde een bloemrijke verdediging van de heer Van Minnen. Na nog enig gesputter kon de voorzitter van de raad echter vaststellen, dat de bereidheid bestond om in het belang van het culturele leven in Vlaardingen toch tot een gezamenlijk eindresultaat te komen.

Groot was dan ook de verbazing toen op de lijst ingekomen stukken voor de vergadering van de raad van 16 december 1965 een schrijven van de heer H.K. van Minnen voorkwam, waarin hij zijn ontslag als lid van de raad aankondigde.
Op woensdag 12 januari 1966 werd in een buitengewone vergadering van de gemeenteraad afscheid van hem genomen.

Daarmee kwam voor mij een eind aan een ruim 7-jarige periode van samenwerking met een man wiens verdiensten voor de gemeente Vlaardingen als van uitzonderlijk belang werden gekwalificeerd, resulterend in de toekenning van de penning der gemeente Vlaardingen in goud.

HERINNERINGEN AAN MIJN VADER

R. v.d. Windt-van Minnen

Vader werd op 21 spetember 1900 geboren. Hij was het derde kind. Er waren namelijk al een zusje van 6 en een broertje van 2 jaar. Later kwamen er nog drie broertjes bij.

Hij vond het altijd leuk om te vertellen, dat hij nog in een kribbe heeft gehangen in de echtelijke bedstee van de kosterswoning aan de Maassluisedijk nr. 7, ingang Zomerstraat (alhoewel hij dat naar alle waarschijnlijkheid niet bewust heeft meegemaakt).

Zijn vader was oorspronkelijk timmerman, maar toen er eind vorige eeuw een koster voor de toen nog enige Hervormde Kerk (de Grote Kerk op de Markt) gevraagd werd, solliciteerde hij naar die functie en werd koster. Dat betekende voor de leden van het gezin, dat ze een heel druk leven kregen. In die tijd hield dat kostersvak heel wat in! Géén telefoon, géén fiets. Géén kachel in de Grote Kerk. Overal gasverlichting. 's Winters stoven zetten!
Het hele gezin, inclusief de moeder moest helpen. Toen vader groter geworden was, ging ook hij met zijn moeder mee om 's morgens vroeg de honderden vuurtesten te plaatsen in de steenkoude kerk.
Omdat de inkomsten van een koster in die tijd niet bijzonder waren, verdiende zijn moeder ook wat bij!

Vader en moeder Van Minnen

Veel vrouwen droegen in die tijd baaien onderrokken. Die konden geen zoom hebben en daarom werd de onderrand geschulpt. Zij had daarvoor gekartelde en geslepen halfronde ijzers in diverse maten. Een holpijp voor gaatjes, een houten hamer en een stuk lood als ondergrond. De stof werd enkele malen op elkaar gelegd om op te schieten. Zo ontstond de geschulpte rand aan de rok, à raison van enkele centen per el. Zo verdiende zij een centje bij!
Zijn vader was niet minder creatief en constructief. Op zolder maakte hij voor de haring- en aanverwante handel stempels.
Uit perenhout sneed en beitelde hij mooie door hemzelf getekende letters en clichés. Zeer knap. Het was altijd haastwerk en hard werken. De kinderen hebben dikwijls moeten rennen om voor schooltijd nog gauw een paar stempels weg te brengen.
Na zijn overlijden hebben de gebroeders Van Minnen het bedrijfje nog een aantal jaren voortgezet.
Vader bezocht na de lagere school in de Hofjesstraat (hoofd van de school was de heer Van Kampen) de Muloschool van de heer Van der Schaar.
Echter vóór zijn 14e jaar moest hij deze school alweer verlaten, omdat het nodig was geld te gaan verdienen. Hij ging werken als jongste bediende bij de visrokerij van de firma Kornaat, die gevestigd was in de Kuiperstraat 30. 's Avonds naar de Handelsavondschool Kennis is macht. Daarna haalde hij er nog enkele diploma's bij!
In 1920 stierven zowel zijn oudste broer als zijn vader, die pas 56 jaar oud was.
Dat betekende verhuizen van de kosterswoning naar de Landstraat 81.
Moeder moest dus samen met de kinderen rond zien te komen. Mijn vader was toen ineens oudste zoon. Met elkaar hebben ze het gered!
Omdat het in de visrokerij slecht ging, moest vader een andere baan zoeken. Hij werd boekhouder bij de Banketfabriek Galetta, Vetteoordskade 23/25, waar hij later met een medefirmant de leiding had en is gebleven tot het bedrijf in 1962 werd geliquideerd. Op 3 september 1982 is het pand gesloopt.

Reeds voor zijn trouwen was vader (net als mijn grootvader) al actief in het verenigingsleven. Hij begon zich ook al snel met politiek in te laten. Mijn ouders waren nog maar kort getrouwd toen vader in 1931 raadslid werd. Beiden waren in die tijd ook actief lid van de

Binnenplaats bokkingrokerij Kornaat, Kuiperstraat

landelijke en plaatselijke Oranjevereniging „De Prince Vlag".
Veel vergaderingen aan huis en dus veel mensen over de vloer. Toen in 1940 de oorlog uitbrak moest deze vereniging zijn activiteiten staken. Na de oorlog is nog geprobeerd er nieuw leven in te blazen, maar dat is niet gelukt.
Mijn ouderlijk huis stond aan de Hofsingel nr. 18. In de woonkamer stond het eikenhouten bureau met zwart blad. Dàt was de plaats waar ik vader dikwijls zag werken. Dè plaats waar óók vele toespraken en gedichten gemaakt werden. Ik vond dat hij prachtig kon dichten.
In de oorlog was ik altijd bang dat de Duitsers vader op zouden pakken, omdat hij pertinent weigerde om ook maar één hand uit te steken voor de bezetters.

Wij hadden in die tijd ook een stukje grond in de buurt van de Parallelweg, waar vader groente kweekte. Soms mochten mijn broer en ik met hem mee. Wij kwamen dan vol trots thuis met een zak vol winterpeen (goed voor in de soep)!

Vader was intussen kerkelijk Ontvanger van de Hervormde Gemeente te Vlaardingen geworden. Dat hield ook in, dat mijn moeder en ikzelf dikwijls meehielpen om de kwitanties te schrijven voor de vrijwillige bijdragen. Hele stapels, waar we stijve vingers van kregen. Daarna moesten we alles op straten en wijken sorteren. Iemand anders ging langs de deuren om de kwitanties te innen.

Na de oorlog, waar wij gelukkig zonder kleerscheuren doorheen gekomen waren, namen de activiteiten van vader steeds toe.
In 1945 was hij wethouder geworden en daarop volgden vele jaren van heel hard werken. Een paar jaar later verhuisden wij naar Hofsingel nr. 3. Het bureau stond wéér in de woonkamer.

Hij werd in 1947 voorzitter van de Vlaardingse Jeugdgemeenschap en het Vacantie Comité, dat van alles organiseerde voor de jeugd én volwassenen, die toen niet met vacantie konden. Het verlichte Hof en Oranjepark dat toen „Droomland" heette, zal ik niet gauw vergeten. Wat was dat mooi en dan dat waterorgel! Zoiets hadden we nog nooit gezien en gehoord. Ik weet nog goed dat het op een zondag zo erg stormde, dat vader en mijn broer Nico urenlang in het Hof in de weer zijn geweest om het waterorgel vast te sjorren, zodat het niet om zou waaien!

De zondagen werden op gepaste wijze doorgebracht. Naar de kerk, 's middags wandelen en dan een bezoek brengen aan Grootmoeder en/of Opa en Oma. Vader speelde ook dikwijls op ons orgel, waarop hij prachtig improviseren kon.

Toen wij nog kinderen waren vond hij het gezellig om met z'n allen spelletjes te doen of bouwplaten in elkaar te zetten. Een enkele maal een roeiboot huren en dan gaan roeien was voor ons een belevenis! Als ontspanning werkten mijn ouders graag in de tuin. Vader zaaide veel plantjes zelf. Zodoende hadden wij altijd een prachtige tuin vol bloemen. Moeders liefhebberij was het kweken van fuchsia's.

Het heeft weinig zin om ál de activiteiten van vader te vermelden. Hij heeft met moeder aan zijn zijde een heel druk en interessant leven gehad. Als het zo eens uitkwam noemde hij haar altijd „mijn kameraad". Zonder haar had hij alles niet kunnen doen. Zij was zijn klankbord.

Ik weet, dat er mensen waren, die niet goed met vader konden opschieten, wat ik soms wel begrijpen kan! Gemakkelijk was hij zeker niet. Zelf ben ik blij dat juist hij mijn vader was.
Hij had een groot sociaal gevoel. Hij heeft veel mensen met raad en daad terzijde gestaan. Hij wendde al zijn krachten aan voor de gemeente en de gemeenschap.

Ter illustratie een citaat uit de afscheidstoespraak van de raad van Vlaardingen op 12 januari 1966:
„Mijnheer de Voorzitter,
Een honderdjarige werd eens gevraagd: „Hoe heb je het zo ver kunnen brengen?" Naar verluidt zou hij geantwoord hebben: „Ik weet het niet; het ging zo maar vanzelf, iedere keer kwam er een jaartje bij. Af en toe dacht ik dat ze mij zouden inhalen, maar eindelijk was ik er toch".
Op diezelfde wijze zou men een 65-jarige raadslid de vraag kunnen stellen: „Hoe ben je zover kunnen komen; hoe hield je het zo lang uit? Ook hier zou geantwoord kunnen worden: Het ging zo maar vanzelf. Af en toe dacht ik: het gaat niet goed, maar tenslotte was ik er toch. Als men mij als jongen van 15 jaar en nog jonger, als ordonnansje meehelpend aan de toen nog vrije verkiezingen had voorspeld: „je wordt nog eens een stadsbestuurder", zou mij dat even onwaarschijnlijk in de oren hebben geklonken als dat men toen zou hebben verteld dat mensen met een raket dagen lang door het wereldruim zouden snellen waarbij ze elkaar zelfs zouden ontmoeten en fotograferen. Het

Handen af van de Schapenwei, 25 april 1979

laatste is gebeurd. Het eerste óók, zij het ook dat stadsbestuurder voorzover mij bekend noch een erkend beroep, noch een erkend ambt is. Men mag aannemen, dat de naam „wethouder" wil zeggen dat de drager daarvan de wet houdt; dat hij ook met die titel, gekozen door en uit de Raad, een stadsbestuurder wordt, blijkt nergens uit. Het schijnt dat dit toch voor velen hetzelfde inhoudt. En het is daarom, dat ik mij de titel van stadsbestuurder durf toe-eigenen, zij het, dat ik mij mijn vele karakterfouten en onvolkomenheden bewust ben.
Om in deze wondere wereld een stad te besturen is geen sinecure. Wij willen het verleden verbeteren; het heden in moderne vormen aan de toekomst overdragen. Het vissersstadje van weleer - wat heeft het toch een boeiende, vol-menselijke geschiedenis - gelegen aan de Maas met zijn dreigingen en hoge vloeden en zijn zegeningen, groeide langzaam uit. De vis maakte plaats voor het industriële produkt; de onveiligheid en ongewisheid van de zee, voor de beschutting van de arbeid aan de wal. Maar andere steden groeiden met ons en maakten zich meester van de ontwikkelingsmogelijkheden van de stad. Ongelijke krachten vochten en vechten voor de suprematie en voor de gelijkberechtigdheid. Dáárom moest, lijkt het zo „Rijnmond" komen. Moge het een „Reine Monde" zijn, een Reine die koninklijk regeert in de Monde die ons wereldje wel mag heten. Wij mogen ons gelukkig achten dat wij vele leden in de Raad van Rijnmond hebben; zelfs twee gecommitteerden herbergt onze goede stad, wat ons het beste doet hopen voor onze zelfstandigheid en onze voorspoed."

Rijnmond is als instituut inmiddels allang verdwenen. De tijd staat niet stil, maar het warme hart voor zijn stad zien en horen we er goed in kloppen.
Ook na zijn afscheid als wethouder bleef hij zich op de achtergrond bezighouden met het reilen en zeilen van Vlaardingen. Vanwege zijn gevoel voor historie deed hij na zijn pensionering mee aan de oprichting van de Historische Vereniging Vlaardingen, die in 1967 na enkele vergeefse eerdere pogingen, tot stand kwam.

In 1966 en 1967 hebben mijn ouders een paar mooie reizen gemaakt naar Noorwegen en Engeland. Van hun reis naar Noorwegen maakte vader een reisverslag voor Groot Vlaardingen.

Zij waren weinig met vakantie geweest, omdat daar geen tijd voor was. Hier konden ze eindelijk volop van genieten.

Tegenslag en verdriet is ook vader en moeder niet bespaard gebleven. Mijn broer Nico werd ernstig ziek en overleed op 2 september 1976. Hij werd slechts 44 jaar.

Ondanks het feit, dat vader altijd heel druk bezig was, heb ik goede herinneringen aan mijn jeugd. Ik zeg weleens: „Zij zijn voor mij soms nog een bron van inspiratie".
Op 82-jarige leeftijd overleed vader na een kort ziekbed. Aan een lang en werkzaam leven kwam helaas een einde!

HET VLAARDINGSE KLOOSTERLEVEN IN DE MIDDELEEUWEN

Jeroen P. ter Brugge

Inleiding

Toen in 1985 bekend werd dat aan de zuidzijde van de Waalstraat een pand gesloopt zou worden, was dit voor de archeologische werkgroep 'Helinium' reden een oudheidkundig bodemonderzoek in te stellen op genoemde locatie (Waalstraat 53). Uit een toen recente publicatie van de hand van L.A. Buijnsters (1) was bekend dat aan de Waal tot in de zestiende eeuw een klooster had gestaan. De opgraving aan de Waalstraat vormde een voortzetting van de eerste voorzichtige stappen naar de reconstructie van de middeleeuwse nederzettingsontwikkeling van Vlaardingen. Een initiatief overigens dat enkele jaren na het graven van een bouwput voor de uitbreiding van het stadhuis ontplooid werd, waarbij op jammerlijke wijze een belangrijk deel van de kloosterkerk met bijbehorend kerkhof vernietigd werd, zonder dat archeologisch onderzoek had plaatsgevonden.
Een middeleeuws archeologisch onderzoek leent zich bij uitstek voor een vergelijking met historische bronnen. Er van overtuigd zijnde dat beide disciplines nauw verwant zijn, werd, parallel aan het archeologisch onderzoek, een historisch onderzoek opgezet. Naast bestudering van de gepubliceerde gegevens werd er naar gestreefd eveneens archiefonderzoek in het project te betrekken. Juist dit laatste resulteerde in een van de eerder verschenen publicaties afwijkende reconstructie.(2)
In dit artikel zal worden getracht aan te geven, welke rol het klooster aan de Waal binnen de Vlaardingse nederzettingsontwikkeling speelde, hoe het binnen een samenleving functioneerde door de tijd heen en hoe de opgegraven archeologische resten geïnterpreteerd dienen te worden.

1 De ontstaansgeschiedenis

1.1 Middeleeuws Vlaardingen

Wandelend door het centrum van Vlaardingen zal men niet direct vermoeden dat deze stad tot een van de belangrijkste middeleeuwse nederzettingen in West-Nederland behoorde. Stagnatie van de groei in de late middeleeuwen, een beperkte economische basis, de stadsbrand van 1574 en een weinig historisch-bewuste omgang met de stad in de laatste honderd jaar zijn hier debet aan.
De bronnen die ons ter beschikking staan beperken zich dan ook tot de schriftelijke meldingen en, zeker niet in de laatste plaats, tot de archeologische gegevens, die de gaten die de historische bronnen laten vallen vaak opvullen. Andere disciplines die bij het onderzoek naar middeleeuwse samenlevingen toepassing vinden zijn de geologie (voor de reconstructie van het toenmalig landschap), aangevuld met gegevens uit de paleobotanie (de studie naar oude vegetatievormen), de historische geografie (de bestudering van de wijze waarop de middeleeuwse mens het natuurlijk landschap inrichtte) en de toponomie (de wetenschap die zich bezighoudt met de verklaring en datering van namen van nederzettingen, percelen, waterlopen etc.).
Binnen het project 'middeleeuws Vlaardingen' heeft de archeologische werkgroep 'Helinium' zich de taak gesteld de middeleeuwse nederzettingsontwikkeling van Vlaardingen te beschrijven en te verklaren.

Reeds in de 8e eeuw bevond er zich op de plaats waar de Grote Kerk staat een nederzetting, bekend onder de naam Vlaardingen. Op de hoog opgeslibde oevers van de getijdekreek 'De Vlaarding', die hier in de Maas uitmondde, hadden zich mensen gevestigd. De locatie moet zorgvuldig zijn uitgekozen: een relatief hoge plaats die toegang bood tot het economisch interessante, nog in staat van 'wildernis' verkerende achterland en gelegen was aan de belangrijke verkeersweg die de Maas in de middeleeuwen was. De ligging aan de Maasmonding maakte dit vroeg-middeleeuwse Vlaardingen tot voorpost van de handel tussen de kern van het Merovingische en Karolingische Rijk en Engeland, Ierland en de Scandinavische wereld. De bij deze handelsnederzetting behorende kerk, één van de eerste in het graafschap Holland, werd in 726/727 aan

Willibrords abdij te Echternach (in het huidige Luxemburg) geschonken.

In de 11e of 12e eeuw werden in verband met overstromingen verhogingen, terpjes, aangelegd, die bescherming tegen het water moesten bieden. Aldus ontstond door 'aaneensmelting' en uitbreding van deze huisterpjes de nu nog duidelijk herkenbare kerkheuvel.
Naast het religieuze/commerciële Vlaardingen groeide de omliggende regio uit tot een agrarisch centrum. De Hollandse graven, als eigenaar van de zogenaamde 'wildernis', stichtten op de zogenaamde 'Hogewerf', bij het Liesveldviaduct, een ontginningskern, de Hof (curtis). Vanuit dit omgrachte terrein werd het achterliggende landschap, waarschijnlijk een uitgestrekt broekbos, via van de Hof afhankelijke boerderijen (mansi) ontgonnen. Het zelfstandige middeleeuwse ambacht Vlaardingerwoud, maar ook de Broekpolder en Zouteveen herinneren in naam aan de oorspronkelijke landschappelijke gesteldheid.
Ter bescherming tegen genoemde overstromingen werden dijken aangelegd die, als relatief hoge plaatsen, tevens geschikt waren voor bewoning. De uit historische bronnen bekende overstromingen uit de 12e eeuw hebben de meeste ontginningen verloren doen gaan.
In de 13e eeuw, toen de ontginningen voltooid waren, trad een versnippering van het grafelijk bezit op. De afhankelijke boerderijen werden in leen uitgegeven en ook de ambachtsheerlijkheid werd in handen van derden gesteld. Hiermee trad een formele scheiding op tussen de handelsnederzetting Vlaardingen - waarvan de kerk met bijbehorende goederen in 1156 door de Echternachse abdij aan de Hollandse graven in eigendom werd gegeven - en het agrarische Vlaardinger Ambacht, dat in diverse eenheden uiteenviel. De heren Van der Wateringhe ontvingen de heerlijkheid Vlaardinger Ambacht in erfleen en de nederzetting rond de kerk kreeg in 1273 een reeks 'stadsrechten'. De stadsgrens eindigde tot in 1407 bij de Blokmakersplaats, de kerkheuvel en een deel van de huidige Hoogstraat omvattend. In dit jaar werd de stadsgrens op last van de Hollandse graaf Willem VI in noordelijke richting verlegd tot even voorbij de plaats waar de korenmolen stond (en nu nog staat). Consequentie hiervan was dat een belangrijk deel van de dorpskern van Vlaardinger Ambacht, bekend als 'voorstad' aan de Kortedijk en Emaus, binnen de stadsgrenzen van Vlaardingen kwam te liggen. De dijkbebouwing van het stuk dijk tussen de Blokmakersplaats en de Kortedijk werd eerst in de 16e en 17e eeuw voltooid.
In de late middeleeuwen, vanaf de 15e eeuw, vond de stad aan de westzijde van de bebouwde kom de mogelijkheid om het aantal huizen te vergroten. In deze periode ontstond bebouwing aan de Waal (noordzijde = Koningsveld) en Achterweg (= Kuiperstraat), Fransenstraat en Paterstraat. Het was ook aan de Waal dat het hier behandelde klooster was gelegen.(3)

1.2 Religieus leven

De Vlaardingse kerk is één van de vroegst vermelde in het graafschap Holland. Reeds in 726/727 moet de kerk bestaan hebben, in welk jaar de door een zekere Heribald, een geestelijke, aan Willibrord gewijde kerk aan de abdij van Echternach werd geschonken. Naast de kerk en daarmee de inkomsten van deze, behoorden ook enige bijgaande, waarschijnlijk onroerende goederen tot het bezit, zoals gorzen waar schapen geweid werden. Over de omvang van dit onroerend goed is weinig bekend. Het mag niet verwonderlijk heten dat de Vlaardingse kerk met bijbehorende handelsnederzetting een grote aantrekkingskracht had op de graven van Holland.In een acte van 1063 (28 december) lezen we dat Dirk III, welbekend van 'de slag bij Vlaardingen' in 1018, en zijn zonen Dirk IV en Floris I de Vlaardingse bezittingen geheel hadden geüsurpeerd (in bezit genomen, gestolen). Op genoemde datum bevestigt de bisschop van Utrecht, in wiens diocees Vlaardingen lag, de kerk en de bijbehorende kapellen te Harga en Schie, voor de helft in het bezit van de abdij van Echternach. Volgens een synodaal besluit waren meerdere kerken in Holland in handen gekomen van de bisschop van Utrecht,waaronder de Vlaardingse kerk. In hoeverre ofwel de Utrechtse bisschop ofwel de abdij van Echternach vrij over de Vlaardingse kerk kon beschikken blijft onduidelijk. De overgeleverde schriftelijke aanspraken vanuit Echternach op de Hollandse kerken (onder andere uit 1147) duiden op een voor deze abdij onbevredigende situatie. In 1156 tenslotte kwam het tot een officiële ruil tussen de abt van Echternach en graaf Dirk VI van Holland. De Hollandse kerken kwamen definitief in handen van de graaf, die daarvoor 120 gemet

land op Schouwen aan Echternach in ruil gaf. De Hollandse graven brachten de Vlaardingse kerk, geheel of gedeeltelijk, onder het beheer van het klooster in Egmond. Een midden 12e-eeuwse opsomming van afhankelijke huislieden van de abdij Egmond, behorende bij de Vlaardingse kerkegoederen, wijst nog op de oude betrekkingen met Echternach. Vermeld wordt de jaarlijkse afdracht van een rente op het feest van Sint-Willibrord.

In 1967 en 1968 werd onder leiding van de voormalige Rotterdamse stadsarcheoloog C. Hoek een opgraving in de Grote Kerk uitgevoerd. Hier werd het restant van een mogelijk in het midden van de 12e eeuw gebouwde tufstenen kerk aangetroffen, die opvalt door de voor die tijd grote afmetingen.
Tegelijk met de handelsnederzetting verloor ook de kerk haar centrale functie. In de omliggende steden en dorpen werden kerken en/of kapellen gesticht. De inkomsten van de Vlaardingse kerk namen evenredig af. In later eeuwen werd de kerk in fasen herbouwd en aangevuld. In de 15e eeuw vond de kerk, een zogenaamde kruiskerk zoals te zien op de kaart van Van Deventer (±1560), haar voltooiing. In 1574 brandde de kerk grotendeels af om als hallenkerk herbouwd te worden.
Over het functioneren van de Vlaardingse kerk in de middeleeuwen zijn we slecht geïnformeerd. Van enkele pastoors en kapellen in de kerk kennen we de naam. Over de religieuze beleving is helaas weinig in de bronnen overgeleverd. In de late middeleeuwen krijgt Vlaardingen een tweede kerk binnen zijn stadsgrenzen.Aan de Waal treffen we dan een kloosterkerk aan die op de oudst bekende afbeelding van Vlaardingen (ca. 1540) is weergegeven.(4)

Jacob van Deventer (ca. 1560), detail met Waal, kloosterkerk en andere gebouwen van het kloostercomplex

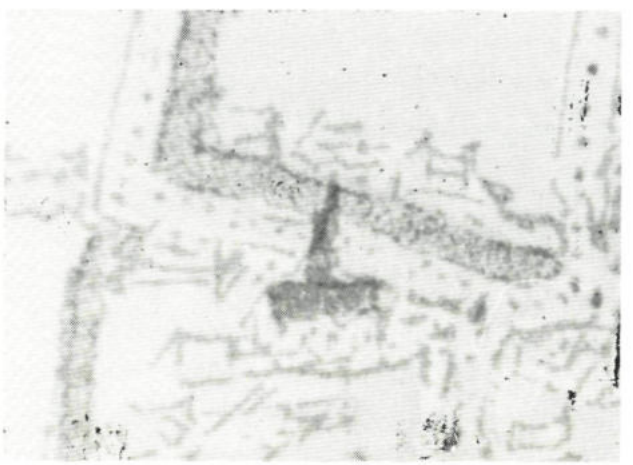

1.3 Stichting en naam

Van het Vlaardingse klooster zijn in vergelijking met andere Hollandse kloosters weinig archiefstukken bewaard gebleven. Dit kan verklaard worden uit het feit dat het klooster in 1557 werd opgeheven en de overgebleven kloosterlingen in het klooster Nazareth te Leiden intraden. Bij de verhuizing zullen alleen de meest essentiële officiële acten meegenomen zijn. Bovendien wekt het Vlaardingse klooster niet de indruk één der meest welgestelde te zijn geweest, zodat aan archiefvorming weinig stukken ten grondslag lagen.

De oudst bekende oorkonde betreffende een Vlaardings klooster dateert van 12 januari 1465 (1466) (5). Dat het hier echter om het hier te behandelen klooster gaat, is twijfelachtig. In deze acte verleent de Utrechtse bisschop David van Bourgondië aan de zusters van de derde orde van Sint-Franciscus te Vlaardingen (zogenaamde 'tertiarissen') toestemming over te gaan tot de orde van Sint-Augustinus. Zij kwamen hiermee onder het toezicht van het kapittel van Sion te Delft, dat op het hoogtepunt meer dan 25 aangesloten kloosters kende. In de bronnen komen de augustijnessen meestal voor als 'regularessen', in tegenstelling tot de franciscanessen, die veelal als '(grauwe) zusters' te boek staan. De overgang van de franciscaner orde naar de orde van Sint-Augustinus was een in de tweede helft van de 15e eeuw veel voorkomend fenomeen. Onder invloed van het religieus reveil van de 'Moderne Devotie' vond een herleving van vroomheid plaats, die zich uitte in een strengere godsdienstbeleving. In het kader van deze 'geestelijke promotie' verzochten en verkregen de priorin en het convent van de regularessen te Vlaardingen toestemming van de landsheer, Philips van Bourgondië, (5 februari 1466) en van bisschop van Utrecht, David van Bourgondië (3 april 1466), in wiens bisdom Vlaardingen lag, om te verhuizen naar een gezondere omgeving (6). In het consent van Philips van Bourgondië, evenals de andere goedkeurings-

acte tot op heden onbekend gebleven, worden de redenen van het vertrek met name genoemd. Hier staat:

"...die plaetse dair zij nu ter tijdt inwonende sijnde zeer vuchtich (vochtig) ende romatyck (reumatiek verwekkend) is ende dat sij mitsdien seij oick die penitencie (boetedoening) ende t geestelyck leven die zij na hoir orde houden moeten dickwil (dikwijls) zeer trach ande cranck worden..."

De regularessen vestigden zich, blijkens de bisschoppelijke goedkeuring, in Rijswijk, in de woning van Harper Uten Broek, op de plaats waar later de buitenplaats Leeuwendaal gebouwd werd. De bisschop stelde wel de voorwaarde dat het klooster Nazareth genoemd zou worden.(7) De oude naam van het Vlaardingse klooster leidt tot enige verwarring. In de landsheerlijke acte wordt gesproken van het "...convent van der regularesen van het Sinte Margrieten cloester...binnen...Vlaerdyngen...", terwijl de bisschop aan hetzelfde klooster de naam Sinte-Caecilia verbindt. Het moge duidelijk zijn dat er een fout is gemaakt door één van beide kanselarijen, waar de acten werden opgesteld. Welke van beide patroonheiligen naamgever van het Vlaardingse klooster was, blijft onduidelijk. Opvallend is evenwel dat het klooster, dat in Vlaardingen aan de Waal stond, de naam Sinte-Caecilia droeg. Mogelijk heeft de kanselarij van de landheer zich vergist en de namen van de beide Vlaardingse kloosters verwisseld. Niet ondenkbaar is het ook dat direct na het vertrek van de regularessen naar Rijswijk nieuwe zusters, van de derde orde van Sint-Franciscus in de oude kloostergebouwen getrokken zijn en tegelijk de naam van de oude patroonheilige hebben aangenomen. Het wordt uit de stukken niet duidelijk waar in Vlaardingen zich het oude, naar Rijswijk uitgeweken, klooster bevond. Veel tertiarissenkloosters vonden hun oorsprong in een particuliere religieuze samenlevingsvorm. In de geest van de Moderne Devotie en van de hieruit spruitende striktere naleving van het Woord Gods besloten leken hun leven aan de godsdienst te wijden. Particulieren stelden hier hun woning voor ter beschikking. In later tijd kon een dergelijke stichting, zeker na toetreding tot een officiële orde, uitgroeien, waarmee het bijbehorende kloostercomplex in omvang toenam. Met toestemming van de wereldlijke en geestelijke overheden kon bijvoorbeeld een kloosterkerk worden gebouwd.

Voor een dergelijk kloostercomplex, mogelijk dus de woning van een particulier, zijn in Vlaardingen geen aanwijzingen gevonden, hetgeen echter niet het tegendeel van de aanwezigheid hoeft te betekenen. De mogelijkheid dat de regularessen aan de Waal woonden, kon vooralsnog niet archeologisch worden aangetoond. De idee dat een deel van de zusters, na de toetreding van de anderen tot de orde van Sint-Augustinus, trouw bleef aan de orde van Sint-Franciscus lijkt niet op te gaan. Het klooster was van orde veranderd en daarmee waren alle bezittingen, waaronder het kloostercomplex zelf, onder augustijner toezicht komen te vallen. De enige mogelijkheid zou dan zijn dat het complex na vertrek naar Rijswijk aan een andere groep religieuzen (tertiarissen) werd verkocht.

Over de stichting van de beide kloosters is niets bekend. Waarschijnlijk moet hun beider oorsprong gezocht worden in genoemde particuliere religieuze samenlevingsvormen, waarbij gelovigen als seculieren en later als regulieren de derde orde van Sint-Franciscus aanhingen.

Het bij het archeologisch onderzoek aan de Waalstraat aangetroffen muurwerk en dateerbaar aardewerk wijzen op een ouderdom van de eerste vestiging van bewoning rond het midden van de vijftiende eeuw. Vergelijking met andere kloosters van dezelfde orde in andere steden laat stichtingen vanaf de late 14e eeuw tot ver in de 15e eeuw zien.(8)

2 De Orde

2.1 Ontstaan van de orde

Zowel het klooster aan de Waal als het naar Rijswijk vertrokken convent behoorde van oorsprong tot de derde orde van Sint-Franciscus.

Naamgever van de franciscaner orden was Franciscus van Assisi (1181/2-1226). Na een periode van jeugdige losbandigheid kwam hij door toedoen van ziekte en teleurstelling tot inkeer en wijdde zijn leven door middel van boetedoening (penitentie) aan Christus. Hij verzamelde een grote groep mensen om zich heen die, net als hijzelf, strikte armoede onderhielden.

Al bedelend trokken zij door het land, waar zij het Woord Gods verkondigden en tot penitentie opriepen. Zijn evangeliserende werkzaamheden werden aanvankelijk door de gevestigde clerus met argusogen bekeken. In feite kunnen Franciscus' activiteiten gezien worden als een reactie op de steeds meer in luxe en

weelde levende geestelijke overheid. Toch kreeg tenslotte Franciscus van de paus toestemming een regel aan te nemen, waarmee de franciscaner orde was ontstaan. Zijn volgelingen, 'minores' of minderbroeders, stichtten nu door heel Italië kloosters en later in de rest van West-Europa. Naast deze eerste orde van minderbroeders kwamen in respectievelijk 1221 en 1223 de tweede en derde orde van Sint-Franciscus met eigen regels tot stand. De tweede orde was bestemd voor vrouwen. Zij werden clarissen genoemd naar één van de eerste vrouwelijke volgelingen van Franciscus, de heilig verklaarde Clara. De derde-ordelingen, in het Latijn 'tertiares', waren van oorsprong leken zonder specifieke regel. In 1289 werd de toen reeds bestaande orde door Paus Nicolaas IV in zijn bul 'Supra Montem' goedgekeurd. Naast de lekevolgelingen van de derde orde bestonden er nu ook regulieren die de drie kloostergeloften (kuisheid, armoede en gehoorzaamheid) aflegden. De derde orde kende zowel mannelijke (tertianen) als vrouwelijke (tertiarissen) volgelingen. Als oorspronkelijke lekenorganisatie was de derde orde vrij populair. In het graafschap Holland waren het de vrouwen die zich in deze orde verenigden.(9)
De augustijner orde, waartoe de naar Rijswijk vertrokken Vlaardingse kloostergemeenschap in 1465 overging, is vernoemd naar Sint-Augustinus (354-430). Deze voormalige 'rhetor', een persoon begaafd in de welsprekendheid,werd in 396 bisschop van de vroeg-christelijke gemeenschap van Hippo Regius (Noord-Afrika). Hij stelde een leefregel op voor gemeenschappen die reeds een kloostergelijk leven leidden. De augustijner orden staan als strenger dan de franciscaner te boek. Niet alleen legden de augustijner kloosterlingen de kloostergeloftes af, ook betrachtten zij een contemplatief leven, de clausuur eerbiedigend (de beslotenheid binnen de kloostermuren).(10)

2.2 De Nederlandse tertiarissen

De binnen het bisdom Utrecht gelegen tertiarissenkloosters waren voor een groot deel aangesloten bij het zogenaamde 'Utrechtse Kapittel' van de derde orde van Sint-Franciscus. Dit kapittel stond onder leiding van een algemeen overste, die voor vier jaar door de algemene vergadering, waarin de oversten van alle aangesloten kloosters vertegenwoordigd waren, werd aangesteld. Het kapittel zag toe op de ontwikkelingen die zich op religieus gebied voordeden en formuleerde kapittelbesluiten aangaande de leefregels, vergelijkbaar met een huishoudelijk reglement. Naast deze besluiten dienden de kapittelstatuten als een geheel van algemene regels. Jaarlijks kwamen de afgevaardigden van de aangesloten kloosters bijeen voor de genoemde vergadering in een van tevoren vastgesteld klooster. Uit de bewaarde kapittelverslagen is niet gebleken dat één van de beide Vlaardingse kloosters bij het kapittel was aangesloten. Hoewel men in Vlaardingen dus niet onder de autoriteit van het kapittel viel, zullen de hier opgestelde regels over het algemeen wel nageleefd zijn. De zogenaamde 'visitator', die jaarlijks het reilen en zeilen van een klooster moest inspecteren en ontoelaatbare toestanden onder de aandacht van de bisschop moest brengen, zal er op hebben toegezien dat de praktijk weinig afweek van de regels die het kapittel vaststelde.(11)
De toetreding tot het klooster werd voorafgegaan door een onderzoek naar de zuiverheid van het geloof. Als de kandidaat-zuster goed beoordeeld werd volgde de 'inkleding'. De adspirant werd op plechtige wijze het gewaad van de orde, een grijze mantel, waaronder een wit of zwart wambuis of witte kiel, omgehangen ('grauwe zusters'). Een proefjaar volgde. Als dit jaar naar behoren werd volbracht, dan kon de adspirant volgens de officieel geldende kloosterregel geprofest worden. Na toetreding tot de kloostergemeenschap was de weg terug naar het wereldlijke leven niet meer toegestaan. Een groot deel van de dag bestond uit het uitspreken of zingen van gebeden. Deze gebeden, de zogenaamde 'getijden', werden zeven maal per dag ten gehore gebracht. Naar het tijdstip waarop gebeden werd, heetten de getijden; de metten (bij het eerste ochtenduur), de prime (rond 6 uur 's ochtends), de terts (9 uur 's ochtends), de sext (12 uur in de middag), de none (3 uur 's middags), de vespers ('s avonds) en de completen (einde van de dag). Het Vlaardingse klooster aan de Waal ontving volgens acte d.d. 20 juli 1497 jaarlijks 8 pond Hollands voor het zingen van getijden ter nagedachtenis aan de Heer van Vlaardinger Ambacht, Hendrik IV van Naaldwijk, zijn vrouw Machteld van Raaphorst, hun beider voorouders en voor hun nakomelingen.(12)
Voor een jaarlijkse memoriedienst ter nagedachtenis van de vrouw van Kerstant Dammeszn ontving het klooster volgens een acte van 25 oktober 1518 1 pond per jaar (13). Twaalf Karolus gulden ontving het kloos-

ter jaarlijks volgens testament d.d. 24 december 1539 voor het zingen van getijden voor opsteller Willem Goudt, Raad en Ontvanger-Generaal van de bede van de keizer in Holland, en zijn vrouw jonkvrouw Marie Gerritsdochter.(14) Het testament bevat de voorwaarde dat, als de getijden om welke reden dan ook niet gezongen werden, de twaalf gulden gelijkelijk verdeeld zou worden tussen de Heilige Geest (geestelijke instelling) te Vlaardingen en het bedoelde klooster.

2.3 Visitatie

Volgens de al eerder genoemde oorkonde van 1465 stond het Vlaardingse augustijnessenklooster onder toezicht van het 'Kapittel van Sion' te Delft.
Vanuit dit kapittel werd een visitator naar het Vlaardingse, al spoedig Rijswijkse, klooster gezonden om het algehele functioneren, met name op religieus gebied, te beoordelen. Bij wantoestanden konden van hogerhand door het kapittel of door de bisschop maatregelen genomen worden. In de regel vond eenmaal per jaar een visitatie plaats.
De oudst bekende oorkonde betreffende het klooster aan de Waal (d.d. 18 augustus 1468) doet melding van het toezicht over het klooster door de 'opservanten der minrebroederen binnen Delff'.(15) Bij het vertrek van het tweede klooster uit Vlaardingen naar Leiden (1557) was het de 'minister provinciaal van de Sint Franciscusorde der Opservanten bij den Hove van Holland', die namens de Vlaardingse kloostergemeenschap onderhandelingen voerde met de stad Vlaardingen over de in Vlaardingen gelegen kloostergoederen. (16) Hieruit mag de bemoeienis van de provinciale franciscaner beweging blijken, die waarschijnlijk het vertrek uit Vlaardingen had geëntameerd.

2.4 De Kloosterlingen

Over de verhoudingen binnen de beide Vlaardingse kloostergemeenschappen wordt uit de beschikbare bronnen weinig duidelijk. Slechts voor het klooster aan de Waal zijn enige verwijzingen aangetroffen.
De kloostergemeenschap stond onder leiding van een mater of moeder; ook werd de term priorin gehanteerd. Van één mater kennen we de naam: Fijtgen Aerntsdr. In 1552 vond een inventarisatie plaats van diegenen die hoefslagplichtig waren voor het stuk dijk dat de zogenaamde 'Put' (bij de korenmolen, de Voorstraat en het Emaus) omsloot. Het Vlaardingse klooster was eigenaar van een stuk land dat aan de dijk lag. Als bezitter van een dergelijk perceel was het klooster een bepaalde belasting ter onderhoud van waterstaatkundige werken verschuldigd. In genoemd jaar werd de 'Put' afgedamd, waarna het klooster een nieuw dijkperceel, een hoefslag, waarover belasting verschuldigd was, kreeg toegewezen. Als vertegenwoordigster van het klooster werd de naam van de mater bij deze gelegenheid vermeld. (17) Naast de mater was er ook een pater aan het klooster verbonden, die een eigen woning tot zijn beschikking had, gelegen aan de voormalige Paterstraat (die op een andere plaats lag dan de tegenwoordige). Het uitvoeren van bepaalde katholieke riten was alleen aan mannen toegestaan. Het voorlezen van de mis en het bedienen van de sacramenten behoorden tot de taak van de pater. De naam van één van de paters is tijdens een onderzoek bekend geworden: Gysbertus Nicolaaszn (1528). (18)
Het aantal kloosterlingen dat het klooster aan de Waal door de tijd heen bewoonde, blijft onduidelijk. Opsommingen van inwoners ontbreken. Vergelijking met andere kloosters laat zien dat kloosters als het Vlaardingse tussen de 10 en 40 bewoonsters telden. Van één van de zusters is de naam overgeleverd. In 1552 ontvangt het klooster een lijfrentebrief van Marritgen Adriaensdr. (19) Dezelfde Marritgen Adriaensdr komt voor in een lijst van zusters die als gevolg van de Reformatie uit het klooster Nazareth te Leiden (waarheen de Vlaardingse zusters in 1557 trokken) zijn gezet, maar nog wel alimentatie ontvangen (1581). Als enige van de in 1581 vermelde 20 zusters van Nazareth is zij aanwijsbaar uit Vlaardingen afkomstig, niet alleen door haar naam, maar vooral door het toevoegsel 'van Vlaardingen". (20) In 1602 wordt zij, 62 jaar oud,voor het laatst betaald. In het register van 1603 en volgende ontbreekt zij, waaruit geconcludeerd kan worden, dat zij voor 1603 is overleden. (21)

De „oude" Paterstraat of Koeiesteeg richting Schoolstraat. De twee grote panden in het midden behoorden in oorsprong tot het Kloostercomplex (het zgn. Paterhuis)

3 Het domein

3.1 De gebouwen

Het kloostercomplex

Slechts van het klooster dat tot in 1557 in Vlaardingen bestaan heeft, kennen we de exacte locatie. Het kloostercomplex was gelegen aan de zuidzijde van de Waal, die in 1869 gedempt werd. Aan de oostzijde werd het complex begrensd door de (oude) Paterstraat, ook wel Koeiesteeg genaamd. Deze lag in vergelijking met de huidige Paterstraat een stuk oostelijker, ongeveer op de plaats van de huidige Bacalod-passage. Als gevolg van de nieuwbouw van het stadhuis in 1976 moest de aloude Paterstraat, in het verlengde van de Kuiperstraat, wijken. De Dijksteeg, in het verlengde van de oude Paterstraat, vormde het vervolg van de oostelijke begrenzing tot aan de Maassluissedijk, die de zuidelijke grens uitmaakte. De westelijke grens bestond uit de zogenaamde Zusterkade, die ook langs de Biersloot liep. De Zusterkade vormde hier de waarschijnlijk wat hogere kant van de Poeldijksewetering, die op de hoek van de Waal met de Biersloot in contact stond met deze waterlopen, evenwel afgesloten door een schot met windas.

De beschikbare bronnen melden weinig over de precieze locatie van de diverse kloostergebouwen. Een aantal gebouwen wordt genoemd in het register van de 10e penning. Met name het register over 1561 gaat vrij uitvoerig in op de nog aanwezige opstallen. Ten tijde van dit register waren de Vlaardingse zusters reeds vier jaar uit hun vroegere woonstad vertrokken. Hun goederen, gebouwen en landerijen werden vanuit Leiden verpacht aan particulieren, aan welk feit we het

te danken hebben dat er iets over de opstallen geschreven is. Als geestelijke instelling hoefde het Vlaardingse klooster immers geen belasting te betalen, hetgeen in de registers van de 10e penning over 1553 resulteerde in een korte vermelding dat het klooster niet betaalde. Nu het beheer over en gebruik van de opstallen en landerijen niet meer in handen van de zusters was, moesten de pachters de belasting weldegelijk opbrengen. De Rotterdammer Pieter Allertszn huurde zo het 'bouhuijs' oftewel de boerderij van het klooster met "die werff...(van de),..susteren eerthijs te Vlaerdinck" voor 12 Karolus gulden per jaar. De boerderij stond aan het einde van de Schoolsteeg, aan de westzijde van de oude Paterstraat of Dijksteeg. Volgens een vermelding van 1598 was het 'bouhuijs' in dat jaar reeds afgebrand (22). Waarschijnlijk stond 'taffgebrande bouhuijs' ruim 20 jaar aan de Paterstraat zonder verder gebruik. In 1574 trof immers een catastrofale stadsbrand Vlaardingen, waarbij ook het 'bouhuijs' aan de vlammen ten prooi viel.
Daar vlakbij stond het huis dat de priester Jan Symonszn huurde van de zusters. Hoogstwaarschijnlijk gaat het hier om het zogenaamde Paterhuis, de woning van de pater van het klooster. Buijnsters (23) heeft het aannemelijk gemaakt dat het paterhuis de stadsbrand heeft doorstaan en pas in de jaren'60 van deze eeuw onder de slopershamer is gevallen. Het is niet bekend of genoemde Jan Symonszn pater van het klooster was. De reden van vertrek uit Vlaardingen van de kloostergemeenschap was o.m. het gebrek aan een pater. Dat genoemde Jan Symonszn kloosterpater was, lijkt dus niet waarschijnlijk. Als priester van de Vlaardingse kerk komt hij eerder in aanmerking. Ook een andere notabel, de baljuw van Vlaardingen, woonde in een huis

Gravure ca. 1745 van de zuidzijde van de Waal. De panden rechts dateren van direct na de uitgifte van de diverse percelen door de stad rond 1590

van het klooster. Dit pand was gelegen aan de zuidzijde van de Waal, als laatste op het kloosterterrein voor de wetering. Mogelijk gaat het hier om het materhuis. Het door Pieter Allertszn gehuurde weeshuis van de zusters kan mogelijk geïdentificeerd worden als het zusterhuis. (24) Na de confiscatie van de kloostergoederen ten tijde van de Reformatie werd het kloostercomplex gedurende enkele jaren door de stad Vlaardingen beheerd. Een klein gedeelte van de percelen wordt aangeduid met de term 'in het zusterhuis'. Dit verblijf van de zusters, mogelijk ook als werkruimte dienende, was kennelijk gesloopt of volledig door brand verwoest (1574). (25) Niet uit schriftelijke bron bekend maar op tweeërlei grond toch duidelijk aanwijsbaar, is de kloosterkerk.
De kerk is op de oudst bekende kaart van Vlaardingen (van ca. 1540) herkenbaar. Opvallend is de gelijkenis met bijvoorbeeld de Amsterdamse, Goudse en Delftse kloosterkerken: een eenvoudig eenschepige kerk met zadeldak, waarop zich in het midden een klein torentje bevindt. Ook Van Deventer (ca. 1560) toont een vergelijkbare kerk, gelegen aan de Waal. Andere 16e-eeuwse kaarten beelden de zuidkant niet of onduidelijk af. Een ander bewijs voor de aanwezigheid van de kerk vormen de vondsten van (menselijke) inhumaties even achter de gevellijn van de Waalstraat. Ter hoogte van de meest recente nieuwbouw van het stadhuis en onder de huidige Paterstraat zijn in 1910 en bij genoemde nieuwbouw meerdere begravenen aangetroffen. (26) Het betrof in 1910 acht 'geraamten in kisten, die lagen in richting oost-west, de hoofden naar het westen'. In 1976 zijn meerdere graven ruw verstoord zonder dat archeologisch onderzoek had plaatsgevonden. Ook een trapeziumvormige doodskistdeksel werd bij deze gelegenheid waargenomen (27). Deze graven hebben ongetwijfeld ín of in de directe omgeving van de kloosterkerk gelegen. Bij genoemde nieuwbouw werden eveneens bakstenen muurwerken van rode steen gezien, direct onder de gevellijn van de Waalstraat. Waarschijnlijk is een groot deel van de kloosterkerkfundatie en de bijbehorende begraafplaats (gewijde grond) bij deze gelegenheid vernietigd. Een les voor de toekomst ! ?
Voorafgaand aan de nieuwbouw ter plekke van de Waalstraat 53 en 55 kon in 1984 en 1985 wel archeologisch onderzoek plaatsvinden. Hier werden twee parallelle muurwerken aangetroffen, zonder twijfel behorend tot één van de kloostergebouwen, die met meerdere versnijdingen opvallend goed waren gefundeerd. Alles wees erop dat deze fundamenten meer hadden gedragen dan een gewoon woonhuis. Het langste fragment muurwerk (7.5 meter) bevond zich recht onder de gevellijn van de Waalstraat, in de zestiende eeuw fungerend als basis voor opgaand muurwerk van nieuwe woonhuizen. Een korter fragment (2 meter), waarschijnlijk een binnenmuur, bevond zich parallel op ca. 5,5 meter afstand van de eerste. Dit fundament eindigde, mogelijk als binnenmuur, en was hier goed afgewerkt, zodat er geen sprake kan zijn van een gedeeltelijk gesloopt fragment. Het langste muurfragment was geplaatst op een staketsel van houten paaltjes. Het is onduidelijk of deze paaltjes als fundatie-element dienden of als onderdeel van een oudere houten beschoeiing van de Waal. Een ca. 25 cm dikke baksteengruislaag onder de eerste laag stenen behoorde duidelijk tot het muurwerk. Het formaat van de stenen en de rond de muurwerken aangetroffen aardewerkscherven duiden op een datering van de bebouwing rond het midden van de 15e eeuw. Een toewijzing van het muurwerk aan een van de genoemde gebouwen is in deze fase nog niet mogelijk. Uitgebreid archeologisch onderzoek zal duidelijk moeten maken hoe de inrichting van het kloosterterrein er heeft uitgezien. Zo is bijvoorbeeld nog volstrekt onduidelijk hoe groot het gebouw is geweest waarvan de muurresten zijn aangetroffen.

Aantekeningen-schets van stadsarchivaris Sigal uit 1929 naar gegevens van J. Hoogendijk Kz over de vondst van doodskisten en geraamtes aan de „Gedempte Waal"

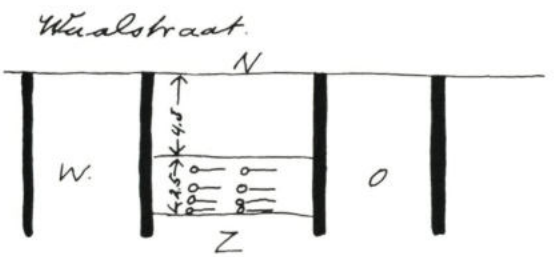

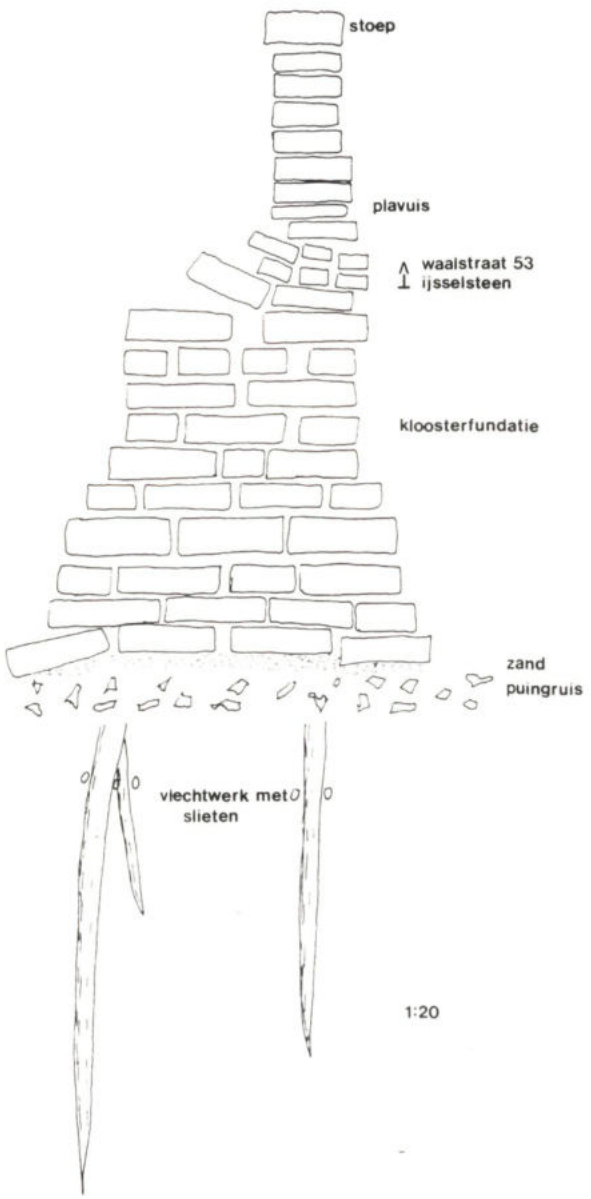

Doorsnede door het fundament van een van de kloostermuren (waarschijnlijk zuster- of weeshuis), waarop in de late 16e eeuw een klein woonhuis werd gebouwd (Waalstraat 53)

3.2 Grondbezit, erfpachten, renten en een schenking.

3.2.1. Land behorend tot het kloostercomplex

Landbezit was één van de pijlers waarop een kloostergemeenschap in economisch opzicht rustte. Dit land kon dienen voor eigen behoefte en bewerking of het kon worden verpacht tegen een pachtsom. Het land dat binnen het kloostercomplex was gelegen en waarop het 'bouhuijs' stond, zal door de zusters zelf zijn geëxploiteerd, al dan niet met hulp van derden. Bekend is ook dat op dit land, naast een 4 morgen groot weiland, twee boomgaarden waren gelegen. Bedoeld worden de kleine en de grote zusterenboomgaard, beide gelegen tussen de kloosterbebouwing aan de Waalstraat en het latere Westnieuwland. Gezien de omvang van de boomgaarden zal de verkoop van fruit een relatief belangrijke bron van inkomsten zijn geweest. Na de confiscatie van de kloostergoederen kwamen de boomgaarden onder het beheer van de stad Vlaardingen, die deze verpachtte aan particulieren. De molenaar Dirck Willemszn huurde zo van 1579 tot 1593 de grote zusterboomgaard, terwijl hij ook andere landerijen, voormalig kloosterbezit, pachtte. Na de annotatie (het in financieel beheer nemen) van de kloostergoederen door de Staten van Holland en de steden (1573) werden in 1581 ook de opbrengsten van enkele percelen bestemd voor het onderhoud van de in 1574 opgerichte Leidse universiteit. In het laatst genoemde jaar besloten de Staten, dat uit de inkomsten van de Leidse kloosters jaarlijks *f* 800,- ter financiële ondersteuning van de universiteit moest worden getrokken. Wel dienden de zusters en monniken die bij Leidse kloosters aangesloten waren geweest, uit dezelfde opbrengsten gealimenteerd te worden.
Het Leidse klooster Nazareth, oftewel de 'grauwe zusters', waar de Vlaardingse kloosterlingen in 1557 naar toe waren uitgeweken, bezat als rechtsopvolger van het Vlaardingse klooster nog 2 percelen in Vlaardingen alsmede enkele percelen in de Babberspolder en Noord-Kethel. Het gaat hier voor wat de Vlaardingse goederen betreft om twee percelen die onderdeel uitmaakten van het oorspronkelijke kloosterbezit. Het grootste perceel land (4 morgen) werd gehuurd door Dammes Adriaenszn Speck en was ten zuiden van de grote zusterboomgaard gelegen, aan de andere kant van een scheidingsslootje, in het zuiden begrensd door

de Maassluissedijk, tussen de wetering en de Dijksteeg. Ook de pachtopbrengsten van een tweede perceel binnen Vlaardingen, groot 1 morgen, kwamen ten goede aan de universiteit. Het lag buitendijks, strekkende van de Maasdijk tot aan de Maas, en werd gepacht door de eerder genoemde Dirck Willemszn. Evenals bij het door Dammes Adriaenszn gepachte land werd steeds een pachtovereenkomst voor de morgen voor vijf jaar aangegaan. De beide Vlaardingse landerijen werden in 1641 door de rentmeesters van de universiteit verkocht. Vanaf 1611 huurde Jacob Adriaenszn Tempelaer, ook wel 'Timpel' genoemd, de vier morgen, en Willem Dirckszn, waarschijnlijk de zoon van Dirck Willemszn, nam in 1616 de pacht over. In 1627 blijkt Willem Dirckszn te zijn overleden. Zijn weduwe wordt nu als pachter vermeld. (29)
Volgens de Vlaardingse verpondingsboeken (registers waarin belastingopbrengsten werden genoteerd) uit 1628 en 1632 werden de bedoelde vier morgen gebruikt als weiland. Het perceel werd als 'naest besteland' gekwalificeerd, hetgeen een hoge verpondingsaanslag betekende. (30)
De typering 'besteland' werd gegeven aan land dat de grootste opbrengst leverde. Het ging hierbij om die landerijen die in de kleizônes, met name langs de Maas, waren gelegen. Het achterland, met hoofdzakelijk veen als subtraat, kreeg de kwalificatie van 'quaetland', resulterend in een lage verpondingsaanslag. Uit de Vlaardingse verpondingscohieren blijkt dat de één morgen van Dirck Willemszn in de polder 'Grote Vettenoordt' was gelegen, gedeeltelijk in eigendom van de erfgenamen van 'Joffrouw Clara van Sparwoude'. Tot het perceel, volgens de Vlaardingse bronnen 1 morgen en 5 hond groot, behoorde 1 hond buitendijks, gelegen buiten de zomerkade, als grasland aan de Maas.

3.2.2. Landbezit buiten het kloostercomplex

Veel kloosterinkomsten werden verkregen uit de opbrengsten van verpachte landerijen. Van een aantal percelen van de Vlaardingse kloosters is de ligging, maar ook de eigendomsherkomst bekend.
Met de verhuizing van het Vlaardingse augustijnessenklooster naar Rijswijk, kwamen eigendom en beheer van de oorspronkelijk Vlaardingse kloostergoederen aldaar terecht. In het archief van het klooster Nazareth te Rijswijk, dat in het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage bewaard wordt, is een aantal schenkingsoorkonden bewaard gebleven, die aan de Vlaardingse oorsprong van het klooster herinneren. Onder de landerijen bevinden zich twee percelen, één in Vlaardinger Ambacht en één in Maasland, die tot het orginele bezit behoord zullen hebben. Het Vlaardingse bezit bestond uit 4,5 morgen land. Tesamen met 5,5 morgen land in het ambacht Harg (bij Kethel) was dit verkregen uit het bezit van mr. Phillip Martijnszn, doctor in de medicijnen. Of hij de schenker of de verkoper is geweest blijkt niet uit de acten. Mogelijk zijn de landerijen door vererving of door intreding in het klooster van een familielid in het bezit van het klooster gekomen. De eigendomsbewijzen, de zogenaamde 'transportacten' waarbij de landerijen aan mr. Phillip verkocht werden (d.d. 19 november 1443), zijn in genoemde archief bewaard gebleven. (31)
In Maasland bestond het bezit uit tien morgen land aan de Grote Vaart, waarmee de Bonervliet bedoeld wordt. Dit land werd op 10 maart 1459 aan Martijn Aernt Dirckszn, priester, verkocht. De wijze van verwerving door het klooster is onbekend. (32)
Van het andere Vlaardingse klooster is weinig van het externe landbezit bekend. Eigendomsbewijzen worden in het Leidse stadarchief bewaard. Als rechtsopvolger van het Vlaardingse tertiarissenklooster bezat het Leidse klooster Nazareth (niet te verwarren met het Rijswijkse Nazareth) diverse Vlaardingse landerijen. De oudst bekende acte betreffende land dateert van 18 augustus 1468. Op die datum ontvangt het Vlaardingse klooster tien morgen land in Vlaardinger Ambacht 'tusschen de wateringe ende den weg' in erfleen van Mathijs Bertelmeeszn. (33) Op 27 december 1530 schonk een zekere Claes Janszn vier hond, als tuintje in gebruik, aan de Rietdijk (Maassluissedijk) te Vlaardingen. Mogelijk gaat het hier om een perceel dat tot het eigenlijke kloostercomplex behoorde. Martijna Jansdr had het tuintje kort tevoren, op 28 mei, aan haar broer verkocht terwijl het verpacht werd aan Joris Dirckszn Ghueman, bijgenaamd 'schapefraes'. (34)
Landbezit blijkt ook uit vermeldingen van pachtopbrengsten der Leidse universiteit, onder meer te Kethel en in de Babberspolder bij de Vijfsluizen. Aan de kade, rondom een deel van de oude spuikom te Vlaardingen beter bekend als de 'Put', bezat het Vlaardingse klooster volgens een relaas van 1552 samen met Pieter Adriaenszn van den Tempel 6,5 roede land. (35)

3.2.3. Renten

Buiten de kring van direct betrokkenen bij het klooster hadden velen er geld voor over om het in materiële zin te ondersteunen. Veelal gaat het om verplichtingen jaarlijks een bepaald bedrag aan het klooster te schenken. Vaak werd in ruil hiervoor een tegenprestatie bedongen, meestal in de vorm van een herdenkingsdienst voor overleden familieleden. Uit de hierna volgende opsomming blijkt dat het Vlaardingse tertiarissenklooster van verscheidende personen erfrenten ontving. Van het augustijnessenklooster zijn geen renten bekend.

1497 (20 juli) De deken en het Kapittel van Sint Adriaan te Naaldwijk verklaren dat zij aan de Heilige Geest te Vlaardingen jaarlijks 18 pond schuldig zijn, waarvan 8 pond aan de Vlaardingse zusters moet worden uitgekeerd. Als tegenprestatie zouden de zusters memoriediensten verzorgen voor Hendrik IV van Naaldwijk, zijn vrouw Machteld van Raaphorst, hun ouders en hun kinderen. (36)

1507 (5 juli) Aeltruydt Wendt Heynrixzn weduwe vermaakt de zusters 'te Vlaerdyng' 4 (later omgezet in 3) Rijnse guldens als jaarlijkse rente. (37)

1518 (25 okt.) Kerstant Dammeszn vermaakt, mede namens zijn vrouw, een losrente aan het convent van de Derde Orde te Vlaardingen, waarvoor memoriediensten gedaan dienen te worden. (38)

1539 (24 dec.) Willem Goudt en zijn vrouw Marie Gerritsdr vermaken de zusters te Vlaardingen 12 Karolus gulden per jaar en voor jaarlijkse getijden nog eens 7 dito guldens. (39)

1548 (4 nov.) Maritge Wiggersdr verzekert een losrente van 2 pond ten behoeve van het convent van Sint Caecilia te Vlaardingen op 14 hond land te Wateringen. (40)

1552 (23 aug.) Marritgen Adriaensdr schenkt het 'convendt sinte cecilije binne Vlaerdinghe' een lijfrentebrief, groot 2 pond groot Vlaams. (41)

3.2.4. Een schenking

Een van de oudste vermeldingen van het tertiarissenklooster betreft een notitie in het cartularium van het klarissenklooster in Haarlem. De transscriptie hierin van het testament van Aecht Tymansdr vermeldt een schenking aan 'die susteren van die derde reghel te Vlaerdinghen' van 8 Rijnse guldens ineens. De Vlaardingse zusters zouden als tegenprestatie bidden voor de zielen van haar ouders. (42)

4. Contacten met overheden

Het contact met overheden bestond uit dat met de wereldlijke en met de geestelijke overheid. Het eerste had meestal betrekking op eigendomskwesties, bijvoorbeeld in verband met belastingen; het tweede contact betrof de geestelijke welstand, waaronder de eerder behandelde visitatie begrepen mag worden en tevens de kerkelijke financiële verhouding.

4.1 Contact met de wereldlijke overheid

Hoewel de geestelijke gemeenschap die een klooster vormde een vrij teruggetrokken leven binnen de kloostermuren leidde, bestonden er bij tijd en wijle contacten met de locale en landsheerlijke overheid. Kloosters genoten bepaalde belastingvrijheden binnen de steden, hetgeen in enkele gevallen tot wrevel leidde, bijvoorbeeld bij het niet hoeven te betalen van accijnzen en onroerendgoedbelasting. Ook de concurrentie vanuit kloosters wat betreft de ambachtelijke en agrarische producten werd vaak als oneerlijk beschouwd, hetgeen tot beperkende maatregelen door stadsbesturen kon leiden. De kloosterlingen konden door hun kloostergelofte van armoede goedkoop produceren en zo een lage prijs voor hun producten vragen. Voorbeelden hiervan in Vlaardingen zijn echter niet bekend. Dat het kloosterbezit binnen de stad Vlaardingen wel de aandacht van de bestuurders had, moge blijken uit de aanspraken die deze doen op de kloostergoederen na de confiscatie van 1573. (43) Contacten met de landsheerlijke overheid blijken uit de bemoeienis van de landsheer Philips van Bourgondië en Philips II van Habsburg in verband met het vertrek van kloosters uit Vlaardingen.

4.2 Contacten met de geestelijke overheid

Als geestelijke instellingen vielen de Vlaardingse kloosters in kerkrechtlijk opzicht onder het toezicht van de betreffende orden (augustijner en franciscaner) en van het bisdom Utrecht, waaronder beide ressorteerden. De visitatie van de kloosters vond plaats vanuit specifieke ordekapittels, zoals hierboven al behandeld. Elementaire zaken als de overgang van de franciscaner naar de augustijner orde vereisten de goedkeuring van de bisschop. Ook de 'opheffing' van het Vlaardingse tertiarissenklooster door de toetreding tot het Leidse Nazarethconvent kon alleen plaatsvinden na het verkrijgen van het bisschoppelijke fiat. Naast deze strikt formele contacten bestond er ook een financiële binding. Zo bestaan er rekeningenboeken van het Utrechtse bisdom waarin sprake is van een heffing over de inkomsten van kerken en kloosters. Naast de Vlaardingse kerk droeg ook het klooster in 1571 bij. Vermeld staat: "in Vleerdynghen.. .item conventus sororum in Vlardynghe 10 f Phi...".
De inning van een percentage van de ontvangsten uit de precarie (diensten in de kerk/collectes) door het bisdom in 1528 vermeldt: "...conventus sororem in Vlerdyngen propter paupertatum una cum patre..." (wegens armoede samen met de pater) en "...dominus Gysbertus Nycolai, pater conventus sororem ibidem solvit cum conventu suo..." (heer Gysbert Nicolaaszn, pater van het klooster, zoals vermeld tegelijk met het klooster). Ook in andere jaren, waarvan de rekeningboeken niet nageslagen konden worden, zullen dergelijke afdrachten hebben plaatsgehad. (44)

5. Bestaanseinde van de kloosters

5.1 Vertrek uit Vlaardingen

Zoals eerder beschreven eindigde het tot de augustijner orde overgegane klooster zijn bestaan in 1466, toen het verhuisde naar Rijswijk, waar het onderdak kreeg in de woning van Harper Uten Broek. (44) Reden voor het vertrek lag in het feit dat "...die plaetse dair zij nu ter tijdt inwonende sijnde zeer vuchtich (vochtig) ende romatyck (reumatiek verwekkend) is ende dat sij mitsdien seij oick die penitencie (boetedoening) ende t geestelyck leven die zij na hoir oirde houden moeten dickwil (dikwijls) zeer trach ande cranck worden...". (46)
Ook het franciscaner klooster aan de Waal trok Vlaardingen uit. In 1557 verkreeg het Sint-Ceciliaconvent van zowel de landsheer Philips II als van de bisschop van Utrecht, George van Egmond, toestemming zich in het convent van de 'grauwe zusters' van Nazareth te Leiden te doen opnemen met al hun goederen als land, opstallen en rentebrieven. Reden voor vertrek was hun armoede waardoor zij ook geen pater konden onderhouden. (47)

5.2 Confiscatie van de kloostergoederen

Het bezit van de beide instellingen bleef als geheel bewaard, maar wel ondergebracht bij een ander/nieuw klooster. Deze situatie bleef gehandhaafd tot de tijd van de troebelen. Tijdens de beginjaren van de Tachtigjarige Oorlog vond in de door de opstandelingen beheerste gebieden een overgang plaats van het katholieke naar het protestantse geloof. Aanvankelijk (vanaf 1572) bestond er onder invloed van Willem van Oranje een godsdienstvrijheid, die echter een kort leven beschoren was. In 1573 werden na een besluit op de Statenvergadering de katholieke erediensten verboden, waarmee vele kerken in calvinistische handen kwamen. De wereldlijke jurisdictie verkreeg nu zeggenschap over de voormalige geestelijke goederen. De inkomsten van de voormalig katholieke instellingen werden 'geannoteerd', dat wil zeggen geïnventariseerd en aangewend ter financiering van algemeen nut. Dit hield in dat de opbrengsten van landpachten en renten gebruikt konden worden voor de betaling van de opstand. De goederen werden aanvankelijk niet feitelijk in bezit genomen; slechts het beheer en de opbrengsten werden overgenomen. Het genoemde beheer kwam deels bij de Staten, deels bij de steden te liggen. Volgens een plakaat van 1577 kwam het eigendom van alle binnen de stadsgrenzen liggende conventsgoederen aan de steden toe. (47) In Vlaardingen is het ook de stad die het eigendom van de voormalige kloostergoederen verkrijgt. In de jaren zeventig van de 16e eeuw besluiten de stadsregeerders het complex in diverse percelen op te delen en te verpachten of te verkopen aan particulieren. Op het kloostercomplex, waarvan het merendeel der gebouwen door de stadsbrand van 1574 verbrand zal zijn, werden diverse tuinen ingericht, alsmede boomgaarden, voorzover die al niet

bestonden. De aan de Waal gelegen percelen, variërend tussen de 13 en 17 voet breed, werden vanaf de jaren negentig van de 16e eeuw bebouwd met huizen. De zuidzijde van de Waal werd nu een bedrijvig onderdeel van de stad, waar naast particuliere woningen ook bedrijfspanden waren gelegen.
Een ander gedeelte van het kloosterbezit, onder andere de twee binnen Vlaardingen gelegen percelen, werd aangewend als financiële basis voor de Leidse universiteit. Deze goederen bleven tot in 1641 in beheer bij de rentmeester van het 'collegie van de studenten tot Leijden', in welk jaar de percelen werden verkocht.

Besluit

Naar de bronnen laten zien, hebben er in Vlaardingen in de middeleeuwen twee kloosters bestaan. Het ene klooster was, na van de franciscaner naar de augustijner orde te zijn overgestapt, naar Rijswijk verhuisd (1466), waar men een nieuw convent oprichtte.
Het andere klooster bleef trouw aan de franciscaner orde. Het was gelegen aan de rand van de stad aan de Waal/Waalstraat, maar moest in 1557 uitwijken naar Leiden (klooster Nazareth) vanwege armoede en het gebrek aan een kloosterpater.
Van beide kloosters zijn slechts weinig acten bewaard gebleven. Door middel van renten en landverhuur verkreeg het klooster inkomsten. Een globale indruk van de indeling van het aan de Waal gelegen kloostercomplex is verkregen.
Van het augustijner klooster kon de locatie niet met zekerheid herleid worden. Door middel van uitgebreid archeologisch onderzoek zal meer duidelijk worden over de uit de historische bronnen bekende kloostergebouwen, als boerderij, kloosterkerk, zuster- en paterhuis. Ook een scherpere datering van de stichting van het Waalklooster is slechts mogelijk na bestudering van de oudheidkundige resten.

NOTEN

1. L.A. Buijnsters, Het klooster der Grauwe Zusters aan de Waal, in **Korpsblad Gemeentepolitie Vlaardingen**(Amstelveen, 1983) p. 17-24
2. Zie hiervoor met name: A. Bijl Mzn, Het Tertiarissenklooster der Grauwe Zusters te Vlaardingen, in **Tijdschrift** nr. 3 (Vlaardingen, 1970) p. 9-12
   D. van Heel, Het tertiarissenklooster Sint-Cecilia te Vlaardingen, in: **Haarlemsche Bijdragen** nr. 54 (Haarlem, 1937) p. 303-317. en A. van Lommel, Bijdragen tot de geschiedenis der parochie Vlaardingen, in: **De Katholiek** jrg.71 (z.p., 1877) p. 273-286 en 334-360.
3. J.P. ter Brugge, **Middeleeuwse nederzettingsontwikkeling van Vlaardingen**, doctoraalscriptie. (Leiden, 1992) in voorbereiding
5. Algemeen Rijksarchief (ARA), Archief klooster Nazareth inv.nr. 1 (oude nummering)
6. ARA, Archief klooster Nazareth inv.nr. 1a
6. idem inv.nr. 1b
8. Zie voorbeeld: J. Taal, **De Goudse kloosters in de middeleeuwen** (Hilversum, z.j.), I.H. van Eeghen, **Vrouwenklooster en Begijnhof in Amsterdam** (Amsterdam, 1941) en R.C.H. Römer, **Geschiedkundig overzicht van de kloosters en abdijen in de voormalige graafschappen van Holland en Zeeland** (Leiden, 1854)
9. R.W. Southern, **Western society and the church in the middle ages** (Harmondsworth, 1986) p. 282-289, D. de Kok, **Bijdragen tot de geschiedenis der Nederlandsche Klarissen en Tertiarissen voor de hervorming**, in: **Werken uitgegeven door het Historisch Genootschap (WHG)** 3e serie nr. 52 (Utrecht, 1927) p. 88 en 89
10. Southern, p. 241-244
11. De Kok, p. 88-163
12. Archieven Stad Vlaardingen (ASV) archief Weeshuis inv.nr. 1 d.d. 20 VII 1497 en **Handvesten, Octroyen, privilegien en regten aan der stede Vlaardingen vergunt etc.** ('s-Gravenhage, 1772) p. 287-289
13. Gemeente Archief Leiden (GAL), archieven van de kloosters inv.nr. 376
14. idem inv.nr. 377
15. idem inv.nr. 375
16. **Handvesten etc.** p. 313-315
17. Archief Hoogheemraadschap Delfland inv.nr. 1731
18. Rekening van de inning van de ontvangsten van de precarie in Zeeland en Holland door het bisdom Utrecht, in: **WHG** 3e serie nr. 59 p. 555
19. ASV chartercollectie nr. 247b
20. H.J. Witkam, **De financiën van de Leidse universiteit in de 16e eeuw** (3e stuk) (Leiden, 1981) p. 175
21. Universiteitsbibliotheek Leiden, Archief van de curatoren van de universiteit Leiden, inv.nr. 273 (fol. 102r) en 275 (fol. 103v)
22. idem inv.nr. 264 (fol. 206r)
23. zie noot 1
24. ARA archief Staten van Holland inv.nr. 1460 en 1135
25. ASV Oud Archief nr. 1, bijvoorbeeld pag. 1
26. ASV handschriftenverzameling nr. 99, Vlaardingse Courant d.d. V 1910, en d.d. 28 V 1910 en vriendelijke mededeling G. van der Berg te Vlaardingen
27. vriendelijke mededeling dhr. J. van Zanten te Vlaardingen

28. ASV Oud archief inv.nr. 1 p. 145 en 194
29. U.B. Leiden, archief curatoren inv.nrs. 267, 290, 295, 305, 334
30. ASV, Oud Archief Vlaardinger Ambacht inv.nr. 620 (fol. 48r) en 621 (fol. 16r)
31. ARA Archief klooster Nazareth inv.nr. 5
32. idem inv.nr. 4
33. GAL archieven kloosters, inv.nr. 375
34. idem inv.nr.373
35. zie noot 17
36. zie noot 12
37. ARA Archieven Delftsche Statenkloosters, inv.nr. 155
38. GAL archieven kloosters inv.nr. 376
39. idem inv.nr. 377
40. idem inv.nr. 374
41. ASV chartercollectie nr. 247a en b
42. Cartularium van het Clarissenklooster (te Haarlem), in: **Bijdragen Bisdom Haarlem** 16e deel (Haarlem, 1891) p. 428
43. zie noot 16
44. zie noot 18
45. zie noot 7
46. zie noot 6
47. GAL archieven kloosters inv.nr. 371 en 372
48. J.F. van Beeck Calkoen, **Onderzoek naar den rechtstoestand der geestelijke en kerkelijke goederen in Holland na de reformatie** (Amsterdam, 1910) p. 35-71

Bijlage

ARA archief klooster Nazareth te Rijswijk inv.nr. 1a (nieuwe nummering), 5II 1466 (paasstijl)
Phillips bijder gracien goids hertoge van Bougoendie van Lotharingen van Brabant ende van Limburch grave van Vlaenderen van Artios van Bourgoendie palatin van Henegouwe van Hollant van Zeelant ende van Namen marcgrave des heyligen rijcx here van Vrieslant van Salins ende van Machelen doe kondt allen luyden hoe dat die priorinne ende convent van den regularessen van sinte Margrieten cloester staende binnen onser stede van Vlaerdyngen ons oetmoedelyckx te kennen hebben doen geven hoe dat die plaetse dair zij nu ter tijdt inwonende sijnde zeer vuchtich ende romatyck is ende dat sij mitsdien seij oick die penitencie ende t geestelyck leven die zij na hoir oirde houden moeten dickwil zeer trach ande cranck worden wairomme dat die selve priorinne ende convent bij advis ende goetduncken van hoeren oeverste overdragensijnde hunluyden van onser stede van Vlaerdyngen voirs, te transporteren ende hoeren woenstadt te begripen binnen den ambocht van Rijswijck ons dan omme oetmoedelyckx biedende omme onse consent ende belieffe ende hunluyden in die plaetse te willen houden in alsulcken vryheyden protectie ende salvegarde als sij van ons voirtijts vercregen hebben Ende want wij alle geapprobeerde oirden gelijck de voirs. pryorinne ende convent sijnde favorable ende gunstich wesen willen hopende dat de selve mater ende convent dagelycx voir ons ende onsen nacomelynghen ende oick onsen voirvaderen alle zaliger dedachten (sic) getruwelycken bidden sullen Soe ist dat wij de viors. pryorinne ende convent geconsenteert belieft ende geaccordeert hebben ende mit desen onsen tegenwoirdigen brieven consenteren gelieven ende accorderen der voirs. pryorinne ende hoeren convente dat zij hoeren cloester ende wonynge binnen den ambochte van Rijswijck voirs. begripen macken ende houden sullen mogen voir hoir ende hoeren nacomelyngen ende aldair gebruicken alle alsulken vrijheden rechten salvegarde ende prerogativen als zij in onser voirs. stede van Vlaerdyngen te doen ende te gebruicken plagen nae wtwijssinge onsen brieven die zij dair van hebben ontbieden dairomme ende bencken (sic) onsen balliu van Rijnlant die nu is off namaels wesen sal schout ende buyren van Rijswijck ende voirt allen anderen onsen officieren dienaren ende ondersaten dat zij de voirs. pryorinne ende convente die nu sijn off namaels wesen sullen van desen onsen octroye consente ende belieffe ristelic ende vredelyc doen ende laten gebruicken zonder hunluyden dair inne te doen off te laten geschien enigen hinder ofte letsel ter contrarie want wij dat alsoe gedaen willen hebben segenen onder onsen signet hier aen gehangen upten vijfften dach van februarii int jair ons heren dysent vier hondert vijff ende tsestich naden loop van onsen hove.

ONDER KLEIN TUIG
Analyse van een onfortuinlijke thuisreis.

Frits Loomeijer

De uitspraak van de Raad voor de Scheepvaart over de stranding van de zeillogger VL 11 „Goede Verwachting II" pakte slecht uit voor de schipper. Door gemakzucht - aldus de raad - was zijn schip verdaagd op het Noorderhoofd van Hoek van Holland waardoor het zware averij had opgelopen.
Hoe pijnlijk deze uitspraak voor de toenmalige schipper ook was, ruim tachtig jaar later is een analyse van die onfortuinlijke gebeurtenis toch waardevol, omdat deze duidelijk maakt met welke heden ten dage nauwelijks nog voorstelbare faktoren, de loggerschippers van toen rekening moesten houden.

In 1903 werd op de werf van de Gebroeders van der Windt te Vlaardingen een stalen zeillogger gebouwd in opdracht van de Visscherij Maatschappij „De Goede Verwachting" waarvan J. Proost de direktie voerde. Het was een betrekkelijk kleine logger met de afmetingen 23,47 x 6,10 x 3,15 meter (lengte over de loodlijnen x breedte en x holte). Het schip mat 97 bruto registerton.
De logger leidde als VL 11 „Goede Verwachting II" met zovele andere onder Vlaardings nummer, op een stranding in mei 1906 in de Baltasound (Shetland eilanden) na, een onopvallend en werkzaam bestaan tot in de herfst van 1910. Inmiddels (12 februari 1908) verkocht aan rederij Betz & Van Heyst, voer de VL 11 op 19 oktober van dat jaar huiswaarts na onder de Engelse wal, dwars van Flamborough Head, gevist te hebben. In het ruim lag bijna 28 last haring (471 kantjes).

Staartje van de eb

Schipper Dirk Swaneveld (24 jaar oud) peilde om zeven uur 's avonds de „vuren" (lichten) van IJmuiden aan lij. Volgens het scheepsjournaal stond er een stijve bries uit het west-noord-westen (windkracht zes), liep er een matige zee en was het zicht goed.
Bij het naderen van de Waterweg een paar uur later, waren behalve schipper Swaneveld, stuurmansmaat Johannes van Deventer en de matrozen Hendrik Penning en Cornelis Pons aan dek. De overige tien bemanningsleden lagen in het vooronder te slapen.
Schipper Swaneveld vermoedde dat hij juist op tijd zou zijn om voor „De Hoek" nog het staartje van de eb mee te pakken en zo, ruim over stuurboord zeilend, de Waterweg aan te lopen. Het laatste uur echter was de wind sterk afgeflauwd. In feite was het noordelijke tij al om 01.00 uur gaan lopen en de VL 11 was pas tegen kwart voor twee bij de gasboei voor de Waterweg. Het schip liep op dat moment circa vijf knoop (zeemijl per uur) door het water onder betrekkelijk klein tuig: middelkluiver, stagfok, viszeil, aap en bezaan. Vanwege de sterker wordende stroom kwam het over de grond gemeten nauwelijks meer vooruit.

Schipper Dirk Swaneveld van de VL 11 „Goede Verwachting II"

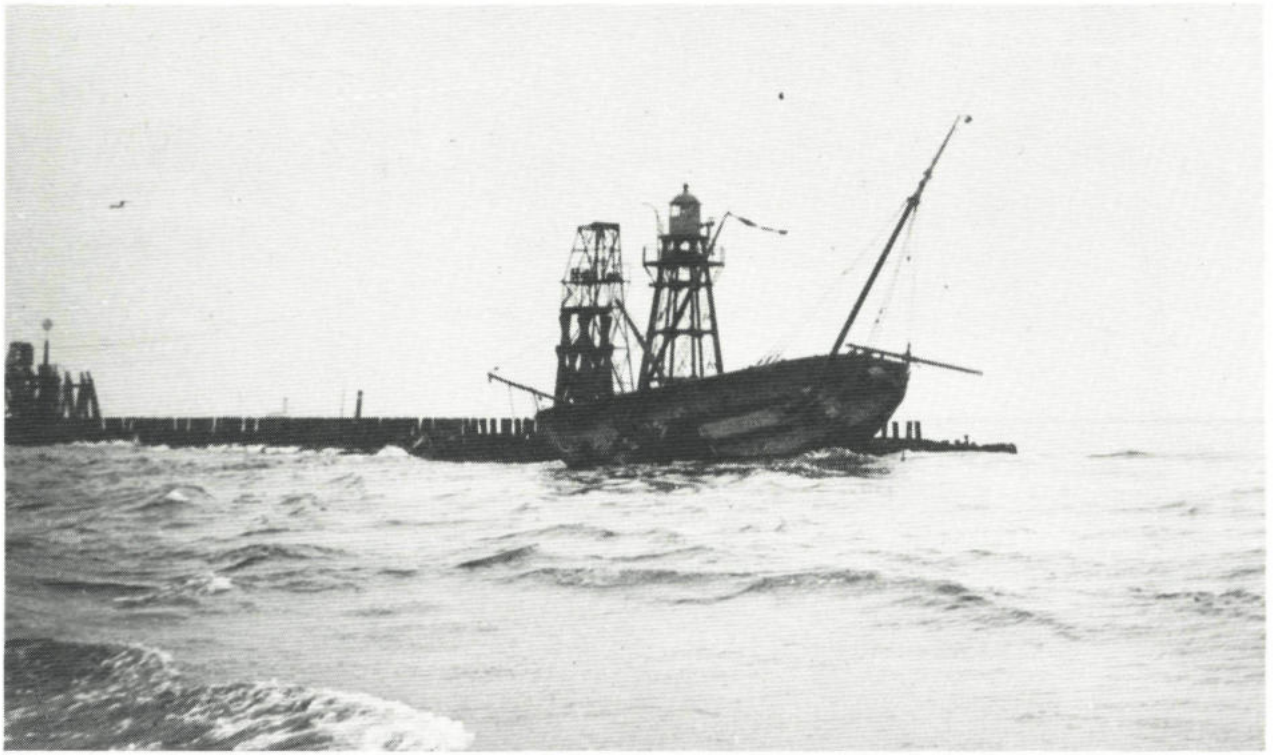

De VL 11 strandde op dezelfde plaats waar in februari 1907 de ramp met de Engelse mailboot „Berlin" plaatsvond waarbij ruim 60 opvarenden verdronken.

Swaneveld merkte dat hij zich misrekend had en probeerde nu door op te loeven hoogte te winnen. De wind liet het echter hoe langer hoe meer afweten en de logger reageerde nauwelijks.
De VL 11 dreef dwarsuit richting Noorderhoofd.
Om te redden wat er te redden viel liet de schipper zo snel mogelijk de bezaan strijken, ruimde de schoot van het viszeil en legde het roer helemaal aan stuurboord in de hoop dat zijn schip op de voorzeilen zou afvallen zodat hij plat voor de wind, dicht langs het Hoofd naar binnen zou komen.
De vloed bleek echter sterker te zijn dan de wind en om 02.30 uur in de vroege ochtend van 20 oktober strandde de VL 11 „Goede Verwachting II" op het Noorderhoofd.
Vanwege de noordwestenwind van de laatste dagen stond er nog een stevige deining waardoor de logger in een gevaarlijke situatie kwam. Direkt werd er gestakeld maar te hulp geschoten sleepboten konden niet dicht genoeg bij het schip komen om een sleep-draad vast te maken. In de ochtend lukte het de bemanning van de stoomreddingsboot van Hoek van Holland, de „President van Heel", om de veertien opvarenden van boord te halen met behulp van een wippertoestel.
De VL 11 was inmiddels lek gestoten en het bergings- en sleepvaartbedrijf L. Smit had een paar dagen nodig om de onfortuinlijke logger „af te brengen", zoals dat in die dagen heette.

Schepenwet

Dankzij de afgenomen wind liep niemand letsel op bij deze stranding maar het was ook juist die zwakke wind die de stranding mede had veroorzaakt. Indien de VL 11 van een hulpmotor zou zijn voorzien - die kwam anno 1910 echter nog nauwelijks voor in de visserij - zou het binnenlopen van de Waterweg die

nacht een eenvoudige routine-aangelegenheid zijn geweest.
Het Hoofd van de in 1909 opgerichte Scheepvaart Inspectie te Den Haag was van mening, na van zijn inspecteur te Rotterdam een rapport over de stranding ontvangen te hebben, dat naar deze „ramp" geen nader onderzoek ingesteld hoefde te worden.
De oorzaak was duidelijk. Schipper Swaneveld had door een samenloop van omstandigheden pech gehad. Het schip was technisch in orde geweest en de schipper had, gegeven de omstandigheden, gedaan wat hij redelijkerwijs kon doen.
Een commissie uit de Raad voor de Scheepvaart, evenals de Scheepvaart Inspectie een jaar tevoren opgericht bij het van kracht worden van de eerste Schepenwet, dacht er anders over. Dit eerbiedwaardige college was ingesteld om scheepsrampen te onderzoeken en er publiekelijk rapport over uit te brengen zodat anderen daar lering uit konden trekken. De leden van dit college achtten het nuttig dat aan de stranding van de VL 11 een zitting gewijd zou worden. Op 3 december 1910 kwamen de heren te Amsterdam bijeen. Naast schipper Swaneveld werden als getuigen ook de drie mannen gehoord die de bewuste nacht aan dek waren geweest. Allen legden een eensluidende verklaring af. De Raad was echter niet zo geïnteresseerd in de situatie die direct voorafging aan de stranding alswel in de reden waarom de VL 11 niet onder vol tuig voer.

Illustratief in het kader van dit verhaal is de foto van de zeillogger VL 160 „Johan Adriaan". De „Goede Verwachting II" voerde in de nacht van 19 op 20 oktober 1910 vrijwel dezelfde tuigage als hier getoond: een bezaan, aap (kleine kluiver tussen bezaan en grote mast), viszeil en stagfok. Schipper Swaneveld had bovendien vanwege de ruime koers die hij voer de middelkluiver gezet.

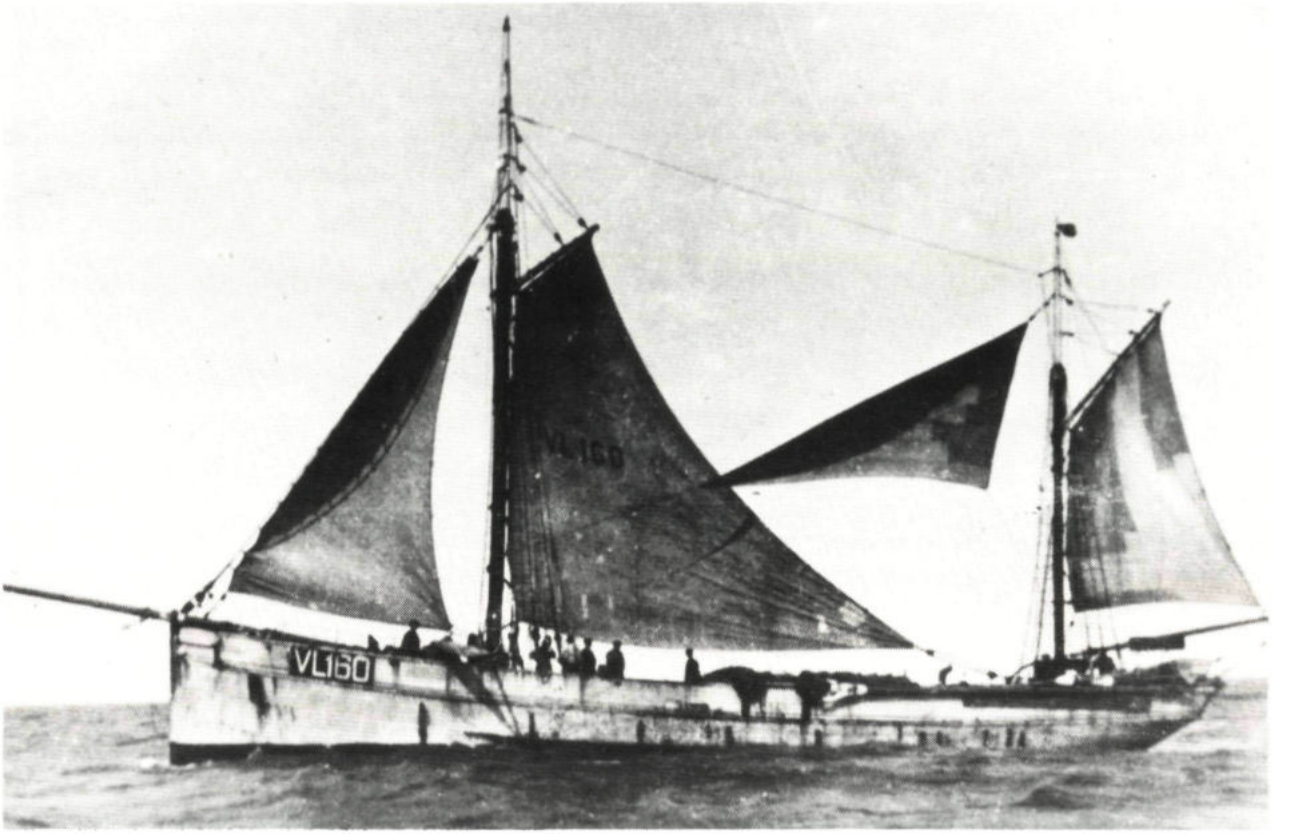

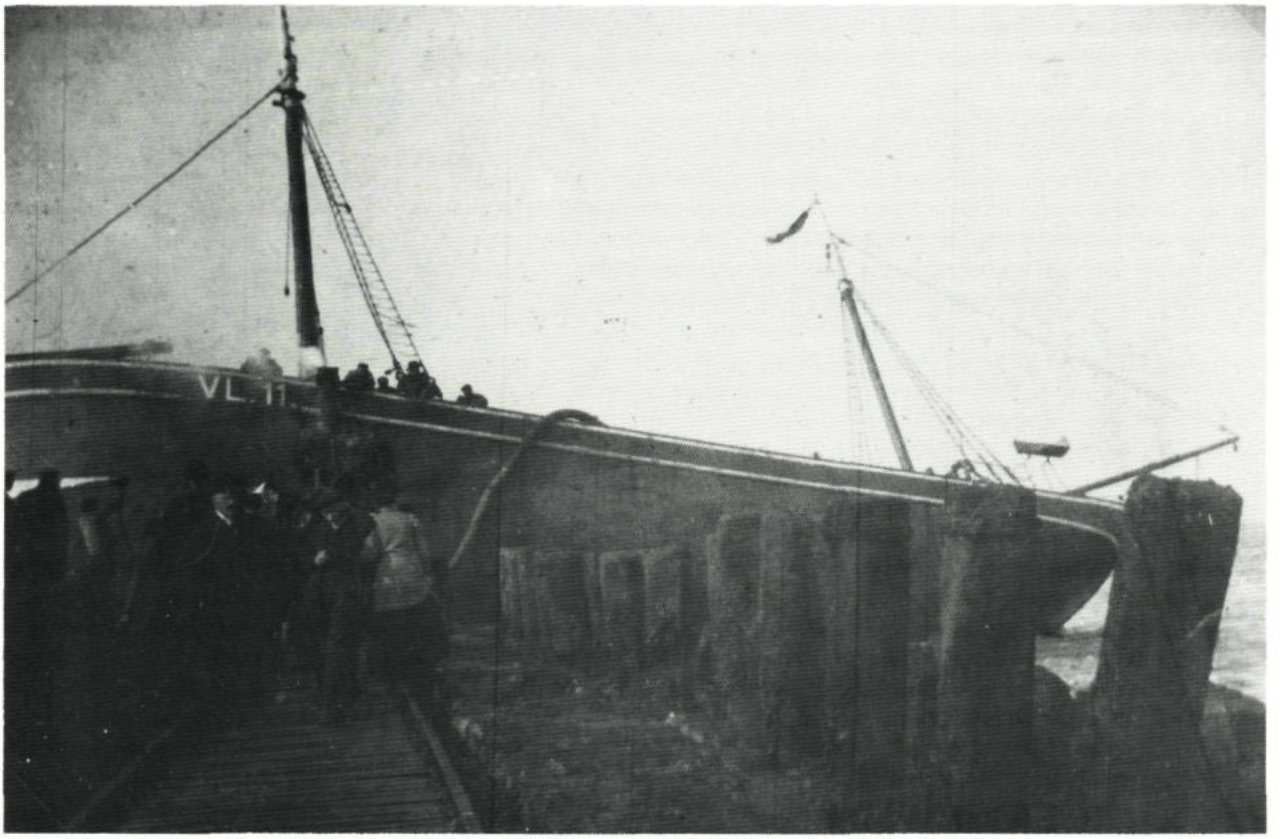

Door de hoge deining in de nacht van 19 op 20 oktober 1910 was de VL 11 half over het Noorderhoofd geslagen.

Viszeil

De logger voerde het zogenaamde viszeil in plaats van het grootzeil. Het was in die tijd nog gebruikelijk dat loggers, wanneer zij op de visgronden waren aangekomen, het grootzeil afsloegen en vervingen door een veel kleiner en gemakkelijker hanteerbaar zeil aan een korte gaffel van circa 3,5 meter in plaats van de grote gaffel die 10 tot 12 meter lang was.
In tegenstelling tot de schepen van de beugvisserij hadden de vleetloggers voor de uitoefening van de visserij geen goede zeileigenschappen nodig. Tijdens het eigenlijke vissen lag de logger met half gestreken mast aan de vleet die min of meer als drijfanker fungeerde. Het bezaanzeil hield het schip indien gewenst op de wind.

Het halen, het aan boord nemen van de vleet, ging met behulp van de winch (stoomkaapstander, beter bekend als donkey) zodat bij dit werk ook nauwelijks gezeild hoefde te worden. Het grootzeil met lange gaffel was tijdens dit werk alleen maar lastig.
Daarom werd het grootzeil bij aankomst op de visgronden vervangen door het viszeil. De lange gaffel werd doorgaans tegen de verschansing gesjord.
Wanneer de teelt eind mei aanving, begon de haringvisserij ten oosten van de Shetland eilanden. In de loop van de zomer en herfst trok de loggervloot met de haring mee de zuidelijke Noordzee in richting Het Kanaal. Wanneer men een lange reis van en naar de Shetlands moest maken loonde het natuurlijk de moeite

het volledige tuig erop te zetten. Echter, vanaf de Engelse oostkust naar de Nieuwe Waterweg is een kort reisje en het kwam dikwijls voor, met name met een bezeilde wind, dat men, doodmoe van een paar weken visserij, liever de kooi opzocht dan voor een reis van nauwelijks een etmaal, het viszeil afsloeg en het veel grotere grootzeil met lange gaffel optuigde.

Op den bak

De Raad voor de Scheepvaart had op 3 december 1910 in feite twee belangrijke vragen aan schipper Dirk Swaneveld die, door daar eerlijk op te antwoorden, een afkeurend oordeel over zijn zeemansschap afriep. Ten eerste wilde de Raad weten waarom er niet geankerd was om de stranding te voorkomen. Het verslag van de zitting vermeldt het antwoord van de schipper en zijn mannen als volgt:

„Desgevraagd verklaarden zij, dat zich op het schip geen kraanbalken bevinden en dat het anker met een paar slagen op den bak gesjord en niet opgestoken was; de ankertros lag in het kabelgat en is moeilijk daaruit te halen, maar de vischreep ligt voor de hand in het ruim en kan dus desnoods opgestoken worden".
Grappig is dat de heren van de grote vaart en de marine die in de Raad zitting hadden, spreken van sjorren „op den bak" terwijl het nog zeker veertig jaar zou duren voordat loggers met een bak uitgerust zouden worden. Zij waren duidelijk gewend aan grotere schepen. Bedoeld wordt dat het anker tegen de verschansing op het voorschip gesjord was.

Gemakzucht

De tweede vraag gold het viszeil. Waarom voerde de VL 11 dit kleine tuig? Volgens het verslag van de zit-

Na berging werd de VL 11 gerepareerd en in 1911 als VL 35 „Thetis" in de vaart gebracht. Deze foto dateert van 1922 toen zij onder schipper Bertus van Emden in 5 reizen 1299 kantjes ving.

ting antwoordde Swaneveld dat loggerbemanningen in het algemeen erg opzien tegen het aanslaan van het grootzeil. „Men vreest op de uitreis dat het nat zal worden, als wanneer men het niet in het kabelgat kan opbergen, en laat het op de thuisreis daar veelal blijven, omdat men bij slecht weer het toch weder bergen moet en men haast heeft om thuis te komen".
De schipper erkende, dat, als hij een grootzeil gevoerd had, hij, toen hij stuurboord moest wenden om vrij te varen, daarin wel geslaagd zou zijn. De Raad concludeerde dan ook:
„Dat de oorzaak van de stranding van de „Goede Verwachting II" op 20 october 1910, daaraan is toe te schrijven, dat het schip te weinig zeil heeft gevoerd dan dat daarmede behoorlijk gemanoeuvreerd kon worden toen de wind afnam en de sterke stroom het schip landwaarts dreef.
Tegen het uit gemakzucht verzuimen van het voeren van het grootzeil, een op Nederlandsche visschersvaartuigen veel voorkomend misbruik, meent hij (de voorzitter van de Raad) ernstig te moeten waarschuwen. Ook valt af te keuren dat de VL 11 bij het binnenkomen van een riviermond geen anker tot onmiddellijk gebruik gereed had en dat de noodige manschap om het te kunnen bedienen niet bij de hand was".

Dirk Swaneveld kwam er ondanks dit negatieve oordeel zonder berisping of tijdelijke ontzegging om als schipper te mogen varen af. Waarschijnlijk hadden de „hoge heren van de Raad" ondanks hun wat theoretische benadering van deze stranding toch zoveel realiteitszin dat zij beseften dat de Vlaardingse schipper naar eer en geweten als goed zeeman had gehandeld. Dat de praktijken op de visserij anders waren dan zij zouden moeten zijn, keurden zij af. Swaneveld hoefde echter niet als zondebok te dienen. Deze stranding grepen zij aan vanwege de voorbeeldfunctie die erin zat. Het hier geciteerde verslag van deze zitting werd dan ook gepubliceerd in het zeevaartkundig tijdschrift „De Zee". Een tijdschrift dat echter door geen visserman gelezen werd.

Een nieuw leven en een andere bestemming

De „Goede Verwachting II" maakte in zekere zin haar naam waar door ondanks de bijna fatale stranding toch een zeer repektabele leeftijd te bereiken.
Nadat de logger in de week na de stranding door L. Smit & Co geborgen was, werd zij op 29 oktober 1910 bij de werf van Gebr. van der Windt afgeleverd om gerepareerd en klaargemaakt te worden voor de volgende teelt. Inmiddels verkocht aan Visscherij Maatschappij „Olympus", directie Van Buüren van Heyst, kwam zij in mei 1911 als VL 35 „Thetis" met wederom Dirk Swaneveld als schipper, in de vaart. Teelt na teelt voer de logger ter visserij tot zij in 1926 voor de verkoop opgelegd werd. In het Visscherijblad van de Nieuwe Vlaardingsche Courant van 2 mei 1927 duikt zij voor het eerst sinds de gebeurtenissen zeventien jaar eerder op in een bericht over verkoop van de VL 35 naar Duitsland. Een kleine twee weken later haalt de „Thetis" de krant weer in het volgende bericht van 13 mei:
„Loggers op drift" - De naar Duitsland verkochte loggers Thetis VL 35 en Johanna Saturna VL 74 en Johanna SCH 25 zijn gistermorgen, gesleept door den sleepboot Olymp naar Hamburg vertrokken. Twee loggers

In 1975 lag de voormalige VL 11 als uitgediende vrachtlogger „Aenne Jacobs" opgelegd in een priel nabij Absersiel aan de Unterweser.

In zeer slechte staat verkerend werd de „Aenne" gedurende de jaren tachtig enkele keren verkocht. Van restauratie is het niet gekomen. De logger ligt de laatste jaren als woonschip in Amsterdam.

zijn NW van Terschelling losgeraakt van den sleep. Op de gegeven noodsignalen is de reddingsboot Brandaris uitgegaan en heeft de bemanning van een der op drift geraakte loggers te Terschelling aangebracht en later is de logger zelf ook daar binnengebracht. De sleepboot Texel is daarop uitgevaren om den anderen logger te halen. Een stoomboot verblijft inmiddels in de nabijheid der loggers om zoonodig hulp te verlenen. Op 17 mei 1927 werd bericht:
„Ook de tweede logger van den sleep naar Duitsland is binnengesleept te Texel". Uiteindelijk kwam de sleep zonder noemenswaardigheden in Duitsland aan. De drie loggers werden op werven nabij Hamburg voor de vrachtvaart verbouwd en de voormalige „Thetis" kwam daarna op de Weser terecht waar de havenstad Brake een kleine halve eeuw de thuishaven zou blijven.
Van 1928 tot 1939 onder de naam „Henny" en vanaf 1939 tot het einde van de jaren zeventig als „Aenne Jacobs". Een naam die het schip kreeg van kapitein Steenken die voorheen een tweemastschoener van dezelfde naam had. In de jaren vijftig was de „Aenne Jacobs" eigendom van kapitein Hans Slichting te Brake om daarna weer in het bezit van de familie Steenken te komen.
Ondertussen was het scheepje steeds verder tot motorschip verbouwd met een tamelijk hoog kampanjedek met daarin een typisch Duitse verzonken stuurhut. In deze gedaante werd de oude logger in 1973 opgelegd te Abersiel, een gehucht bij Rodenkirchen aan de Weser tussen Brake en Nordenham.
Na jaren in de uiterwaarden voor eb en vloed gelegen te hebben werd de Aenne Jacobs in het voorjaar van 1976 naar de sloop te Bremerhaven verkocht.
De snijbrander ging er als gevolg van lage schrootprijzen echter niet direkt in en de oude logger raakte andermaal aan de zwerf. In 1979 werd zij teruggevonden bij een sloperij te Kiel en gekocht door een aantal personen uit Leeuwarden. Onder de naam „Aenne" verscheen de vroegere VL 11 in Stavoren om daar enkele jaren te blijven liggen in afwachting van ombouw tot zeilend passagiersschip. Sindsdien is het in zeer slechte staat verkerende, bijna 90 jaar oude schip diverse malen verkocht. Laatstelijk werd het, ontdaan van de hoofdmotor, als woonschip gesignaleerd in het oostelijk havengebied te Amsterdam.

BRONNEN:

- Uitspraken van den Raad voor de Scheepvaart, in: De Zee, tijdschrift gewijd aan de belangen der Nederlandsche stoom- en zeilvaart, 1911 - p. 147/149.
- Visscherijblad van de Nieuwe Vlaardingsche Courant, jrg. 1927.
- Archief P. Erkelens, Visserijmuseum / Vlaardingen.
- Archief J. Kaiser, Wewelsfleth.

Speciale dank gaat uit naar de heer D. van Os te Vlaardingen wegens het ter beschikking stellen van gegevens over de geschiedenis van de VL 11 „Goede Verwachting II".

Vlaardingen
Photographe
Hellevoetsluis.